

Вересневі шпальти інформаційного вісника «Освітня траєкторія» переконливо доводять, що перший місяць нового навчального року був надзвичайно насиченим, динамічним та багатим на визначні події для всієї освітянської родини.

На сторінках цього випуску ми розповідаємо про секрети успіху вступної кампанії, перші впевнені кроки в учительській професії, європейську інтеграцію та реалізацію міжнародних проєктів, що відкривають нові горизонти для розвитку українських закладів освіти. Особливу увагу акцентовано на популяризації спортивних активностей і засад здорового способу життя не лише серед студентської молоді, а й педагогічних працівників.

Оскільки «Освітня траєкторія» виходить на початку жовтня, ми маємо за честь привітати наших мужніх захисників і захисниць, висловивши їм безмежну людську вдячність за їхній щоденний подвиг, стійкість та можливість жити, працювати й навчати майбутнє покоління під вільним українським небом.

Водночас напередодні Дня працівників освіти ми щиро вітаємо всіх причетних до цієї шляхетної справи та пропонуємо вашій увазі спеціальну, надзвичайно теплу рубрику номера «Слово про педагога». Цей блок присвячений глибокій шані та повазі до ветеранів педагогічної ниви, які віддали професії свої найкращі роки, унікальним освітнім династіям, де любов до знань передається з покоління в покоління, а також тим талановитим педагогічним працівникам, які сьогодні роблять вагомий особистий внесок у модернізацію, розвиток та зміцнення авторитету закладів освіти.

Освітня Траєкторія

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА: ДУХ, НАУКА, ДУМКА, ВОЛЯ

1875 році Франко переступив поріг філософського факультету, Університет уже був потужним осередком науки та освіти Центрально-Східної Європи. Проте саме зустріч давньої академічної традиції з її геніальним і безкомпромісним студентом створила якісно новий сплав. Для самого Франка це середовище стало простором, де в дискусіях із викладачами та ровесниками гартувалося його головне переконання: знання не можуть залишатися самоцінною теорією – вони мають працювати на суспільство.

Відтоді змінилися держави, епохи й політичні системи. Проте сьогодні виклики, які стоять перед Україною, вимагають точно такого самого Франкового поєднання: глибини науки, свободи думки та незламності волі. Саме тому його поетична формула – «Дух, наука, думка, воля» – є не просто музейним епіграфом, а своєрідним ціннісним кодом, на якому ґрунтується сучасний Львівський університет.

Іван Франко належить до тих рідкісних постатей в історії, чий інтелектуальний масштаб важко охопити одним визначенням. Поет, прозаїк, перекладач, історик, фольклорист, економіст, філософ і політик, він творив у часи, коли українська нація утверджувала своє право бути повноцінно представленою на інтелектуальній та культурній карті Європи. У рік 170-ліття від Дня народження Франка він відкривається нам не застиглим у камені пам'ятником, а живим співрозмовником, чий ідеї резонують із сучасними викликами. Особливого виміру присутність Франкового духу набуває для Львівського університету – альма-матер видатного мислителя, яка сьогодні не лише береже пам'ять про свого студента й Патрона, а й втілює його орієнтири у щоденній освітньо-науковій та суспільній практиці.

Історія взаємин Івана Франка та Львівського університету – це шлях спільного збагачення і творення сенсів, які й нині працюють на динамічний розвиток України. Понад два століття до того, як у

продовження на стор. 4 ►

КАДРИ ДЛЯ АГРОСЕКТОРУ: ОСВІТА Й БІЗНЕС ПОСИЛЮЮТЬ СПІВПРАЦЮ

У Немішаївському фаховому коледжі НУБіП України відбувся Всеукраїнський форум керівників аграрних закладів професійної та фахової передвищої освіти «Аграрна освіта та бізнес 2026: партнерство, що працює». Захід організувало Міністерство освіти і науки України за підтримки Мультидонорської ініціативи Skills4Recovery.

Форум об'єднав понад 100 керівників аграрних закладів освіти, представників бізнесу, галузевих асоціацій, органів державної влади та міжнародних партнерів. Разом вони шукали відповідь на практичне запитання: як поєднати потреби бізнесу й можливості освіти, щоб підприємства отримували працівників із потрібними навичками.

«Кадри для аграрного сектору вже навчаються в закладах, як-от Немішаївський фаховий коледж. Цей форум має допомогти освіті й бізнесу знайти одне одного, побачити доступні формати співпраці та розпочати її вже зараз. Найкращий результат отримуємо тоді, коли роботодавець стає партнером у підготовці кадрів, а заклад відкритий до такої співпраці та готовий разом із бізнесом оновлювати навчання», – зазначив у вступній промові Дмитро Завгородній, заступник міністра освіти і науки України.

Місце проведення заходу має особливе значення. Немішаївський фаховий коледж пережив російську окупацію, втратив частину обладнання та після деокупації відновлював навчальну інфраструктуру за підтримки партнерів. Сьогодні його досвід у відновленні, залученні ресурсів і розвитку навчальної бази може бути корисним для інших закладів освіти. Ділимося основними висновками форуму.

продовження на стор. 3 ►

Рекомендації Міністерства освіти і науки України: як закладам професійної та фахової передвищої освіти працювати під час відключень світла

Міністерство освіти і науки України підготувало рекомендації для закладів професійної та фахової передвищої освіти щодо організації навчання, практичної підготовки та роботи гуртожитків під час тривалих відключень електроенергії. Пріоритетом залишається збереження життя і здоров'я здобувачів освіти та працівників. Режим роботи кожного закладу визначає керівник з урахуванням фактичних умов, рішень засновника, військової адміністрації та інших уповноважених органів. Рішення щодо навчання і проживання в гуртожитках ухвалюються окремо.

Алгоритм дій під час відключення

Зкладам рекомендовано завчасно визначити відповідальних осіб, порядок оповіщення, повноваження чергових за відсутності зв'язку з керівником, а також механізм взаємодії з аварійними службами. Відповідні дії мають бути внесені до планів реагування та відпрацьовані під час інструктажів і тренувань.

Після відключення електроенергії працівники мають:

1. повідомити керівника або відповідальну особу та безпечно зупинити небезпечні виробничі й лабораторні процеси;
2. перевірити освітлення, температуру, водопостачання, вентиляцію, санітарні умови, укриття, зв'язок і запас ресурсів;
3. визначити можливість продовження занять, змінити розклад або перейти до дистанційної чи асинхронної взаємодії;
4. повідомити працівників, здобувачів освіти та законних представників неповнолітніх про подальші дії;
5. регулярно контролювати стан критичних систем і залишки ресурсів та фіксувати рішення в журналі.

Очне перебування у приміщеннях припиняється або не розпочинається, якщо заклад не може забезпечити доступ до придатного укриття, безпечну евакуацію, освітлення, оповіщення, зв'язок з екстреними службами, питну воду, санітарні умови чи допустиму температуру.

П'ять режимів роботи під час знеструмлення

Рекомендації передбачають п'ять орієнтовних режимів залежно від тривалості відключення:

- зелений, до 2 годин: заняття продовжуються за безпечних умов, а роботи, які потребують обладнання, освітлення або вентиляції, зупиняються;
- жовтий, від 2 до 6 годин: заклад коригує розклад, переносить практичні заняття та використовує автономні приміщення або асинхронні завдання;
- помаранчевий, від 6 до 24 годин: заняття проводять у приміщеннях із підтвердженим життєзабезпеченням або дистанційно й асинхронно;
- червоний, від 24 до 72 годин: запроваджуються гнучкі графіки та використання обладнаних баз партнерських закладів і підприємств;
- критичний, понад 72 години: навчання, практику й оцінювання організовують за скоригованими графіками з використанням доступної безпечної інфраструктури.

Ці часові інтервали є орієнтирами для планування. Захисні заходи, запуск резервного живлення та переміщення людей мають здійснюватися одразу після виникнення загрози.

Навчання і практична підготовка

Для підтримання безперервного навчання закладам рекомендовано використовувати світлий час доби, змінні графіки, друковані та попередньо завантажені матеріали, а також гнучкі строки виконання завдань. За відсутності електроенергії або зв'язку постійна онлайн-присутність здобувачів освіти не вимагається.

У майстернях і лабораторіях небезпечні роботи мають бути безпечно зупинені. Операції з газом, паливом, стисненим повітрям та обладнанням можуть виконувати лише уповноважені працівники.

Перенесені практичні й лабораторні заняття мають бути включені до графіка відпрацювання або проведені на безпечній партнерській базі, зокрема на виробництві чи в клінічних установах. Теоретичні завдання не можуть замінити практичних результатів, передбачених освітньою програмою.

Запаси води, продуктів і резервне живлення

Зкладам рекомендовано забезпечити щонайменше на 48 годин запас:

- питної й технічної води;
- продуктів тривалого зберігання;
- засобів гігієни;
- пального та інших ресурсів, необхідних для роботи критичних систем.

Першочергове резервне живлення мають отримувати системи протипожежного захисту, оповіщення, аварійного освітлення, зв'язку, укриття, медичне обладнання, а також системи тепло- і водопостачання.

Резервне обладнання можуть підключати й обслуговувати лише допущені фахівці. Паливні генератори слід використовувати поза приміщеннями, у яких перебувають люди, та розмішувати так, щоб вихлопні гази не потрапляли до будівель. Використовувати відкритий вогонь, газові плити, пальники або мангали для обігріву заборонено.

Робота гуртожитків

Для гуртожитків має бути визначений окремий режим роботи з цілодобовим чергуванням та обліком мешканців. У них необхідно передбачити опалювані місця тимчасового перебування, воду, харчування, санітарні умови, безпечно заряджання пристроїв, ковдри й аптечки.

Першочергової допомоги потребують неповнолітні, діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, люди з інвалідністю, внутрішньо переміщені особи, мешканці без іншого безпечного житла та люди, які користуються електрозалежними пристроями.

Перехід закладу на дистанційне навчання не припиняє його обов'язку забезпечувати проживання мешканців гуртожитків. За потреби їх переміщення заклад разом із засновником і місцевими органами має завчасно визначити основне та резервне місця розміщення, транспорт, маршрут і супровід.

Комунікація та відновлення роботи

Кожен заклад має визначити основний і резервний канали зв'язку, контактних педагогів для груп та порядок інформування людей, з якими втрачено зв'язок. Повідомлення повинні містити інформацію про режим роботи, місце перебування, подальші дії, відповідальну особу та час наступного оновлення.

Після відновлення електропостачання фахівці мають перевірити електромережі, опалення, вентиляцію, протипожежні системи, освітлення, харчоблок і матеріали, умови зберігання яких могли бути порушені.

Очне навчання та повернення мешканців до гуртожитків відновлюються після перевірки безпечності будівель, температурних і санітарних умов та готовності укриттів.

ОСВІТНІЙ ДАЙДЖЕСТ

Міністерство освіти і науки України розглядає кілька варіантів організації національного мультитесту

У МОН розглядають різні варіанти оптимізації проведення національного мультитесту предметного тесту.

Про це повідомив міністр освіти і науки Андрій Бутенко під час брифінгу в Києві.

За словами Бутенка, наразі триває обговорення можливості проведення НМТ в один або два дні. Також вивчається питання організації спеціальних сесій мультитесту для тих, хто не зміг подолати поріг «склав – не склав» і хоче перескласти тест для вступу до закладу вищої освіти.

Таке перескладання може бути організоване через один-два тижні після основної сесії НМТ.

«Ми працюємо над тим, щоб модель НМТ стала гнучкішою та доступнішою», – наголосив міністр.

Як відомо, очільниця Українського центру оцінювання якості освіти Тетяна Вакуленко заявила, що УЦОЯО технологічно готовий до проведення національного мультитесту в два дні, але зміна моделі тестування потребує врахування актуальної безпекової ситуації.

Понад 414 тисяч студентів розпочали вивчення «Основ національного спротиву»

З 1 жовтня 2026 року в закладах вищої та фахової передвищої освіти розпочалося навчання за дисципліною «Основи національного спротиву». У 2026/2027 навчальному році її вивчатимуть 414 231 здобувач освіти у 948 закладах.

Зокрема, дисципліну запроваджено у 275 закладах вищої освіти для 237 616 студентів та у 673 закладах фахової передвищої освіти для 176 615 здобувачів.

«Наше завдання спільно з іншими державними органами, яким підпорядковані заклади освіти, – забезпечити належні умови для впровадження «Основ національного спротиву»: підготувати викладачів, надати закладам зрозумілі організаційні механізми та супроводжувати їх під час запуску дисципліни. Ми також враховуємо потреби приватних закладів освіти, які не мають органу управління в системі державної влади. Усі студенти мають отримати можливість якісно опановувати дисципліну незалежно від форми власності закладу, у якому вони навчаються», – зазначив заступник міністра освіти і науки України Микола Трофименко.

Типову програму навчальної дисципліни «Основи національного спротиву» МОН затвердило наказом від 30 червня 2026 року № 1002. Вона розроблена відповідно до Закону України № 4826-ІХ, яким у стандартах вищої та фахової передвищої освіти передбачено формування компетентності «брати участь у національному спротиві».

Програма спрямована на формування знань і навичок, необхідних для дій в умовах сучасних безпекових загроз, збереження життя і здоров'я, надання домедичної допомоги та готовності громадян до національного спротиву. Вивчення дисципліни не передбачає складання Військової присяги, проходження медичного огляду, прибуття до ТЦК та СП, перебування на полігонах сил оборони, здобуття військово-облікової спеціальності або набуття статусу військовозобов'язаного.

Окремий напрям роботи – підготовка викладачів. МОН сформувало та направило до Міністерства оборони для опрацювання проєкт розрахунку щодо підвищення кваліфікації 541 викладача «Основ національного спротиву» у вищих військових навчальних закладах і військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, що належать до сфери управління Міноборони.

Розрахунок сформовано на основі фактичної чисельності здобувачів і навчального навантаження в кожному закладі освіти. Для закладів визначено орієнтовний розподіл між вищими військовими навчальними закладами та військовими навчальними підрозділами за територіальним принципом, де викладачі зможуть проходити підвищення кваліфікації. До розрахунку включено також потреби приватних закладів вищої та фахової передвищої освіти.

Додатковий механізм для організації викладання дисципліни передбачено для закладів, які не можуть забезпечити її викладання власними ресурсами. Постановою Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2026 року № 1171 внесено зміни до переліку платних послуг у системі освіти. Державні та комунальні заклади вищої і фахової передвищої освіти отримали можливість на договірній основі забезпечувати викладання «Основ національного спротиву» здобувачам іншого закладу освіти. Такий механізм може використовуватися, зокрема, для забезпечення навчання здобувачів приватних закладів освіти.

МОН продовжує роз'яснювальну роботу із закладами вищої та фахової передвищої освіти щодо організації викладання дисципліни, опрацьовує звернення та надає відповіді на практичні питання, що виникають під час її впровадження.

Матеріали підготовлено за даними Міністерства освіти і науки України, сайту Освіта.ua
Інна РОЩЕНКО, Науково-методичний центр ВФПО

продовження, початок на стор. 1

КАДРИ ДЛЯ АГРОСЕКТОРУ: ОСВІТА Й БІЗНЕС ПОСИЛЮЮТЬ СПІВПРАЦЮ

Висновок 1. Освіта змінюється відповідно до потреб аграрного сектору

Сьогодні аграрний сектор стикається з подвійним викликом: браком працівників і зростанням вимог до їхньої кваліфікації.

«Аграрний сектор постійно розвивається, а разом із ним змінюються знання та навички, яких потребують фахівці. Тому важливо, щоб освіта і бізнес працювали разом: роботодавці ділилися своїми потребами, а заклади освіти враховували їх у навчальних програмах і практичній підготовці. Така співпраця допоможе готувати фахівців, які потрібні агросектору сьогодні й у майбутньому», – зазначив Тарас Висоцький, міністр аграрної політики та продовольства України.

Система підготовки фахівців уже змінюється відповідно до цих потреб. Оновлюються законодавство, стандарти, модельні освітні програми та підходи до формування компетентностей. Реформа професійної освіти дає коледжам більше автономії, зокрема у формуванні освітніх програм і співпраці з роботодавцями. Водночас удосконалюються стандарти й підходи у фаховій передвищій освіті, щоб зміст навчання краще відповідав потребам сучасного ринку праці.

Учасники форуму розглядали, як оновлювати освітні програми, прогнозувати потреби галузі на три–п'ять років, залучати роботодавців і вибудовувати шлях здобувача освіти від вибору професії до здобуття кваліфікації та працевлаштування.

Висновок 2. Кадровий виклик аграрного сектору потребує узгоджених дій держави, закладів освіти, роботодавців і громад

Саме таку рамку пропонує Дорожня карта розвитку кадрової спроможності аграрного сектору України на 2026–2030 роки, розроблена в межах Skills4Recovery (<https://surl.li/qlitda>). Документ визначає сім стратегічних цілей, зокрема розвиток короткострокового навчання та перепідготовки, модернізацію освіти, партнерство з бізнесом, узгодження кваліфікацій з європейськими підходами та розширення доступу до навчання. Для кожного напрямку передбачені конкретні заходи, відповідальні, строки та показники виконання.

«Дорожня карта допомагає системно побачити кадрові потреби аграрного сектору: визначити, яких навичок бракує, спрямувати ресурси туди, де потреба найбільш відчутна, та узгодити освітні й кадрові ініціативи. Це важливо для відновлення і стійкості аграрного сектору, а також для його відповідності європейським підходам», – зазначив Олексій Олексюк, керівник компонентів Мультидонорської ініціативи Skills4Recovery, GIZ.

Висновок 3. Партнерство має починатися до появи вакансії

Бізнесу не потрібно чекати, поки підготовлений працівник з'явиться на ринку праці: майбутні фахівці вже навчаються у закладах професійної та фахової передвищій освіти. Найрезультативніше партнерство починається раніше: коли роботодавець долучається до визначення потрібних компетентностей, формування освітньої програми та організації практичної підготовки.

Під час форуму розглянули практичні формати такої співпраці: виробничу практику, дуальне навчання, участь роботодавців у формуванні освітніх програм і роботі наглядових рад. Представники МХП, Kernel і Немішаївського фахового коледжу НУБІП України поділилися власними кейсами.

Водночас ініціатива має йти не лише від бізнесу. Зкладам освіти важливо самим шукати роботодавців, запрошувати їх до діалогу та разом визначати перші кроки для співпраці.

Учасники форуму дійшли висновку, що системне партнерство не обмежується одним проектом чи однією практикою. Воно передбачає постійний цикл: визначення кадрової потреби, спільну підготовку, практику, працевлаштування, зворотний зв'язок і подальше оновлення освітньої програми.

Висновок 4. Сучасне навчання потребує сучасного середовища

Сучасних технологій неможливо навчитися на застарілій базі. Студенти мають працювати з технікою та опановувати технології, з якими зустрінуться на реальному виробництві. Водночас коледжу не обов'язково самостійно володіти всім обладнанням. Важливо забезпечити доступ до нього.

Земля, майно, виробничі приміщення, господарства й техніка коледжів можуть працювати не лише як матеріальна база, а й як ресурс для розвитку та модернізації. Наприклад, на їхній основі можна створювати демонстраційні поля, випробовувати нові технології, розвивати точне землеробство та організовувати спільне використання обладнання.

Додаткові можливості дають партнерські проекти з бізнесом, інвестиції в навчальне середовище, державно-приватне партнерство, міжнародна технічна допомога та співфінансування.

Свої підходи до модернізації та співпраці з коледжами презентували компанії «Астарт-Київ», «Агро Кар Україна» та «ОРІОН.ГРУП». Керівники Катюжанського, Коростишівського, Північного й Немішаївського професійних коледжів поділилися досвідом розвитку навчально-виробничої бази та залучення ресурсів.

Висновок 5. Почати партнерство простіше, ніж здається

Не варто витрачати роки на підготовку чи робити значні інвестиції на старті. Достатньо розуміти, які можливості вже доступні та як ними скористатися.

Саме для цього МОН та Skills4Recovery оголосили про запуск національної комунікаційної кампанії «Шукайте кадри там, де їх навчають», яка представить успішний досвід компаній і коледжів та допоможе бізнесу пройти весь шлях: від визначення кадрової потреби й вибору формату співпраці до пошуку коледжу-партнера, оформлення домовленостей і запуску спільної роботи.

Кампанія триватиме у вересні–листопаді 2026 року, а реалізовуватиме її комунікаційна агенція «І'КОММ». Попереду – зустрічі з роботодавцями, спецпроекти з медіа, практичний «Навігатор для бізнесу» з покроковим маршрутом до партнерства та спеціальний розділ для бізнесу на платформі «Професійний коледж». Стежте за новинами на сайті та в соціальних мережах МОН.

ДОВІДКОВО

Кампанія реалізується за підтримки Мультидонорської ініціативи Skills4Recovery. До її підготовки та реалізації долучилася Команда підтримки відновлення та реформ (Reform Support Team) при Міністерстві освіти і науки України.

Мультидонорська ініціатива Skills4Recovery спільно фінансується Європейським Союзом, Німеччиною, Польщею, Естонією та Данією. Її реалізують Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH та Solidarity Fund PL (SFPL).

За матеріалами МОН
(Автор фото – Skills4Recovery)

продовження, початок на стор. 1

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА: ДУХ, НАУКА, ДУМКА, ВОЛЯ

Університетський дух – це здатність академічної спільноти не замикатися у власних стінах, а бути дієвим чинником суспільного й державотворчого життя. Львівський університет виходить далеко за межі лекційних аудиторій: він є майданчиком для публічного діалогу, надає аналітичну й експертну підтримку державним інституціям, співпрацює з громадами та формує регіональний і загальнонаціональний порядок денний.

ДУХ: Бути частиною суспільства

Університетський дух – це здатність академічної спільноти не замикатися у власних стінах, а бути дієвим чинником суспільного й державотворчого життя. Львівський університет виходить далеко за межі лекційних аудиторій: він є майданчиком для публічного діалогу, надає аналітичну й експертну підтримку державним інституціям, співпрацює з громадами та формує регіональний і загальнонаціональний порядок денний.

Маркером цієї глибинної довіри є постійна увага молоді. Зокрема, Університет роками залишається беззаперечним лідером вступних кампаній в Україні, отримуючи понад 50 тисяч заяв щороку. Цю довіру університетська спільнота виправдовує через конкретні пріоритети: розбудову безбар'єрного й інклюзивного освітнього простору, утвердження громадянської ідентичності та розвиток студентського потенціалу як головного соціального капіталу держави.

Водночас цей дух завжди проходив випробування у вирішальні моменти історії. Студенти, викладачі та випускники Університету творили інтелектуальний фундамент відновлення незалежності й були однією з головних рушійних сил Революції на граніті, Помаранчевої революції та Революції Гідності.

Сьогодні, в умовах повномасштабної війни, громадянська позиція спільноти вимірюється щоденною дією. Університет поєднує освітній процес із масштабним волонтерством, системою підтримки військових підрозділів та соціальною реабілітацією родин Захисників і Захисниць. А найвищим і найбільочішим свідченням цієї відданості Україні є подвиг студентів, працівників та випускників, які загинули, обороняючи нашу Свободу й увійшли в історію як Герої Небесної Сотні та Герої російсько-української війни.

НАУКА: Від фундаментальних шкіл до технологій безпеки

Франковий універсалізм сьогодні знаходить відображення у широті й багатовекторності університетської науки. З одного боку, Львівський університет береже надбання багатьох поколінь: тут функціонують Астрономічна обсерваторія, Ботанічний сад, Гербарій, Наукова бібліотека, а сім наукових об'єктів мають статус національного надбання України. Потужний науковий потенціал підтверджують цифри: щороку науковці видають понад 300 монографій і підручників та більше ніж 3,5 тисяч наукових статей, а Університет проводить десятки всеукраїнських і міжнародних наукових форумів як в Україні, так й в інших європейських країнах.

З іншого боку, сучасні умови вимагають переорієнтації прикладних досліджень на технології безпеки й оборони. Базою для цього є понад 80 навчально-наукових лабораторій та п'ять науково-освіт-

ніх центрів. Саме тут – від лабораторії матеріалознавства інтерметалічних сполук; штучного інтелекту; Data Science та робототехніки до досліджень матеріалів для хімічних джерел енергії – народжуються рішення подвійного призначення та автономні комплекси для потреб держави.

ДУМКА: Формування критичного та вільного мислення

Думка у Франковому розумінні ніколи не була пасивним спогляданням чи вузьким ремісничим вишколом. Для Франка, який легко долав межі між літературою, економікою, історією та політичною філософією, думка була інструментом трансформації дійсності. Сьогодні Університет плекає саме таке середовище – простір, де людину навчають не просто накопичувати факти, а критично працювати зі знаннями, ставити складні запитання та шукати відповіді на виклики сучасності.

Ця жива університетська думка постійно матеріалізується у гнучкості освітнього простору. Залучаючи до діалогу роботодавців, випускників та студентство, Університет відкриває актуальні освітні програми, що відповідають вимогам часу: від «інтелектуальних систем і машинного навчання» та «Міжнародної безпеки й стратегічного аналізу» до «Цифрового менеджменту», «Охорони довкілля» та «Корекційної психопедагогіки». Загалом на освітніх рівнях бакалавра, магістра і доктора філософії в Університеті є понад 600 освітніх програм.

Вільна та гостра думка вимірюється здобутками тих, хто її уособлює. Студенти Університету регулярно виборюють першість на престижних інтелектуальних форумах. А золоті нагороди Університету на чемпіонаті світу зі спортивного програмування переконливо довели: інтелектуальна школа Львівського університету належить до світової еліти.

ВОЛЯ: Здатність діяти й тримати стрій

Воля в університетському житті є категорією дії та стійкості. Вона проявляється у здатності продовжувати роботу й ухвалювати рішення тоді, коли обставини вимагають від суспільства значно більшого, ніж просто виконання професійних обов'язків.

Сьогодні ця стійкість вимірюється конкретними рішеннями. Університет дбає про інфраструктурну витривалість і власну енергонезалежність – підвищує енергоефективність будівель та встановлює гібридні електростанції для безперебійної роботи аудиторій і наукових лабораторій. Паралельно, попри всі виклики війни, спільнота нарощує міжнародну присутність: реалізує спільні дослідницькі проекти із закордонними партнерами та стабільно утримує позиції у провідних світових рейтингах (зокрема QS World University Rankings та Times Higher Education).

Усе це є не просто адаптацією до кризових умов, а свідомим вибором Університету залишатися суб'єктом, тримати академічний стрій і виборювати право на майбутнє.

Тяглість, що творить майбутнє

Спадщина Львівського університету не є переліком славетних імен, яких в історії Університету більше ніж багато. Це свідчення того, що академічне середовище здатне генерувати ідеї, які виходять далеко за межі Університету й змінюють світовий контекст.

Тому 170-річчя Івана Франка для Львівського університету – це не просто по-

вернення до біографії свого Патрона. Формула «дух, наука, думка, воля» не припадає пилі на книжкових стелах, а живе в щоденній праці людей, які навчають і навчаються, творять нові сенси і розробляють технології, захищають державу та формують суспільну думку.

Олег ВІВЧАРИК,
керівник Центру комунікації
Львівського національного
університету ім. Івана Франка

продовження на стор. 5

продовження, початок на стор. 1, 4

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА: ДУХ, НАУКА, ДУМКА, ВОЛЯ

Роман ГЛАДИШЕВСЬКИЙ, ректор Львівського університету, академік НАН України, професор

«Головна сила Львівського університету – у єдності нашої академічної спільноти та потужному науковому потенціалі. Поєднуючи багатовікові традиції з відкритістю до інновацій, ми розглядаємо науку не як абстрактне знання, а як стратегічний ресурс держави.

Сьогодні зусилля наших дослідників, від природничих і точних наук до гуманітарних і соціоекономічних студій, спрямовані на виконання практичних завдань оборони та безпеки, відновлення людського потенціалу та інфраструктури, розвиток української культури та мови.

Водночас відбудова держави вимагає фахівців нового гарту – інтелектуальної еліти, здатної працювати в умовах складних викликів. Саме тому ми постійно оновлюємо освітній простір, розвиваємо безбар'єрне середовище, формуємо програми для інтеграції ветеранів та залучаємо молодь до масштабних наукових проєктів. Бути Університетом Франка – це діяти на випередження, перетворювати багатовіковий інтелектуальний спадок на енергію для майбутнього, творити інноваційну, сильну та технологічно незалежну Україну, утверджувати та розвивати українську національну ідентичність».

УНІВЕРСИТЕТСЬКІ ЗАХОДИ НА ПОШАНУ КАМЕНЯРА

Наукові, освітні та культурні заходи, присвячені 170-річчю Івана Франка у Львівському університеті відбуваються упродовж року. Традиційно, 27 серпня спільнота Університету разом з громадою міста вшановують постать Франка біля його пам'ятника, розташованого перед головним корпусом Університету.

30 серпня в Ботанічному саду Університету відбувся яскравий концерт «Великі уродини», який об'єднав гурти, що виконують пісні за мотивами творчості Івана Франка.

У корпусі Університету тривають різножанрові виставки, наукові семінари та конференції.

Своєрідним апогеєм відзначення Ювілею Івана Франка став Міжнародний науковий конгрес «Лиш боротись – значить жити...». Участь у заході взяли вчені з провідних наукових установ України, Австрії, Німеччини, Польщі та Хорватії.

24 вересня біля корпусу Львівського університету на вул. Грушевського, 4 висадили пам'ятний дуб на честь 170-річчя Франка. До ініціативи долучилися ректор Роман Гладисhevський та заступниця Голови Верховної Ради Олена Кондратюк. Символічно, що дерево привезли з Нагуєвичів – рідного села Каменяра.

Втім, Іван Франко є незмінним учасником університетського життя щодня. Його погруддя у холі головного корпусу є однією з найвідоміших локацій для студентів і працівників: саме біля нього найчастіше призначають зустрічі, а у святкові дні існує зворушлива традиція одягати Франка у вишиванку чи академічну мантию. Так Патрон Університету залишається поруч у кожній події – і в духовному, і в цілком матеріальному вимірі.

ВАДИМ ЛЮЛЬЧИК,
заступник директора
з навчально-методичної роботи
ВСП «Рівненський фаховий коледж
НУБіП України»

Вступна кампанія 2026 року стала яскравим свідченням високої конкурентоспроможності та беззаперечного авторитету Відокремленого структурного підрозділу «Рівненський фаховий коледж Національного університету біоресурсів і природокористування України» на освітянській карті нашої держави.

За підсумками прозорого, якісно організованого та злагодженого відбору абітурієнтів заклад посів третє місце серед 100 найпопулярніших закладів фахової передвищої освіти України за кількістю поданих заяв (згідно з даними інформаційного ресурсу Osvita.ua).

Цей вагомий результат є наслідком системної роботи всієї спільноти коледжу та ефективного управлінського підходу. Робота приймальної комісії під головуванням директора закладу, доктора економічних наук Василя Царука, тривала не лише в «гарячі» літні місяці, а й фактично впродовж всього року, була спрямована не лише на виконання планових показників прийому, а і на створення

максимально комфортних, доступних та відкритих умов для кожного вступника.

Складні умови сьогодення вимагають від освітніх установ гнучкості, цифровізації та високої оперативності. У 2026 році приймальна комісія ВСП «РФК НУБіП України» реалізувала комплексний підхід до супроводу абітурієнтів на всіх етапах – від первинної консультації до зарахування. Особлива увага була приділена абітурієнтам, які належать до пільгових категорій – дітям учасників бойових дій, сиротам, людям з особливими потребами, особам що змушені були переїхати з регіонів, що окуповані країною-агресором чи охоплених бойовими діями зараз. Через військові виклики кількість таких дітей щороку збільшується, і це ставить, на нашу думку, перед Міністерством освіти і науки України завдання оновити існуючу систему надання пільг під час вступу з метою врахування потреб всіх категорій вступників та рівного доступу до безкоштовної освіти.

Основними акцентами в діяльності комісії стали цифровізація консультаційної допомоги та можливість надання в дистанційному режимі, функціонування консультаційних пунктів для допомоги вступникам під час створення електронних кабінетів і подачі заяв, індивідуальний супровід, надання вичерпних роз'яснень щодо особливостей вступу на основі базової та повної середньої освіти та освітньо-кваліфікаційного рівня кваліфікованого робітника, особливості вступу до бакалаврату, що вже вісім років функціонує в нашому коледжі, на основі раніше здобутого освітньо-професійного ступеня фахового

молодшого бакалавра.

Чому вступники обирають ВСП «РФК НУБіП України»? Висока третя позиція у всеукраїнському рейтингу є індикатором довіри молоді та батьківської громади. Як зазначає голова приймальної комісії, директор коледжу Василь Царук, залучення рекордної кількості заяв – це результат довготривалої стратегічної праці над якістю освітнього процесу. Колектив коледжу працює під гаслом «Традиції. Інновації. Амбіції», яке демонструє прагнення на основі нашої історії, коріння та нерозривного зв'язку з потужною інноваційною базою НУБіП України здійснювати сміливі плани нашої програми розвитку «Рівненська ініціатива-2030».

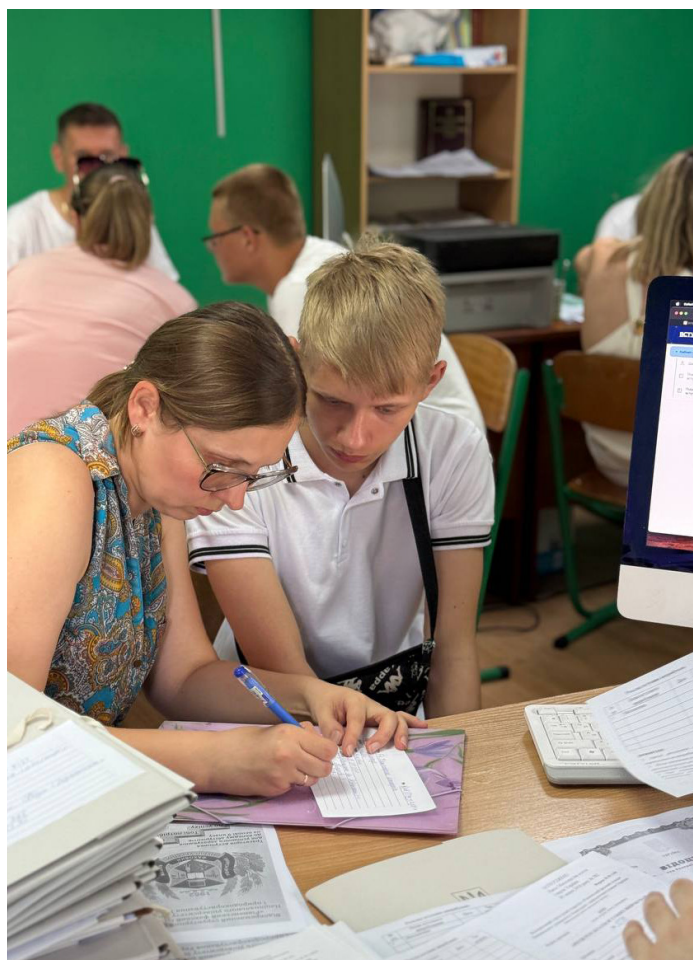
Відповідальний секретар приймальної комісії Євгеній Масталярчук додав, що насамперед абітурієнтів приваблює широкий спектр актуальних спеціальностей, які відповідають сучасним вимогам ринку праці та запитах повоєнної відбудови України. Рівненський коледж сьогодні здійснює підготовку за 14 спеціальностями з галузей економіки, інженерії, правоохоронної діяльності та інформаційних технологій, за 5 спеціальностями коледж здійснює підготовку здобувачів вищої освіти ступеня «Бакалавр». Також додатковою перевагою для вступників, безумовно, є можливість отримати впродовж навчання одну з семи ліцензованих у коледжі робітничих професій та посвідчення водія категорії «В».

А можливість безперервної освіти в структурі одного з найпрестижніших закладів вищої освіти – Національного університету біоресурсів і природокористування України оста-

точно розвіює сумніви щодо якості отриманої освіти та перспектив майбутнього працевлаштування як у абітурієнтів, так і у їх батьків.

У процесі роботи приймальної комісії відразу бачимо недоліки системи формування державного замовлення, на що теж варто звернути увагу керівництву профільного міністерства. Наприклад, така однозначно затребувана в реальному секторі економіки спеціальність, як D3 Менеджмент, на яку було подано в цьому році 418 заяв абітурієнтів, отримала лише 8 місць державного замовлення, K9 Правоохоронна діяльність, де зареєстровано в цьому році 334 заяви абітурієнтів, не отримала жодного місця державного замовлення, спеціальність F5 Кібербезпека – 295 заяв – і лише 23 державних місця. І це при постійних безпекових викликах в умовах воєнного стану.

Результати вступної кампанії 2026 року підтвердили статус ВСП «Рівненський фаховий коледж НУБіП України» як одного з беззаперечних лідерів фахової передвищої освіти в Україні. Успішна діяльність приймальної комісії під керівництвом стала міцним фундаментом для нового навчального року, забезпечивши заклад мотивованими здобувачами освіти, готовими здобувати якісні знання. Вхідження до ТОП-3 найпопулярніших коледжів країни за версією Osvita.ua – це не лише висока нагорода, а й велика відповідальність, яка надихає колектив закладу на подальший розвиток, інновації та тримання високої планки якості освіти.

ПРОФЕСІЙНИЙ ШЛЯХ, ЩО СТАЄ ІСТОРІЄЮ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

До 50-річчя заступника директора з навчальної роботи Володимирського педагогічного фахового коледжу імені Агатангела Кримського, кандидата педагогічних наук Олександра Олексійовича Юринця

Є люди, чия професійна біографія з плином років непомітно стає невіддільною частиною історії закладу, якому вони присвятили своє життя. Їхній внесок не вимірюється гучними словами чи урочистими промовами, адже найважливіше зазвичай залишається поза світлом софітів – у щоденній праці, виважених рішеннях, стратегічному баченні, відповідальності за кожен крок і здатності знаходити відповідь там, де інші бачать лише труднощі. Саме таким є професійний шлях Олександра Олексійовича Юринця – заступника директора з навчальної роботи Володимирського педагогічного фахового коледжу імені Агатангела Кримського.

У вересні 2026 року Олександр Олексійович відзначає свій п'ятдесятирічний ювілей. За цією датою понад три десятиліття педагогічної праці та двадцять один рік професійної діяльності у Володимирському педагогічному фаховому коледжі імені Агатангела Кримського. Проте числа лише окреслюють часові межі цього шляху. За ними – роки невтомного професійного зростання, десятки випусків студентів, упровадження освітніх реформ, оновлення державних стандартів, акредитаційні процеси, випробування пандемією та виклики воєнного часу. Незмінними залишалися лише відданість педагогічній справі, стратегічне бачення розвитку закладу та щире прагнення щоденно працювати задля його майбутнього. Саме з такої послідовної й відповідальної праці народжується історія, яка згодом стає традицією.

Від учительської династії – до власного шляху в освіті

Олександр Юринець народився у невеликому селі Верба Володимирського району. Атмосфера сільської громади, де праця є щоденною чеснотою, взаємна підтримка – природною потребою, а школа – осередком суспільного життя, стала тим середовищем, у якому формувалися його життєві цінності та професійні орієнтири.

Вибір педагогічного шляху для Олександра Олексійовича був радше закономірністю, ніж випадковістю. Він зростав у родині, де професія вчителя була не просто фахом, а способом мислення, мірою відповідальності й невід'ємною частиною родинної історії. Саме тому педагогіка стала для нього природним продовженням сімейної традиції, у якій любов до знань, вимогливість до себе й відповідальність перед людьми були не гучними словами, а щоденною життєвою практикою.

Першою сходинкою професійного становлення стала математична освіта – ґрунтовна, виважена й вимоглива. У 2001 році він закінчив Волинський державний університет імені Лесі Українки здобувши кваліфікацію викладача математики. Однак професійний розвиток не обмежився одним фахом. Бажання глибше досягнути багатогранність педагогічної діяльності привело його до здобуття другої вищої освіти за спеціальністю «Початкова освіта», де він отримав кваліфікацію магістра.

Можливо, саме гармонійне поєднання математичної точності та педагогічної далекоглядності значною мірою сформувало його професійний стиль. Звичка мислити системно, уважність до деталей і вміння бачити взаємозв'язки стали тими рисами, що визначають його управлінські підходи. За навчальними планами, освітніми стандартами й організаційними рішеннями Олександр Олексійович насамперед бачить людей – студентів, викладачів, їхні потреби, щоденну працю, професійні виклики та прагнення.

Саме тому для нього коледж – це не сукупність документів, показників чи офіційних звітів. Це живий освітній простір зі своїм ритмом, традиціями, здобутками й щоденними турботами. Саме тому кожне управлінське рішення народжується не лише з аналізу фактів і нормативних вимог, а й із глибокого розуміння внутрішнього життя закладу, його людей і тих процесів, що щодня творять його сьогодення та майбутнє.

Олександр Олексійовичу притаманна ще одна риса, без якої сьогодні важко уявити успішного освітнього управління, – готовність відкривати нові можливості. Він із професійною цікавістю сприймає сучасні освітні тенденції, не уникає педагогічних експериментів і не боїться робити перший крок туди, де ще немає усталених рішень. Чимало ідей, що спершу здавалися лише сміливими задумками, завдяки довірі директора, підтримці колег і спільній праці згодом ставали невід'ємною складовою розвитку коледжу.

Роки праці у Володимирському педагогічному фаховому коледжі імені Агатангела Кримського стали для Олександра Олексійовича не лише важливою сторінкою професійної біографії, а й невід'ємною частиною особистої історії. З часом заклад перетворився на простір, у якому тісно переплелися професійне покликання, родинні цінності та пам'ять поколінь.

Особливого змісту ця єдність набуває ще й тому, що саме тут навчалися його діти – Назарій і Оріся. Сьогодні Оріся продовжує родинну традицію вже як викладач англійської мови, розпочавши власний шлях у стінах коледжу, які свого часу стали важливою частиною професійного життя її батька. У цій спадкоємності поколінь відчувається щось більше, ніж родинний

збіг – це природне продовження педагогічної традиції, заснованої на довірі до закладу, повазі до професії та щирій відданості освітній справі. Тому історія родини Юринців органічно вплелася в історію коледжу, яку творять не лише роки праці, а й люди, їхні цінності, вибір і наступність поколінь.

Окрім цього є місця, де людина залишається наодинці зі своїми думками. Для Олександра Олексійовича таким місцем є природа. Серед тихого плеса, ранкового туману над водою чи лісових стежок він знаходить той спокій, якого так бракує в насиченому ритмі управлінської роботи. Риболовля й збирання грибів стали для нього можливістю відновити сили, зберегти внутрішню рівновагу й уважність до світу.

Проте найбільшою опорою в житті Олександра Олексійовича залишається родина. Його дружина також присвятила себе педагогічній професії, тож освіта, виховання, пошук відповідей на виклики сучасної школи й щоденна праця вчителя є для родини Юринців не лише сферою професійної діяльності, а й природною частиною сімейного життя. Мабуть, саме тому розмови про учнів, студентів, навчання та виховання звучать у їхньому домі так само невимовно, як колись звучали в батьківській оселі, де зароджувалася родинна педагогічна традиція. Так, крізь покоління, передається не лише любов до професії, а й особливе розуміння її цінності, відповідальності та покликання.

Людина, яка відкриває коледжу нові можливості

З роками професійний авторитет Олександра Олексійовича Юринця вийшов далеко за межі рідного коледжу. Його знають як фахівця, який досконало орієнтується не лише в нормативно-правовому забезпеченні освіти, а й уміє осмислювати кожне управлінське рішення крізь призму реального освітнього процесу. Саме ця здатність поєднувати стратегічне бачення з практичним досвідом здобула повагу колег і професійної спільноти.

З 2008 року він очолює методичне об'єднання заступників директорів з навчальної роботи закладів фахової передвищої освіти Волинської області, постійно бере участь у роботі ради директорів коледжів Волині, залучається до роботи комісій Міністерства освіти і науки України та Державної служби

якості освіти України з розроблення стандартів профільної середньої та фахової освіти, оцінювання роботи закладів освіти, рецензування стандартів вищої освіти. Кожен із цих напрямів діяльності є свідченням високого рівня професійної довіри. Визнанням фахової компетентності у 2026 році стало обрання Олександра Юринця головою Науково-методичної комісії галузі «Освіта» на рівні фахової передвищої освіти науково-методичної ради МОН.

Послідовна професійна діяльність і стратегічне бачення розвитку освіти сприяли розширенню партнерської співпраці Володимирського педагогічного фахового коледжу імені Агатангела Кримського із закладами вищої освіти України. За безпосередньої участі Олександра Олексійовича налагоджено й успішно підтримується співпраця з Волинським національним університетом імені Лесі Українки, Університетом Григорія Сковороди в Переяславі, Хмельницькою гуманітарно-педагогічною академією, Луцьким національним технічним університетом, Кременецькою обласною гуманітарно-педагогічною академією імені Тараса Шевченка, Тернопільським національним педагогічним університетом імені Володимира Гнатюка, Хмельницьким національним університетом та Уманським державним педагогічним університетом імені Павла Тичини. Ці партнерства стали важливою складовою розвитку освітнього, наукового й методичного простору коледжу, відкривши нові можливості для професійного зростання викладачів і студентів.

Партнерські зв'язки, налагоджені між коледжем і закладами вищої освіти України, мають значно глибший зміст, ніж офіційно укладені угоди. Вони стали підґрунтям для постійного професійного діалогу, взаємного обміну досвідом, спільних наукових і методичних ініціатив, розроблення та рецензування освітніх програм, відкриваючи нові можливості для викладачів і студентів. Саме завдяки наполегливості, професійному авторитету та широкому колу фахових контактів Олександра Олексійовича коледж дедалі впевненіше утверджує себе в загальноукраїнському освітньому просторі, а його досвід знаходить визнання далеко за межами Волині.

продовження на стор.8 ►

продовження, початок на стор. 7

ПРОФЕСІЙНИЙ ШЛЯХ, ЩО СТАЄ ІСТОРІЄЮ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Особливо виразно професіоналізм заступника директора з навчальної роботи розкривається у процесах, результат яких формується роками. Упродовж 2024–2026 років коледж успішно акредитував освітньо-професійні програми «Дошкільна освіта», «Професійна освіта (Цифрові технології)», «Образотворче мистецтво», «Діловодство», «Початкова освіта. Іноземна мова» та «Початкова освіта. Педагог-організатор». Важливою віхою стало й отримання у березні 2025 року акредитації кваліфікаційного центру, що надало закладу право оцінювати результати навчання та присвоювати професійну кваліфікацію «Оператор з обробки інформації та програмного забезпечення».

За кожною акредитацією стоїть складний і багаторівневий процес: уважний аналіз освітніх програм, методична точність, професійні дискусії, численні консультації, ретельне опрацювання кожного документа й кожного формулювання. Це тривала командна праця, що потребує відповідальності, взаємної довіри та здатності зберігати впевненість навіть у моменти найбільшого професійного напруження. Саме в таких обставинах найвиразніше розкривається роль людини, яка вміє бачити цілісну картину, координувати спільні зусилля та підтримувати команду на всіх етапах роботи.

Безперечно, подібні здобутки є результатом спільної праці всього колективу: директора, адміністрації, викладачів, працівників і студентів. Водночас у кожній сильній команді є людина, яка допомагає об'єднати професійні зусилля, не втратити стратегічного напрямку та взяти на себе відповідальність у вирішальні моменти. Для Володимирського педагогічного фахового коледжу імені Агатангела Кримського такою людиною протягом багатьох років залишається Олександр Олексійович Юринець.

Вагоме місце у його професійній ді-

яльності посідає й організація науково-практичних конференцій, що стали невід'ємною складовою академічного життя коледжу. «Сучасна наука та освіта Волині», «Актуальні ідеї відомих українців в умовах сьогодення», «Сучасні освітні технології Волинського краю», «Інноваційні освітні практики Волині в умовах воєнного стану» – і це лише частинка наукових майданчиків, які об'єднали дослідників, викладачів і практиків навколо актуальних проблем розвитку сучасної освіти.

Для Олександра Олексійовича конференція – це передусім простір професійного діалогу, відкритого обміну думками й народження нових ідей. Особливої ваги ця традиція набула в роки повномасштабної війни, коли попри повітряні тривоги, енергетичні обмеження та постійну невизначеність коледж не припинив своєї наукової діяльності, залишаючись осередком фахової комунікації, взаємної підтримки й розвитку педагогічної думки.

Коло наукових інтересів Олександра Олексійовича природно виростає з тих викликів, які постають перед сучасною освітою. Його наукові розвідки присвячені питанням оптимізації навчального навантаження студентів, подолання інформаційного перевантаження, організації інклюзивного навчання, методичної підтримки педагогів, роботи з сім'ями, які перебувають у складних життєвих обставинах, трансформації професійної освіти та реалізації стандартів профільної середньої освіти. Поєднання управлінського досвіду, педагогічної практики й наукового пошуку надає цим дослідженням не лише теоретичної цінності, а й виразного практичного змісту.

Наукові зацікавлення Олександра Олексійовича нерозривно пов'язані з освітньою практикою. Тематика його досліджень народжується з реальних викликів, які постають перед педаго-

гами, студентами й закладами освіти, а відтак спрямована на пошук ефективних і практично значущих рішень. Водночас його наукова діяльність не обмежується власними публікаціями. Особливу увагу він приділяє розвитку молодих дослідників, залучаючи студентів до наукового пошуку, допомагаючи їм сформулювати перші дослідницькі питання, навчитися аргументувати власну думку й побачити за окремими фактами ширший науковий контекст. Для когось перша доповідь чи стаття стає лише невеликим кроком, проте саме з таких кроків починається шлях до зрілої дослідницької культури.

Активна громадянська позиція Олександра Олексійовича закономірно продовжує його професійну діяльність. Як депутат Володимирської районної ради він бере участь у розв'язанні питань розвитку громади, представляючи її інтереси на рівні місцевого самоврядування. Така діяльність є цілком природною, адже для нього освіта завжди була невіддільною від життя громади, її потреб, викликів і майбутніх перспектив.

Високий професіоналізм Олександра Юринця неодноразово знаходив офіційне визнання. 8 жовтня 2019 року його нагороджено Подякою Міністерства освіти і науки України, 13 вересня 2021 року – Грамотою Міністерства освіти і науки України, а 11 липня 2024 року – Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України.

Але справжня цінність професійного авторитету вимірюється не лише нагородами. Вона проявляється у довірі колег, у запрошеннях долучатися до розроблення державних документів, у можливості представляти коледж у фаховому середовищі, у випускниках, які продовжують педагогічну справу, несучи набуті знання до шкіл і закладів освіти різних регіонів України. Вона живе у впевненості колективу, що в питаннях

якості освіти, організації освітнього процесу чи пошуку виважених управлінських рішень Олександр Олексійович завжди буде серед тих, хто готовий взяти відповідальність, підтримати, порадити й повести за собою.

Частина спільної історії

П'ятдесят років – це вік, коли професійний шлях вимірюється вже не кількістю посад, відзнак чи реалізованих проєктів. Його справжня цінність відкривається у тому, який слід людина залишає після себе. Для Олександра Олексійовича цей слід вимірюється не лише науковими публікаціями, державними стандартами, акредитованими освітніми програмами чи професійними партнерствами, він живе у розвитку коледжу, у сформованих традиціях, у викладачах, які стали однодумцями, і в студентах, які, отримавши тут освіту, самі обрали шлях учителя.

Минуть роки, змінюватимуться освітні стандарти, покоління студентів, підходи до навчання. Та історія закладу завжди складається з історій людей, які вміють дивитися далі сьогодення й працювати на майбутнє. Саме такою людиною для Володимирського педагогічного фахового коледжу імені Агатангела Кримського став Олександр Олексійович Юринець. І, мабуть, найбільше професійне досягнення полягає саме в цьому, коли з роками власна біографія вже не існує окремо від історії закладу, а стає її природною, невід'ємною частиною.

Світлана СЛЮСАРУК-ЛІТВІН,
завідувач навчально-методичного кабінету,

Ольга ПОДВОРНЮК,
викладач циклової комісії інформаційної, бібліотечної справи та словесності
Володимирського педагогічного фахового коледжу імені Агатангела Кримського

65 РОКІВ У СЕРЦІ ПОКОЛІНЬ

Напередодні Дня працівників освіти хочеться згадати людей, для яких коледж став не просто місцем роботи, а справою життя. У 2027 році нашому закладу виповниться 65 років. За минулі десятиліття змінювалися часи, покоління студентів, освітні програми, але незмінною залишалася головна цінність – це люди, які своїми знаннями, працею та відданістю професії творили його історію. Сьогодні історія коледжу продовжується вже в нових реаліях. Через бойові дії наш заклад був переміщений до Кривого Рогу, залишивши рідний Краматорськ, але не залишивши головного – своїх традицій, професійних цінностей і відданості освіти.

Ольга КАРПЕНКО,
заступник директора
з виховної роботи
ВСП «Краматорський фаховий
коледж Криворізького національного
університету»

опановують нові інструменти, шукають сучасні підходи, адаптують навчальні матеріали й роблять усе можливе, щоб відстань не стала перешкодою для якісної освіти.

Коледж продовжує жити. Його історія не переривається війною, вона пишеться далі, вже на новому місці, новими поколіннями, але з тією самою вірою в силу освіти. І де б сьогодні не був наш коледж – у Краматорську чи Кривому Розі, в аудиторії чи в цифровому просторі, його серце залишається там, де є люди, знання і любов до своєї справи.

**Ставрікова
Любов Леонтіївна**

Серед тих, хто залишив особливо помітний слід у становленні закладу, була Любов Леонтіївна Ставрікова. Вона прийшла працювати до коледжу (тоді ще Краматорського технікуму радянської торгівлі) в 1963 році, а вже з 1964-го до 1991 року, протягом 27 років, обіймала посаду заступника директора з навчально-методичної роботи.

Це була людина великої професійної культури, вимоглива до себе й колег, водночас спокійна, врівноважена та людяна. На своїх заняттях з економіки підприємства Любов Леонтіївна впроваджувала педагогічні інновації, проводила відкриті заняття й методичні майстер-класи, щедро ділилася досвідом із молодими викладачами та спонукала їх не боятися

освітнього пошуку.

Її педагогічний талант полягав не лише у знаннях, а й в умінні бачити людину. Знайти підхід до студента, підтримати молодого викладача, вчасно дати пораду – саме такою її запам'ятали колеги та вихованці.

Професійний приклад Ставрікової Л.Л. став дороговказом і для її племінниці – Алли Олексіївни Борисполець, яка згодом сама обрала шлях викладача.

**Борисполець
Алла Олексіївна**

У 1975 році Алла Олексіївна вступила до коледжу на спеціальність «Технологія приготування їжі». Після його закінчення продовжила освіту в Донецькому інституті радянської торгівлі, в подальшому здобувала практичний досвід роботи в закладах ресторанного господарства міста Краматорська, а у 1986 році повернулася до рідного коледжу вже як викладач дисципліни «Технологія приготування їжі». З 1999 року є магістром харчових технологій.

Відтоді її професійне життя нерозривно пов'язане з коледжем. За роки роботи вона стала досвідченим педагогом, куратором, головою циклової комісії, наставником молодих фахівців. Алла Олексіївна пишається тим, що є співавторкою навчального посібника з техно-

логії виробництва кулінарної продукції, що схвалений МОН та рекомендований для використання профільними закладами освіти.

Важливим результатом її педагогічної діяльності є й те, що вона залишається у професійному житті своїх випускників. Колишні студенти підтримують із нею теплий зв'язок, приходять привітати, діляться своїми успіхами. Серед них є фахівці престижних підприємств і власники успішного бізнесу.

Та, мабуть, найкраще продовження її справи – власна родина. Чоловік Алли Олексіївни свого часу закінчив наш коледж, в подальшому – інститут і працює за фахом у ресторанному господарстві. Її донька та син також навчалися в нашому коледжі, а згодом здобули вищу освіту за спеціальністю «Технологія приготування їжі». Сьогодні донька успішно реалізує набуті знання та досвід, працюючи керівником виробництва у великому супермаркеті.

Любов Леонтіївна Ставрікова свого часу надихнула Аллу Олексіївну обрати педагогічний шлях. Сьогодні Алла Олексіївна сама є наставником для молодих викладачів. Так професія, яка колись стала покликанням однієї людини, перетворилася на родинну традицію.

І якщо в історії Ставрікової – Борисполець ми бачимо, як приклад старшого покоління надихає наступне обрати педагогічну стежину, то історія Валентини Василівни Деревянко та її родини демонструє ще одну особливу форму спадкоємності, коли професійна любов до коледжу та обраної справи проходить крізь три покоління.

**Деревянко
Валентина Василівна**

Валентина Василівна Деревянко прийшла працювати до коледжу у травні 1973 року. Її професійний шлях розпочався з посади бібліотекаря. Уже в січні 1975 року колектив довірив їй важливу громадську місію – на загальних зборах профспілкової організації студентів її було обрано головою профкому.

Згодом професійна дорога привела Валентину Василівну до викладацької діяльності. І протягом 36 років вона працювала викладачем товарознавства непродуктових товарів. Її освітній шлях також пов'язаний із постійним професійним розвитком. У 1979 році Валентина Василівна закінчила Донецький інститут радянської торгівлі, а згодом здобула ступінь магістра з економіки та маркетингу в Донецькому університеті економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. У 2002–2003 роках виконувала обов'язки директора коледжу, а згодом 18 років очолювала денне відділення. За сумлінну працю та вагомий внесок у розвиток закладу Валентина Василівна неодноразово була відзначена подяками та почесними грамотами Краматорської міської ради, зокрема з нагоди 45-річчя коледжу.

Її професійні навички поєднують глибоке знання товарознавчих дисциплін, практичне розуміння організації освітнього процесу, умінь працювати з людьми, відповідальність, організованість та здатність приймати виважені рішення. Валентина Василівна активно долучалася до громадського життя коледжу та завжди користувалася заслуженою повагою серед колег і студентів. Понад п'ять десятиліть роботи – це не просто великий професійний стаж. Це ціла епоха.

**Савельєва
Тетяна Олександрівна**

І, мабуть, саме тому її професійна історія стала початком наступної сторінки вже в житті її доньки. У 1994 році до коледжу вступила донька Валентини Василівни, Тетяна Олександрівна Савельєва. Вона обрала спеціальність «Комерційна діяльність» і закінчила навчання із відзнакою.

Її професійний шлях також виявився пов'язаним із рідним закладом. Від осені 1997 року до 2001 року Тетяна Олександрівна працювала майстром виробничого навчання з непродуктової практики, а з 2002 року й дотепер викладачем комерційних дисциплін. З роками вона не просто продовжила професійну справу матері, а сформувала власний педагогічний стиль. Сьогодні Тетяна Олександрівна є головою циклової комісії з організації підприємницької діяльності у сфері торгівлі, постійний куратор академічних груп, активний учасник розвитку освітнього середовища коледжу. Її сильна сторона – це умінь говорити зі студентами однією мовою, підтримувати їхні ініціативи, заохочувати до професійного розвитку та не боятися впроваджувати нові ідеї.

Особливу увагу Тетяна Олександрівна приділяє практичному спрямуванню навчання. Вона залучає студентів до регіональних і всеукраїнських конференцій з розроблення маркетингових бізнес-проектів, постійно підвищує власну кваліфікацію, впроваджує інноваційні підходи у навчання. За кураторську діяльність та активну роботу з молоддю вона неодноразово отримувала подяки адміністрації коледжу.

Але є в цій історії ще одна особлива сторінка. У 2017 році до Краматорського фахового коледжу вступила Ірина Савельєва, донька Тетяни Олександрівни та онука Валентини Василівни. Вона обрала спеціальність «Товарознавство і комерційна діяльність». У 2020 році Ірина закінчила коледж із відзнакою та продовжила навчання у Харківському державному університеті харчування і торгівлі.

Так професійна історія родини зробила ще одне коло. Бабуся. Мати. Донька. Три покоління. Один заклад освіти. Одна професійна традиція.

Напередодні Дня працівників освіти особливо хочеться говорити саме про таких людей. Тих, для кого педагогічна праця давно стала не просто професією, а частиною життя. Історії родин Ставрікової – Борисполець та Деревянко – Савельєвих переконливо свідчать, що педагогічна спадкоємність – це не лише передача професійного досвіду. Це передача цінностей, відповідальності, любові до людей і віри в силу освіти.

Тож у переддень професійного свята хочеться низько поклонитися всім педагогам, які в різні роки творили й продовжують творити історію нашого коледжу. Тим, хто вже завершив свій професійний шлях, і тим, хто сьогодні щодня відкриває студентам світ знань і професії.

65 років – це не лише ювілей. Це пам'ять про тих, хто був до нас, вдячність тим, хто творить сьогодні, і віра в тих, хто продовжить цю справу завтра. Адже справжній заклад освіти живе доти, доки живуть його традиції, його випускники та пам'ять про людей, які вкладали в нього частину свого життя.

З Днем працівників освіти! Зі святом тих, хто навчає, надихає і залишає по собі світло знань.

Алла ОХРИМОВИЧ,
викладач історії
Володимир-Волинського
фахового коледжу

Зв'язок Олександра Марковича з коледжем є по-справжньому символічним та глибоким, адже його професійний шлях розпочався тут задовго до викладацької практики. У 1966 році він сам став випускником цього технікуму, перейнявши найкращі традиції від майстрів того часу. Трудову діяльність у рідних стінах розпочав уже наступного, 1967 року на посаді лаборанта електролабораторії тодішнього Володимир-Волинського технікуму гідромеліорації та механізації сільського господарства. Проявивши високий професіоналізм та хист до науки, вже з 1968 року молодий фахівець був переведений на посаду викладача спеціальних дисциплін.

Прагнення розширювати технічні горизонти привело талановитого викладача до престижного Львівського політехнічного інституту, де у 1973 році він здобув кваліфікацію інженера-електрика. Становлення молодого спеціаліста завжди потребує мудрого орієнтира, і Олександр Маркович сьогодні з глибокою вдячністю згадує Вадима Лукича Ковальського. Цей легендарний педагог став для нього справжнім ментором, щиро підтримував на початку шляху та всіляко сприяв його професійному зростанню.

У своїй педагогічній діяльності Олександр Маркович завжди виявляв глибокий професіоналізм, інноваційний підхід та відданість справі. Його висока кваліфікація неодноразово діставала визнання на найвищому рівні – він був активним учасником Республіканської виставки передового педагогічного досвіду і технічної творчості, де гідно презентував напрацювання закладу. За багаторічну сумлінну працю, вагомий особистий внесок у

СЕРЦЕ, ВІДДАНЕ МОЛОДІ: ВІКОВІЧНІ УРОКИ МАЙСТЕРНОСТІ ТА МУДРОСТІ ОЛЕКСАНДРА ПАРНЬОВОГО

День працівника освіти – чудова нагода згадати людей, які розбудовували авторитет наших закладів освіти. Для Володимир-Волинського фахового коледжу, який у 2025 році переступив свій столітній рубіж, таким золотим фондом є його ветерани. Серед них особливе місце належить Парньовому Олександру Марковичу. Свого часу він розпочав шлях у стінах рідного коледжу, а згодом підкорив найвищі вершини інженерної та педагогічної справи, виховавши не одне покоління студентів.

підготовку фахівців та високу професійну майстерність педагог неодноразово був нагороджений почесними відзнаками та грамотами.

Олександр Маркович присвятив коледжу найкращі роки свого життя, ставши уособленням епохи його розквіту. З 1984 року він очолював відділення електрифікації сільського господарства – один із найважливіших і найвідповідальніших напрямків підготовки фахівців. Бути очільником такого відділення у часи стрімких технічних оновлень вимагало не лише глибоких інженерних знань, а й лідерського таланту. І Олександр Маркович справлявся з цим блискуче: під його чітким керівництвом відділення перетворилося на справжню кузню висококласних кадрів для всієї Волині та України.

Студенти та колеги завжди захоплювалися його філігранним знанням матеріальної бази, прагненням до технічної точності та дивовижним умінням просто й доступно пояснити роботу найскладні-

ших систем і механізмів. На його заняттях панувала унікальна атмосфера, де високі стандарти інженерної дисципліни завжди поєднувалися з душевною щедрістю, інтелігентністю та щирою повагою до студентів. Як завідувач і викладач, він мав рідкісний дар – бачити потенціал у кожному студентові й скеровувати його енергію в правильне професійне русло.

У 2003 році Олександр Маркович завершив свою яскраву педагогічну кар'єру, залишивши після себе колосальну методичну спадщину, зразково обладнані лабораторії та, найголовніше, тисячі вдячних вихованців. Дорога довжиною в десятиліття залишила глибокий слід у душі Майстра: Олександр Маркович і сьогодні з неймовірним теплом, гордістю та любов'ю згадує своїх випускників. Для нього вони ніколи не були просто рядками в журналах, кожен студент залишався унікальною особистістю, у чий становлення він укладав частинку власного серця. Попри те, що минуло вже понад двадцять

років, його ім'я та здобутки досі згадують у колективі та серед колишніх студентів з величезною пошаною.

Нині, коли Володимир-Волинський фаховий коледж перегорнув славу сторінку свого 100-річного ювілею, ми чітко усвідомлюємо: велич і успіх кожної установи виростають із праці її титанів. Одним із тих, хто закладав непохитний фундамент сьогодення, був Олександр Маркович Парньовий. Його педагогічний хист і мудрість виходили далеко за межі традиційних навчальних програм. Він дарував студентам значно більше, ніж просто теоретичні знання. Він викарбував у їхніх серцях орієнтири професійної честі, життєвої стійкості та глибокої відповідальності перед рідною землею. Мудре слово Олександра Марковича й досі живе в поколіннях його випускників, залишаючись вічним дороговказом та золотим фондом історії нашого коледжу.

ЖИТТЯ, ПРИСВЯЧЕНЕ ОСВІТІ: ЛЕГЕНДАРНИЙ ЗАВУЧ ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ СТАНІСЛАВ ЯРМОШЕВИЧ

До Дня працівників освіти ми з особливою шаною згадуємо тих, чия невтомна праця, мудрість та відданість формують майбутнє нашої країни. Однією з таких видатних постатей є Станіслав Степанович Ярмошевич – справжній педагог за покликанням, керівник і організатор, який зробив неоціненний внесок у розвиток Володимир-Волинського фахового коледжу, навчального закладу зі 100-літньою історією.

Від механіка до наставника

Станіслав Ярмошевич народився 20 вересня 1938 року у мальовничому поліському селі Велюнь Рівненської області. Його дитинство було складним: рання втрата батьків та необхідність самостійно прокладати шлях у житті загартували його характер, навчивши працьовитості й відповідальності. Цікаво, що свій трудовий шлях він розпочав як механік, лагодя-

чи сільськогосподарську техніку просто на полях. Проте доля розпорядилася інакше: під час проходження військової служби здібному юнакові доручили викладати спецпредмет в автошколі. Саме там він зрозумів, що його істинне покликання – навчати інших. Згодом він з відзнакою закінчив Львівський сільськогосподарський інститут і присвятив себе педагогічній діяльності.

Епоха розквіту коледжу

У 1974 році Станіслава Степановича призначили заступником директора з навчально-виховної роботи (завучем) у Володимир-Волинський технікум гідромеліорації та механізації сільського господарства. На цій посаді він безперервно пропрацював 25 років (до 1999 року). Це був час масштабних викликів: у закладі часом перебувало понад 2000 студентів і слухачів, а колектив налічував 127 педагогічних працівників.

Завдяки його керівництву та постійному впровадженню передового досвіду, навчальний заклад завжди входив до десятки найкращих серед більш ніж 100 технікумів Міністерства сільського госпо-

дарства. Студенти, викладачі, майстри виробничого навчання та лаборанти займалися у той час раціоналізаторською роботою і постійно представляли свої винаходи (макети та моделі) на республіканській виставці. Було суттєво модернізовано матеріально-технічну базу: лабораторії оснастили сучасною технікою, а машинно-тракторний парк поповнився 16 вантажними автомобілями. Особливою заслугою Станіслава Ярмошевича стало будівництво двох гуртожитків на 270 ліжок-місць кожний, заради яких йому доводилося розв'язувати питання на рівні міністерства.

продовження, початок на стор. 10 ►

ЖИТТЯ, ПРИСВЯЧЕНЕ ОСВІТІ: ЛЕГЕНДАРНИЙ ЗАВУЧ ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ СТАНІСЛАВ ЯРМОШЕВИЧ

Педагогічна діяльність Станіслава Ярмошевича характеризувалась насамперед високим рівнем професіоналізму та трудового ентузіазму, а також об'єктивністю в оцінюванні як студентів, так і викладачів. Будучи прихильником практико-орієнтованого навчання, завуч дбав, щоб студенти працювали з реальними механізмами, не боялися забруднитися під час ремонту тракторів і ставали висококласними інженерами та механіками. Його пунктуальність, толерантність та готовність допомогти колегам мудрою порадою зробили його взірцем для педагогічного колективу.

Легенда, яку пам'ятають

Станіслав Ярмошевич став символом справжнього педагога: чесного, компетентного і відданого своїй справі. Його шанують колеги та пам'ятають численні покоління студентів. Колеги та випускники називають Станіслава Степановича «легендарною постаттю в історії коледжу». Він запам'ятався як надзвичайно вимогливий, але справедливий і доброзичливий керівник. Його професійним кредо було збереження поваги до кожної людини: «Я ніколи не підвищував голос ні на викладача, ні на студента. Ніколи!» – згадує він.

Життєвий шлях Станіслава Ярмошевича – це історія самовідданості, сили волі та безмежної любові до своєї професії. У сукупності у нього 50 років педагогічного стажу – винятковий термін, який слугує свідченням його відданості професії. Станіслав Степанович ні на мить не шкодує, що майже все своє життя присвятив освіті та вихованню. Він переконаний, що працювати в закладі освіти потрібно за покликанням, коли можеш повністю віддаватися роботі та відчувати задоволення від отриманих результатів і досягнення поставленої мети.

Напередодні Дня працівників освіти хочеться висловити глибоку вдячність таким видатним педагогам, чий досвід та життєві цінності продовжують жити у їхніх вихованцях та розбудовувати вітчизняну освіту!

Станіслав Ярмошевич за роботою.

Світлина з архіву Володимир-Волинського фахового коледжу

Інна Савюк та Володимир Павловський беруть інтерв'ю у Станіслава Ярмошевича

Інна САВЮК, Володимир ПАВЛОВСЬКИЙ,
здобувачі освіти II курсу Володимир-Волинського фахового коледжу

НА МІЖНАРОДНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ ОЛІМПІАДІ ВИКЛАДАЧ ВІКТОРІЯ РУДИК ЗДОБУЛА НАГОРОДУ TEACHER OF THE YEAR

Економічна Олімпіада – міжнародний турнір, спрямований на розвиток фінансової грамотності та практичного розуміння економіки. В Україні Олімпіаду організовує Bendukidze Free Market Center (Центр Бендукідзе) у партнерстві з міжнародними організаціями.

Міжнародна Економічна Олімпіада – це змагання з економічного мислення для здобувачів освіти із понад 30 країн світу. Олімпіада відбувається у декілька етапів – від національних відбіркових турів до міжнародного фіналу. Міжнародний фінал Економічної олімпіади 2026 року відбувся у Греції.

За підсумками Міжнародної економічної олімпіади 2026 року Відокремлений структурний підрозділ «Аграрно-економічний фаховий коледж Полтавського державного аграрного університету» став закладом-рекордсменом у Полтавській області за кількістю учасників I національного етапу ЕО в Україні 2025-26 у рамках Міжнародної Економічної Олімпіади, а викладача коледжу Вікторію Рудик відзначено міжнародною нагородою Teacher of the Year («Вчитель року»).

Цьогоріч до Олімпіади за координації Вікторії Рудик долучилися 678 учасників – найбільше серед освітян із 32 країн. Щиро вітаємо Вікторію Рудик із заслуженим визнанням! Бажаємо нових професійних досягнень, талановитих здобувачів освіти та перемог, які прославляють не тільки наш коледж, а й Україну!

Наталія Кононенко,

завідувач навчально-методичного кабінету ВСП «Аграрно-економічний фаховий коледж Полтавського державного аграрного університету»

МЕДІАТЕКА ЕЛЕКТРОННИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ NMCBOOK – ДЕСЯТЬ РОКІВ ЦИФРОВИХ РІШЕНЬ ДЛЯ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Віта ПЕРЕВОЗНИК,
завідувач лабораторії цифрових
та медіатехнологій в освіті

Олександр ЖУКОВСЬКИЙ,
методист лабораторії цифрових
та медіатехнологій в освіті,
розробник та Full-stack інженер освітніх
платформ

Науково-методичного центру ВФПО

Поняття «медіатека» виникло у Франції в другій половині XX століття. Саме французькі бібліотеки першими почали трансформуватися із традиційних книгосховищ у багатофункціональні центри зберігання інформації на різних носіях. Окрім книг, відвідувачі отримували доступ до аудіозаписів, кінофільмів, фотографій, навчальних матеріалів та електронних ресурсів. Французька модель медіатеки швидко поширилася в інших країнах Європи, а згодом і світу, ставши символом нової культури роботи зі знаннями.

Сучасна медіатека – це не архів файлів і не електронна бібліотека у звичному розумінні. Це цифровий освітній простір, який забезпечує швидкий доступ до якісного контенту, створює умови для навчання, самоосвіти, професійного розвитку та комунікації. Саме за такими принципами створювалася і розвивалася Медіатека електронних засобів навчання Науково-методичного центру ВФПО.

Історія Медіатеки розпочалася у 2016 році. Вперше вона була представлена освітянській спільноті під час міжнародної науково-практичної конференції «Інформаційно-ресурсне забезпечення освітнього процесу в умовах цифровізації суспільства». У той час основою її контенту стали електронні посібники, електронні версії друкованих підручників, навчальні відеофільми та мультимедійні матеріали. Вже тоді було зрозуміло, що освіта поступово переходить у цифровий формат, а навчальні ресурси мають бути доступними незалежно від місця перебування користувача.

За десять років Медіатека пройшла шлях від невеликого сховища електронних матеріалів до потужного освітньо-інформаційного ресурсу загальнодержавного значення. Сьогодні вона є важливим складником порталу NMCBOOK – освітньо-інформаційного ресурсу Науково-методичного центру ВФПО, який об'єднує електронні засоби навчання, масові відкриті онлайн-курси, цифрові підручники, методичні матеріали та сучасні інструменти під-

тримки освітнього процесу.

Медіатека електронних засобів навчання, розміщена на порталі nmcbook.com.ua, сьогодні є одним із найважливіших державних цифрових ресурсів для закладів вищої, професійної та фахової передвищої освіти України. Це вже не просто електронна бібліотека, а повноцінний освітній хаб, де поєднуються інтерактивні посібники, електронні підручники, мультимедійні курси, відеолекції, методичні розробки та цифрові освітні продукти нового покоління.

У Медіатеці представлено ресурси з аграрних, технічних, економічних, медичних, мистецьких та інших галузей знань. Кожен електронний засіб навчання проходить фахову експертизу, що гарантує його відповідність освітнім програмам, сучасним стандартам та потребам ринку праці. Особливу цінність становить те, що авторами ресурсів є українські викладачі, методисти, науковці та практики, які добре знають реальні потреби педагогів і студентів.

Окремим напрямом розвитку стала підтримка педагогів у процесі цифровізації освітнього процесу. Медіатека допомагає викладачам створювати власні електронні освітні ресурси, удосконалювати навчальні курси, впроваджувати технології змішаного та дистанційного навчання. Для студентів це можливість отримати доступ до якісного навчального контенту в будь-який час, з будь-якого пристрою та незалежно від місця перебування.

Наступним логічним кроком розвитку цифрової екосистеми Науково-методичного центру ВФПО стала поява освітньої платформи edu.nmcbook.com.ua. Вона перетворилася на сучасне цифрове середовище для педагогів і здобувачів освіти, де розміщуються масові відкриті онлайн-курси, навчальні модулі, тести, практичні завдання та методичні матеріали. Платформа підтримує компетентнісний і практикоорієнтований підхід до навчання, дає змогу проходити курси у власному темпі та отримувати якісний цифровий освітній досвід.

Особливого значення платформа на-

Цифрова трансформація освіти змінює не лише способи навчання, а й саму філософію доступу до знань. Якщо ще двадцять років тому бібліотека асоціювалася насамперед із книжковими фондами та читальними залами, то сьогодні освітній простір дедалі більше наповнюється цифровими ресурсами, інтерактивними матеріалами, мультимедійним контентом та онлайн-платформами. Однією з найуспішніших форм організації такого середовища стали медіатеки.

була у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Саме тут розміщуються масові відкриті онлайн-курси з розвитку цифрової, методичної, інформаційної, проєктувальної та медійної компетентностей, курси із застосування штучного інтелекту в освіті, кібербезпеки та сучасних освітніх технологій. EDU NMCBOOK фактично створює єдиний освітній цифровий простір для викладачів і студентів з усіх регіонів України.

Із розвитком технологій змінюється і сама Медіатека. Те, що ще кілька років тому вважалося інновацією, сьогодні стає стандартом. Тому команда NMCBOOK постійно працює над модернізацією ресурсу, пошуком нових форматів контенту, удосконаленням дизайну й функціональних можливостей.

Біля витоків створення електронних засобів навчання у Науково-методичному центрі ВФПО стояв Микола Хоменко, кандидат педагогічних наук, відмінник освіти України, заступник директора. Саме його педагогічне бачення, стратегічне мислення та глибоке розуміння майбутніх потреб освіти стали основою для формування напрямку цифрових освітніх ресурсів в установі. У той час, коли цифровізація освіти лише набирала обертів, Микола Павлович одним із перших усвідомив важливість створення електронних підручників, мультимедійних посібників, навчальних відеоресурсів та єдиного цифрового освітнього середовища. Значною мірою саме завдяки його підтримці, довірі до інноваційних ідей та увазі до розвитку сучасних засобів навчання розпочалося створення Медіатеки електронних засобів навчання, яка сьогодні стала важливим складником цифрової екосистеми української освіти.

Важливу роль у розвитку освітньо-інформаційного ресурсу NMCBOOK протягом усіх років відіграє кандидат педагогічних наук Світлана Жуковська. Саме під її керівництвом формувалися концепція Медіатеки, підходи до створення електронних освітніх матеріалів та стратегія цифрового розвитку ресурсу. Упродовж 25 років вона очолювала лабораторію цифрових та медіатехнологій в освіті Науково-методичного центру ВФПО, а сьогодні продовжує працювати методистом лабораторії та разом із командою авторів, розробників, дизайнерів і вебмайстрів удосконалювати Медіатеку електронних засобів навчання та освітню платформу NMCBOOK.

З 1 жовтня 2026 року педагогічні та науково-педагогічні працівники, студенти й усі зацікавлені користувачі отримали можливість працювати в оновленій Медіатеці. Вона стала більш сучасною, інтерактивною, зручною та відкритою до співпраці. Користувачі можуть залишати відгуки про електронні засоби навчання, оцінювати їх, вносити пропозиції щодо вдосконалення контенту. Крім того, передбачено можливість розміщення власних авторських матеріалів після проходження експертного оцінювання.

Найбільшим надбанням Медіатеки є люди, які створюють її контент. Протягом десяти років над ресурсом працювали викладачі, автори, укладачі, упорядники, методисти, вебмайстри, дизайнери, програмісти й технічні фахівці. Саме завдяки їхній щоденній праці вдалося сформувати потужну колекцію електронних освітніх ресурсів, яка сьогодні використовується в освітньому процесі по всій Україні.

Окремі слова вдячності варто адресувати українським педагогам. Саме викладачі повірили в необхідність цифрової трансформації освіти ще тоді, коли електронні підручники та онлайн-курси лише починали свій шлях в Україні. Вони брали участь у розробленні електронних освітніх ресурсів, тестували навчальні матеріали, створювали авторські курси, ділилися власним досвідом і допомагали вдосконалювати цифровий контент. Завдяки цій співпраці Медіатека стала живою професійною спільнотою, а не просто електронним сховищем матеріалів.

Сьогодні, попри складні виклики, пов'язані з війною, цифрова трансформація освіти України не зупиняється. Навпаки, вона стала ще більш актуальною. Медіатека електронних засобів навчання та платформа EDU NMCBOOK продовжують розвиватися, відкривати нові можливості для педагогів і студентів, підтримувати освітній процес і забезпечувати доступ до якісних знань.

Дякуємо всім, хто був із нами протягом цих десяти років. Разом ми довели, що навіть у найскладніші часи українська освіта здатна створювати інноваційні рішення, об'єднувати професійну спільноту та впевнено рухатися вперед. Робота продовжується. І попереду нові курси, нові підручники, нові цифрові сервіси та нові можливості для кожного, хто вірить у силу освіти.

ВІД ВІРТУАЛЬНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Надія БОЖКО,

викладач спеціальних дисциплін,
ВСП «Фаховий коледж Національного
університету кораблебудування
імені адмірала Макарова», м. Миколаїв

*«Безумство – вчити лише
теорію й чекати практичних
результатів, тож разом
проходимо шлях від знань до дії!»*

Сучасний освітній процес у фаховому коледжі постійно ставить перед викладачем нові завдання. Особливо це відчувається під час викладання технічних дисциплін, де одних теоретичних пояснень недостатньо. Майбутньому фахівцю потрібно не лише знати, як працює певний пристрій, а й уміти власноруч його зібрати, перевірити, налаштувати, виміряти параметри та знайти причину несправності. Саме з цього розуміння поступово формувалася мій підхід до організації занять для студентів спеціальностей 122 Комп'ютерні науки та 123 Комп'ютерна інженерія.

На практиці я неодноразово помічала одну й ту саму ситуацію: студент може чудово відтворити теорію і виконати лабораторну роботу за готовою інструкцією, але варто трохи змінити умову (параметр схеми, спосіб підключення чи додати несправність) і він губиться. У реальній професійній діяльності готових інструкцій немає. Перед фахівцем постає конкретна проблема: не завантажується комп'ютер, схема працює нестабільно, мікроконтролер не реагує на датчик або програма дає помилку. У такій ситуації недостатньо пам'ятати алгоритм дій – потрібно вміти аналізувати, шукати причини та приймати рішення. Саме цю логіку я намагаюся формувати у своїх студентів.

Віртуальне моделювання як перший крок до практики

Одним із важливих інструментів для реалізації цього підходу стало цифрове моделювання. Відповідно до дисциплін, я використовую широкий спектр середовищ: Electronics Workbench, Tinkercad Circuits, Wokwi, Falstad, Proteus – для електроніки та мікропроцесорних систем; Cisco Packet Tracer та GNS3 – для мереж; Wireshark – для аналізу трафіку; CrypTool – для криптографії та ізольовані середовища – для кібербезпеки.

При цьому мета полягає не в тому, щоб навчити працювати з максимальною кількістю програм. Цифровий інструмент – це лише механізм досягнення мети. Головна перевага віртуального середови-

ща полягає в тому, що студент може зробити першу спробу без страху пошкодити обладнання. Він може схибити, змінити параметр, повернутися назад і спробувати інший варіант. У реальній лабораторії помилка під час роботи з дорогим обладнанням чи платами може мати неприємні наслідки, тому цифрова лабораторія дає змогу «помилитися безпечно». Я розглядаю її не як заміну реальному обладнанню, а як підготовчий етап, що допомагає впевненіше перейти до фізичної практики.

Від теорії до реального обладнання: специфіка дисциплін

Поступово у мене сформувалася чітка послідовність: теоретична основа → цифрова модель → експеримент → проблемна ситуація → пошук причини → перевірка → реальна практика → професійне рішення. Цей шлях яскраво простежується в моїх профільних дисциплінах.

Комп'ютерна електроніка. Коли студент уперше бачить схему, резистори чи транзистори є лише абстракцією. У цифровому середовищі ми робимо схему «живою»: досліджуємо струми, напруги та поведінку системи. Після цього настає найважливіший етап – робота з реальними компонентами, макетними платами та вимірювальними приладами. А коли базові принципи відпрацьовані, студенти переходять до монтажу та пайки. Тут з'являється зовсім інший рівень відповідальності, адже потрібно контролювати якість з'єднань і перевіряти відсутність помилок перед подачею живлення.

Мікропроцесорні системи. Спочатку студент створює віртуальну систему з мікроконтролером, датчиками та дисплеєм, пише код і перевіряє алгоритм. Але справжнє усвідомлення приходить тоді, коли він підключає фізичну плату, завантажує програму і бачить, як реальний датчик реагує на його дії. Абстрактне поняття перетворюється на практичний досвід.

Комп'ютерні мережі. За допомогою Cisco Packet Tracer та GNS3 студенти будують складні топології, налаштовують маршрутизацію та шукають причини відсутності зв'язку в умовах штучно створених несправностей. Маючи таку модель у свідомості, перехід до реального мережевого обладнання стає логічним і зрозумілим.

Захист інформації та криптографія. У цій дисципліні я відходжу від простого запам'ятовування загроз. Ми розглядаємо конкретні кейси за логічним ланцюжком: актив → загроза → вразливість → захисний механізм → перевірка. Вивчаючи криптографічні алгоритми (AES, RSA, хешування, електронні цифрові підписи), за допомогою моделювання студенти бачать послідовність їх роботи, чітко розуміючи, яку саме проблему вирішує кожен механізм.

Моделювання помилок як метод навчання

Особливістю моїх практичних завдань є те, що я намагаюся не завжди давати студенту ідеально працюючу систему. Навпаки, навмисно створена помилка в схемі, коді чи мережевій конфігурації

повністю змінює поведінку студента. Він перестає чекати готової відповіді від викладача і починає шукати її самостійно.

Помилка в освітньому процесі перестає бути чимось негативним чи приводом для зниження оцінки. Навпаки, у моїй практиці неправильно складена схема або зламаний алгоритм стають найцікавішим тренажером для розвитку критичного мислення. Коли студент самостійно аналізує лог помилки, перевіряє цілісність з'єднань мультиметром або шукає логічний збій у коді, він опановує головну професійну навичку майбутнього інженера – здатність мислити системно й не здаватися перед технічними труднощами.

За роки викладання моє розуміння хорошої лабораторної роботи докорінно змінилося. Раніше головним було правильне виконання інструкції. Сьогодні мені важливіше, щоб студент зрозумів суть процесу. Якщо він припустився помилки, але самостійно знайшов її причину – це набагато цінніше за безпомилкове повторення чужих кроків.

Варто зазначити, що такий мішаний формат навчання надзвичайно позитивно впливає на мотивацію здобувачів освіти. Сучасні студенти часто звикають до швидких, але поверхневих результатів у цифровому середовищі. Поєднання віртуальних симуляторів із фізичним макетуванням і паянням повертає їм відчуття реальної ваги своєї праці. Вони на власному досвіді переконуються, що інформаційні технології та комп'ютерна інженерія – це не абстракція з екрана монітора, а потужний інструмент створення матеріальних інновацій.

Особливу цінність мають моменти, коли студент після кількох невдалих спроб нарешті знаходить помилку, вперше самостійно виконує пайку або бачить, як власноруч зібрана схема починає працювати.

Є моменти, які важко передати сухими методичними термінами, але саме вони

надають справжнього сенсу викладацькій роботі. Це мить, коли після тривалих пошуків, сумнівів і кількох невдалих спроб студент нарешті натрапляє на ту саму помилку в коді чи схемі. Це щире захоплення і полегшення, коли після першої самостійної пайки на макетній платі подається живлення – і раптом починає блимати світлодіод, реагує датчик або на дисплеї з'являється омріяний результат. У такі хвилини в очах студентів спалахує справжня радість, усвідомлення власної спроможності та гордість: «У мене вийшло! Я сам це зробив!». Жодна, навіть найвища формальна оцінка не зрівняється з цим емоційним піднесенням. Саме заради цих «палаючих очей» і моменту переходу від страху перед складним залізом до впевненості у власних силах варто змінювати підходи до навчання.

Змінюючись разом зі своїми студентами, я чітко усвідомлюю, що викладач сьогодні має бути не просто транслятором готових знань, а справжнім фасилітатором і натхненником. Сучасні цифрові інструменти, постійне самовдосконалення, участь у проєктах з медіаграмотності та сучасних освітніх ініціативах дають змогу тримати руку на пульсі технологічного прогресу. Але найголовнішим залишається те людське зерно, яке вдається посіяти під час кожної успішно завершеної лабораторної роботи, – віра студента у власні професійні сили.

Сьогодні я сприймаю цифрове моделювання не як модну технологію чи вимушену заміну заліза, а як потужний педагогічний інструмент. Моя мета полягає в тому, щоб вивести студента з віртуального простору в реальний світ – до справжньої схеми, справжнього приладу, мережі та виконання реальних професійних завдань. Поєднуючи моделювання, експеримент, пошук помилок і творчість, я допомагаю майбутнім фахівцям здобути головне – впевненість у власних силах.

«ПЕРШИЙ УРОК» 2026: ВІД ІДЕЇ ДО ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Світлана БОЙКО,
кандидат філософських наук,
провідний науковий співробітник
відділу комунікацій та адміністрування
Приватної установи
«Інститут прикладної педагогіки»

Сьогодні ця ідея вже перетворилася на реальний всеукраїнський проєкт, який об'єднав студентів, викладачів, експертів та заклади освіти з різних регіонів України. Реєстрація на Конкурс підтвердила, що потреба у такому форматі є актуальною для педагогічної фахової передвищої освіти. Для участі у сезоні 2026 року було подано 64 заявки. Після перевірки відповідності умовам та вимогам Положення про конкурс до першого етапу було допущено 59 учасників. За цими цифрами – не просто статистика. Це майбутні педагоги, які погодилися вийти за межі звичного навчального завдання та представити власні педагогічні рішення професійній спільноті.

Конкурс проводиться у двох категоріях: категорія А – «Початкова освіта» (1-4 класи), категорія Б – «Базова середня освіта» (5-9 класи). Учасник/учасниця беруть участь лише в одній категорії, що відповідає спеціальності їх підготовки.

Загалом учасники Конкурсу представляють 13 областей України та 17 закладів освіти. Така географія є особливо важливою, адже одним із завдань конкурсу «Перший урок» від початку було створення горизонтальних зв'язків між педагогічними коледжами різних регіонів. На думку команди Інституту прикладної педагогіки, Конкурс поступово стає майданчиком, де можна побачити не окремий студентський досвід, а значно ширшу картину сучасної підготовки майбутніх педагогів.

Концепція Конкурсу від самого початку передбачала відмову від моделі, у якій учасника/учасницю оцінюють лише за знання теоретичних положень або формально правильно оформлену методичну документацію. Набагато важливішим є інше: чи здатний майбутній педагог бачити за навчальною темою дитину, освітню мету та педагогічну ситуацію.

Для участі в першому етапі «відеовізитка» кожен учасник/учасниця подавали короткий відеоролик тривалістю до 90 секунд, у якому відповідали на одне із запропонованих Оргкомітетом питань педагогічного характеру. На цьому етапі члени журі оцінювали базовий рівень педагогічного мислення кожного учасника/учасниці, їх мотивацію та здатність до публічної комунікації.

Для організаторів цей етап водночас дав змогу побачити різноманіття підходів, з якими майбутні вчителі вже сьогодні входять у професію. Одні учасники роблять акцент на діяльнісному навчанні, інші – на діалозі, дослідженні, командній

У травневому випуску інформаційного вісника «Освітня траєкторія» ми вперше представили Всеукраїнський конкурс педагогічної майстерності «Перший урок» 2026 – нову професійну платформу для здобувачів освіти педагогічних фахових коледжів. Тоді йшлося насамперед про ідею Конкурсу, його мету та необхідність створення окремого простору професійного визнання для тих, хто лише робить перші кроки в учительській професії.

взаємодії, творчому завданні або пошуку зв'язку навчального матеріалу з реальним життям дитини. І саме це різноманіття є цінним. Адже професійне становлення педагога починається не з копіювання готового сценарію, а з поступового формування власного педагогічного мислення.

Другий етап «мікропрактика» став наступним рівнем професійного виклику. За результатами засідання журі та оргкомітету конкурсу, участь у ньому могли взяти лише 50 учасників. Учасники, допущені до другого етапу конкурсу, отримали фрагмент навчального матеріалу з елементами практико-орієнтованого підходу, що відповідає їхній категорії. Завданням другого етапу було підготувати відео тривалістю до 3 хвилин, у якому учасник/учасниця пояснюють цей матеріал умовному учневі (за кадром або з візуальним супроводом).

Завдання другого етапу побудовані так, щоб учасник працював уже не лише з власною заздалегідь підготовленою ідеєю, а й із конкретною педагогічною ситуацією та заданими умовами. Такий формат наближає Конкурс до реальної роботи вчителя. Члени журі під час другого етапу конкурсу оцінювали зрозумілість пояснення, методичну і предметну коректність, орієнтацію на умовного учня, реалізацію практико-орієнтованого підходу.

У професійній діяльності педагог далеко не завжди має змогу діяти за повністю передбаченим сценарієм. Учителю постійно працює з обмеженнями, змінює задум відповідно до потреб класу, добирає інструменти, приймає рішення та аргументує їх. Тому одним із принципів конкурсу «Перший урок» є оцінювання не лише кінцевого продукту, а й педагогічної логіки, яка стоїть за ним. Важливо побачити, чому учасник/учасниця пропонує саме таку форму роботи, якої освітньої мети прагне досягти та яку діяльність учнівства планує організувати.

Проміжні результати сезону 2026 дають змогу уточнити й саме розуміння ролі Конкурсу. «Перший урок» – це не пошук одного універсального зразка «правильного» майбутнього вчителя. Пе-

дагогічна професія надто складна й багатовимірною для такого підходу. Для одного учасника потужним акцентом може стати методична структурованість. Для іншого – здатність створювати атмосферу взаємодії. Хтось демонструє вміння ставити запитання, які запускають мислення учнів, хтось – бачити міжпредметні зв'язки, працювати з практичними ситуаціями чи створювати умови для самостійного пошуку. Саме тому Конкурс важливо розглядати як професійну пробу.

Для студента/студентки це можливість ще до завершення навчання побачити себе не лише у ролі здобувача освіти, який виконує завдання викладача, а як майбутнього фахівця, здатного створювати власне педагогічне рішення та відповідати за нього.

Водночас участь у Конкурсі створює ситуацію професійної рефлексії, коли власна робота стає предметом експертного розгляду. Майбутній педагог отримує можливість поставити собі важливі запитання: що в моєму задумі справді працює? Що варто змінити? Яким учителем я хочу бути? У чому полягає мій власний педагогічний стиль?

Окремим результатом проведення конкурсу «Перший урок» є значна представленість закладів фахової передвищої освіти, що свідчить про те, що педагогічні коледжі залишаються важливою частиною системи підготовки майбутніх учителів. У цих закладах накопичується значний досвід раннього професійного входження студентства у педагогічну діяльність. Майбутні педагоги знайомляться з методикою, спостерігають за уроками, проходять практику, самостійно розробляють заняття та поступово вчать працювати з дитячим колективом.

Конкурс дає змогу зробити цю роботу більш видимою. За кожним учасником стоїть не лише його особистий задум, а й робота викладачів, методистів, керівників практики та педагогічного середовища конкретного закладу освіти. Тому «Перший урок» можна розглядати також як простір презентації сучасного потенціалу педагогічної фахової передвищої освіти.

Команда Інституту прикладної педагогіки вдячна закладам освіти, представники яких долучилися до участі в конкурсі:

- ♦ Балаклійський педагогічний фаховий коледж КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради;
- ♦ ВСП «Сарненський педагогічний фаховий коледж РДГУ»;
- ♦ Володимирський педагогічний коледж імені Агатангела Кримського;
- ♦ Дніпровський індустріально-педагогічний фаховий коледж;
- ♦ КЗ «Одеський педагогічний фаховий коледж»;
- ♦ КЗ «Балтський педагогічний фаховий коледж»;
- ♦ КЗ «Прилуцький гуманітарно-педагогічний фаховий коледж імені Івана Франка» ЧОР;
- ♦ КЗВО «Барський гуманітарно-педагогічний коледж ім. М. Грушевського»;
- ♦ КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»;
- ♦ КЗВО «Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія» ПОР;
- ♦ КЗ СОР «Лебединський педагогічний фаховий коледж»;
- ♦ КЗ СОР «Путивльський педагогічний фаховий коледж імені С.В Руднева»;
- ♦ Луцький педагогічний фаховий коледж КЗВО «Луцький педагогічний інститут» ВОР;
- ♦ Педагогічний фаховий коледж КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР;
- ♦ Фаховий коледж Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка;
- ♦ Харківський педагогічний фаховий коледж КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР;
- ♦ Чернівецький педагогічний фаховий коледж імені Осипа Маковея.

Для Інституту прикладної педагогіки надзвичайно важливо, що «Перший урок» став простором взаємодії між педагогічними закладами освіти різних регіонів України, обміну досвідом, професійного пошуку та підтримки майбутніх учителів.

Дякуємо кожному закладу освіти за довіру до нашої ініціативи та участь у першому сезоні Конкурсу. Ми переконані, що саме завдяки такій співпраці створюються умови, у яких майбутній педагог може не лише здобувати знання, а й пробувати, шукати власний стиль, отримувати професійний досвід і впевнено входити в учительську професію.

Попереду на учасників чекають наступні етапи, нові конкурсні завдання, експертне оцінювання та можливості для професійної взаємодії. Однак уже сьогодні можна говорити про один із головних результатів: навколо Конкурсу сформувалася спільнота майбутніх педагогів, готових демонструвати свої ідеї, приймати професійний виклик і працювати над власною педагогічною майстерністю.

Світ навколо нас тримається не лише на законах фізики, а й на законах людяності, де ставлення до найслабших – тих, хто не здатний просити про захист чи свідчити у суді, – є справжнім мірилом зрілості та етичної еволюції суспільства. Поняття благополуччя тварин сьогодні давно перетнуло межу абстрактної філософії. Воно викристалізувалося в чіткі імперативи, підкріплені новими законодавчими ініціативами та оновленими нормативно-правовими актами, які імплементують в український правовий простір європейські стандарти гуманності. З погляду педагогіки та правової культури, турбота про тварину – це не просто добра воля чи емоційний порив, а фундаментальний обов'язок цивілізованої людини, виховання якого починається з дитинства і супроводжує особистість усе життя.

Проте заклики до милосердя чи моральні засудження безсилі там, де починається простір правопорушень. Закон чітко й безапеляційно визначає: перетин межі дозволеного, недбалість, завдання фізичних страждань чи свідоме жорстоке поводження з тваринами тягнуть за собою сувору, невідворотну юридичну відповідальність – від адміністративної до реальної кримінальної караності. Суспільство вимагає справедливості й покарання для кривдників.

Але тут суспільство загалом чекає болючий парадокс. На практиці довести провину та притягнути винних до відповідальності виявляється надзвичайно складно. Злочин найчастіше відбувається за зачиненими дверима, на самоті із беззахисною істотою, яка не може подати голос, описати біль чи вказати на кривдника. Тварина йде з життя мовчки, залишаючи безодню невимовного болю в очах, який вже ніхто не побачить на рівні побутових емоцій.

І тоді постає головне запитання: як перетворити цей безмовний біль на тверді, незаперечні наукові докази, здатні переконати правосуддя і відновити справедливості? Адже закон не карає за емоції – він спирається на факти. І місток між болем скаліченої істоти та судовим вироком буде саме наука.

Тетяна ДУДУС, кандидат педагогічних наук, завідувач науково-методичного кабінету біотехнологій та ветеринарної медицини Науково-методичного центру ВФПО,
Іван ЯЦЕНКО, доктор ветеринарних наук, доктор юридичних наук, професор, головний науковий співробітник Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса», професор кафедри нормальної та патологічної морфології Державного біотехнологічного університету

СУДОВО-ВЕТЕРИНАРНА ЕКСПЕРТИЗА НА ЗАХИСТІ ТВАРИН

Це може здаватися вузькою академічною проблемою. Насправді ж у практиці розслідування навіть невеликий фрагмент кістки інколи стає тим матеріальним слідом, який дає змогу встановити, якій тварині він належав, і надалі реконструювати обставини події.

Одним із центральних напрямів судово-ветеринарної експертизи є дослідження ушкоджень. Кожна травма має свої морфологічні ознаки. Їхня форма, розміри, локалізація, глибина, особливості ушкодження тканин і органів, переломів кістки та крововиливів дають змогу судово-ветеринарному експерту поступово відтворювати механізм травмування. Інакше кажучи, ушкодження здатне своєрідно «розповісти» про обставини свого виникнення.

Судово-ветеринарна експертиза дає змогу досліджувати наслідки дії тупих і гострих предметів, вогнепальних чинників, високих і низьких температур, електричного струму, отруйних речовин та багатьох інших травмувальних факторів. Водночас її можливості значно ширші за дослідження лише механічної травми. Об'єктом експертної оцінки можуть бути випадки захворювання та загибелі тварин унаслідок порушення умов їх годівлі, утримання й експлуатації, отруєння, а також обставини, пов'язані з якістю надання ветеринарної допомоги. Тому судово-ветеринарна експертиза стоїть на своєрідному перехресті ветеринарної медицини, біології, криміналістики та права.

Власне, становлення її як самостійного наукового напрямку було предметом досліджень уже багато років тому. Професор Харківського ветеринарного інституту Ф. Т. Попов у 1895 році видав перший посібник із судово-ветеринарної медицини, а в 1907 році він видрукував «Короткий курс судової ветеринарії для студентів і лікарів», у якому писав: «У жодній галузі сільського господарства немає такої кількості фальсифікацій, обманів і шахрайства, як у тваринництві».

Нині вчені Харківської наукової судово-ветеринарної школи розробили нові, удосконалено існуючі та адаптовано до експертної практики методики судово-ветеринарного дослідження, підготували монографії, численні посібники, довідники, атласи.

Окремо досліджувався і процесуальний статус судово-ветеринарного експерта на стадіях досудового розслідування та судового розгляду справ щодо правопорушень, скоєних проти здоров'я і життя тварин.

Чи можна довести, що тварина відчувала біль? Це одне з найскладніших питань. У суспільній свідомості біль тварини сприймається передусім емоційно. Для судового експерта цього недостатньо. Він має перейти від припущення «тварині було боляче» до науково аргументованої експертної оцінки. Саме тому одним із сучасних напрямів наших досліджень стало вивчення фізичного болю і страждання тварин як оціночних категорій судово-ветеринарної експертизи.

Отже, наука поступово дає змогу перевести те, що раніше значною мірою залишалося у площині суб'єктивного сприйняття, у площину об'єктивної експертної аргументації.

Захист тварин неможливо забезпечити лише закликами до гуманності. Потрібен дієвий механізм: правова норма – розслідування – спеціальні знання – доказ

– судові рішення. Ще у 2008 році поміж наших наукових досліджень окреме місце посіла проблема нормативно-правового регулювання гуманного поводження з тваринами. Нині цей напрям набув подальшого розвитку в дослідженнях теоретико-правових засад удосконалення кримінальної відповідальності за жорстоке поводження з тваринами та порівняльних моделей їх правового захисту в європейських країнах. І тут особливо яскраво проявляється взаємозв'язок ветеринарної науки і права.

Саме тому судово-ветеринарна експертиза створює доказовий міст між постраждалою твариною та правосуддям. Тварина не може дати показання. Але її організм залишає докази. Мабуть, у цьому й полягає особлива місія судово-ветеринарної експертизи.

Тварина не розповість, що з нею сталося. Проте про це можуть свідчити рана, перелом, крововилив, патологічні зміни внутрішніх органів, мікроскопічні зміни тканин або навіть невеликий фрагмент кістки. Завдання судового експерта – почути цю безмовну мову доказів. Проте судовий експерт не є ані обвинувачем, ані захисником певної сторони процесу. Його головний обов'язок – наукова об'єктивність.

За останні десятиліття судово-ветеринарна експертиза пройшла значний шлях – від окремих методик дослідження біологічних об'єктів до комплексного наукового напрямку, що поєднує ветеринарні, біологічні, експертні та правові знання. Як результат, 19 березня 2026 року один із авторів статті захистив докторську дисертацію та здобув науковий ступінь доктора юридичних наук за темою: «Концептуальні засади судово-ветеринарної експертизи: теорія, методологія та праксеологія». І що досконалішими ставатимуть методи судово-ветеринарного дослідження, то менше шансів залишатиметься на те, що насильство над твариною залишиться лише «випадком, про який ніхто не може розповісти».

Означені проблеми та виклики демонструють, що формування культури гуманного поводження з тваринами неможливе лише на рівні інтуїтивної емпатії – воно потребує системної інтеграції в освітній процес та професійну підготовку майбутніх фахівців, насамперед у галузі аграрних спеціальностей.

У цьому контексті Науково-методичний центр ВФПО є потужним і прогресивним освітнім провайдером, який тримає руку на пульсі часу. Спільно із закладами освіти він активно впроваджує принципи благополуччя тварин (animal welfare) безпосередньо в освітній простір. А отже, в рамках фахових методичних об'єднань та загалом для педагогічних, науково-педагогічних працівників, здобувачів освіти й усіх зацікавлених осіб регулярно проводяться: тематичні семінари та вебінари; відкриті гостьові лекції; практичні заходи, спрямовані на підвищення правової та етичної свідомості. Поєднання зусиль освітян, науковців та правників створює міцний фундамент: від виховання гуманного ставлення до живої природи в аудиторіях до беззаперечних наукових доказів у криміналістичній практиці. Зрештою, наука дає змогу перетворити емоційний біль на мову закону, а освіта гарантувати, що цей голос буде почутим суспільством і правосуддям.

У 2019 році в системі судово-експертних установ України вперше за безпосередньої ініціативи Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України започатковано новий різновид судової експертизи – судово-ветеринарну експертизу, яка нині розвивається на державному рівні. Передувало цій визначній події відкриття Бюро судово-ветеринарних досліджень при Харківській державній зооветеринарній академії (нині ДБТУ).

У ширшому суспільному розумінні судово-ветеринарна експертиза – це один із реальних механізмів захисту тварини засобами науки і права. За кожним випадком жорстокого поводження з твариною стоїть конкретна історія. Побиття, нанесення колото-різаних чи вогнепальних ушкоджень, отруєння, залишення без їжі та води, неналежні умови утримання, інші дії або бездіяльність можуть призводити до травмування, тяжких фізичних страждань, а іноді – до загибелі тварини.

Для пересічної людини відповідь інколи видається очевидною: тварину скалічили або вбили. Проте для правосуддя самого емоційного сприйняття події недостатньо. Необхідні об'єктивні факти та науково обґрунтовані докази.

Які саме ушкодження має тварина? Чим вони могли бути заподіяні? Чи виникли вони за життя, чи вже після смерті? Яка давність їх утворення? Який ступінь їх тяжкості? Чи могла тварина відчувати фізичний біль? Чи знавала вона страждань? Яка безпосередня причина її смерті? Чи існує причинний зв'язок між травмою та загибеллю? Це не просто ветеринарно-біологічні запитання. Від науково обґрунтованої відповіді на них нерідко залежить юридична оцінка події. Саме тут починається робота судового експерта.

Упродовж багатьох років вчені Харківської наукової школи судово-ветеринарних експертів розробляли методичні підходи до дослідження найрізноманітніших об'єктів тваринного походження. За останнє десятиліття захищено дисертації з судово-ветеринарного напрямку: 6 кандидатських, 2 – на здобуття ступеня доктора філософії в галузі ветеринарної медицини та одна – на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук.

Значне місце в цих дослідженнях посіла судово-ветеринарна остеологія: встановлення видової належності тварини за цілими та фрагментованими кістками.

Серпень 2026 року приніс невимовно болючою звістку, яка глибоким болем відгукнулася серцях тих хто знав, цінував і захоплювався творчістю Дарії Альошкіної. Несподіваний відхід у засвіті видатної української художниці, дизайнерки, майстрині монументальної витинанки став непоправною втратою для української культури.

23 вересня минуло сорок днів з дня її відходу – скорботний рубіж, коли особливо гостро відчувається потреба озирнутися назад і вшанувати світлу пам'ять мисткині, осмислюючи масштаб її творчої спадщини та значення постаті для сучасного українського мистецтва.

У ці дні пам'яті важливо згадати не лише здобутки вже всесвітньої відомої художниці, а й витоки її творчого шляху. Роки навчання Дарії Альошкіної у Вижицькому фаховому коледжі мистецтв та дизайну імені Василя Шкрібляка – час, коли формувалися її мистецький світогляд, творча сміливість, любов до української традиції та прагнення до художнього експерименту. Спогади викладачів і однокурсників дають змогу побачити Дарію не лише як знану мисткиню, чії роботи стали символом сучасного українського мистецтва у світі, а й як талановиту студентку, щирю подругу, творчу особистість, яка вже тоді несла особливе світло, що згодом осяяло її мистецький шлях.

ВІД МИСТЕЦЬКОГО КОЛЕДЖУ – ДО СВІТОВОГО ВИЗНАННЯ: СТАНОВЛЕННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ДАРІЇ АЛЬОШКІНОЇ

Тетяна ЯМНИЦЬКА,
викладач Вижицького фахового
коледжу мистецтв та дизайну
імені Василя Шкрібляка

У сучасних реаліях розвитку української освіти особливої актуальності набуває питання ролі мистецької фахової передвищої освіти у становленні майбутнього митця. Успішні професійні траєкторії випускників Вижицького фахового коледжу мистецтв та дизайну імені Василя Шкрібляка є переконливим свідченням ефективності освітнього середовища, яке не лише забезпечує формування професійних компетентностей, а сприяє розвитку індивідуальності, творчої свободи та національної культурної ідентичності. Однією з таких яскравих особистостей була Дарія Альошкіна, творчість якої стала відомою далеко за межами України. Її мистецький феномен дає змогу осмислити роль початкової професійної освіти у становленні мисткині, здатної інтегрувати українські традиції у світовий культурний контекст.

У серпні 2026 року українська культурна спільнота зазнала непоправної втрати – передчасно пішла з життя Дарія Альошкіна – відома українська мисткиня, авторка монументальних витинанок, які стали впізнаваним явищем сучасного українського мистецтва. Однак шлях до міжнародного визнання розпочинався не на престижних виставкових майданчиках світу, а у стінах Вижицького коледжу декоративно-прикладного мистецтва ім. В.Ю. Шкрібляка (нині – Вижицький фаховий коледж мистецтв та дизайну імені Василя Шкрібляка), де вона здобувала свою першу професійну художню освіту.

У 1997 році Дарія Альошкіна вступила на навчання за спеціальністю «Художнє ткацтво». Саме цей період став визначальним для формування її світогляду, художнього мислення та творчих пріоритетів. У коледжі майбутня мисткиня

здобула базові знання з рисунку, кольорознавства, живопису, опанувала закони композиції, ритміку орнаменту, принципи роботи з фактурами та різними художніми матеріалами. Навчання у Вижиці відбувалося в особливому культурному середовищі, де органічно поєднувалися академічна підготовка, глибоке занурення в народні традиції та атмосфера постійного творчого пошуку. Ці знання стали фундаментом для майбутніх масштабних витинанок, у яких лінія, ритм і пластика набули особливої художньої виразності.

Важливим чинником творчого розвитку була й родинна атмосфера, у якій виховувалася майбутня мисткиня. Одногрупниця Анастасія Жебчук згадує, що ще під час вступу познайомилися з батьками Дарії – відомими митцями Людмилою та Олексієм Альошкіними. Саме через родинне середовище Дарія глибоко пізнавала трипільську культуру, писанкарство, народне мистецтво та символіку українського орнаменту, водночас вона не лише накопичувала знання, а й охоче ділилася ними з однокурсниками, формуючи навколо себе творче середовище однодумців. «Даша часто дарувала нам маленькі, але дуже особливі подарунки: глиняні свищики, трипільських берегинь, листівки з витинанками та інші цікаві речі. У кожному такому подарунку відчувалася її любов до мистецтва, народної культури та всього, що її оточувало», – згадує Анастасія Жебчук.

Навчання на відділі художнього ткацтва стало для Дарії не лише процесом опанування фаху, а й періодом активного творчого пошуку. За спогадами викладачки фахових дисциплін Інни Іванівни Баричевої, ще в студентські роки було помітно, що юна мисткиня прагнула виходити за межі традиційних навчальних занять, шукала власний спосіб художнього висловлювання та постійно експериментувала з формою і матеріалами. «Було особливо цікаво спостерігати за нею в такі моменти, коли вона не просто виконувала завдання, а шукала, пробувала, поєднувала різне і поступово знаходила щось своє». Одним із найяскравіших прикладів такого творчого пошуку стала курсова робота, присвячена трипільській культурі. Дарія запропонувала нестандартне рішення – поєднати художнє ткацтво та кераміку. Вона створила ткані композиції з орнаментальними мотивами та доповнила їх власноруч виготовленими керамічними елементами – фігурками

Берегині. Такий міждисциплінарний підхід засвідчив раннє прагнення студентки до синтезу різних видів мистецтва, що згодом стало однією з провідних рис її творчого методу.

Одногрупниця Дарії, Наталія Гоян, згадує, що вже під час навчання Дарія відрізнялася нестандартним баченням композиції та кольору: «Я пам'ятаю Дарію як веселу, оптимістичну, творчу, непосидючу і дуже працювиту. Здається, вона завжди посміхалася. Була дуже щирою і відкритою. Я шалено захоплювалася її баченням композиції і поєднанням кольорів». Її роботи захоплювали сміливістю творчих рішень, використанням трипільських мотивів та оригінальними способами поєднання різних матеріалів. Вона надихала однокурсників власним прикладом і демонструвала, що мистецтво не має жорстких меж, якщо за ним стоїть глибоке розуміння традицій та творча свобода.

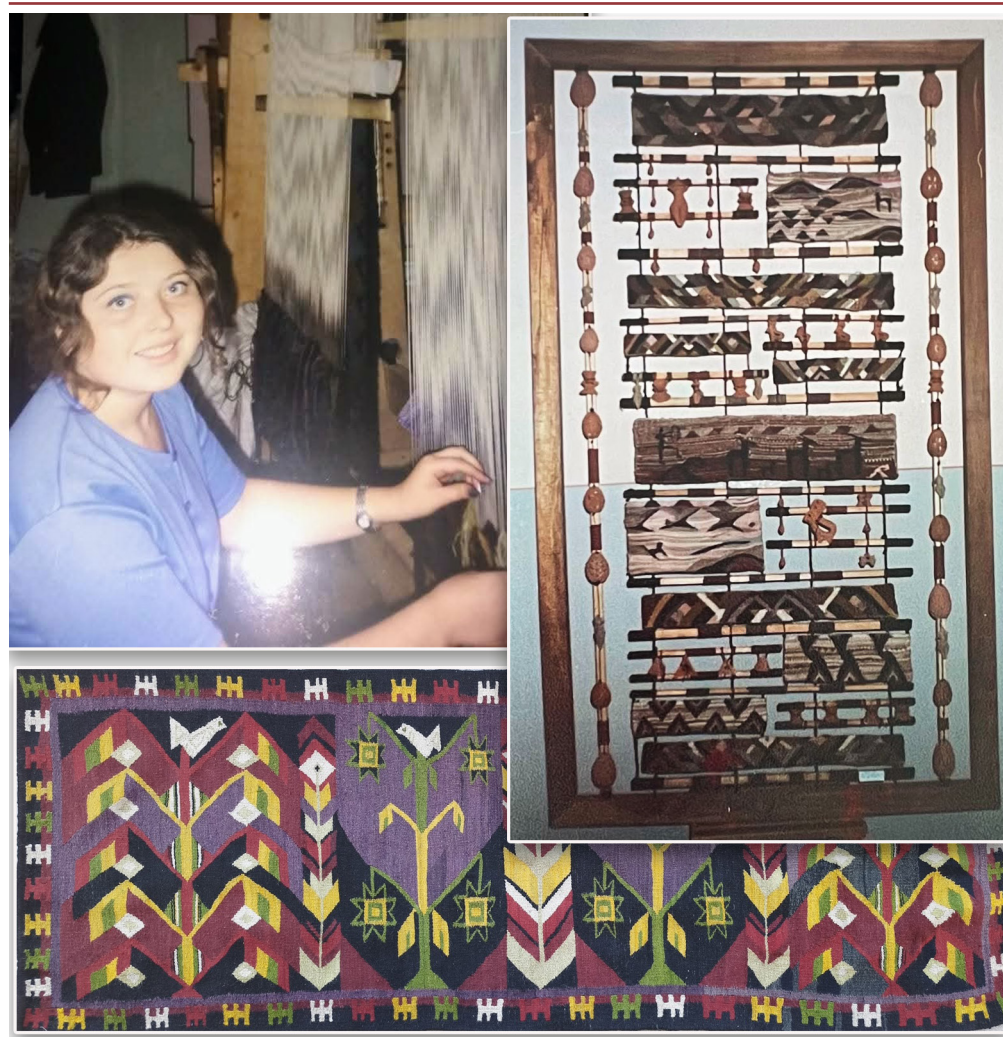
Поряд із творчими досягненнями одногрупники згадують Дарію як надзвичайно світлу, щирю, відкриту людину. Вона була душею студентського колективу, легко знаходила спільну мову з людьми, завжди залишалася позитивною та

доброзичливою. Саме ці людські якості, поєднані з великою працелюбністю та творчою енергією, створювали ту особливу атмосферу, яка притягувала до неї людей і сприяла реалізації численних мистецьких задумів.

Студентське життя було наповнене не лише навчанням, а й активним пізнанням навколишнього світу. Походи Карпатами, творчі зустрічі, дискусії про мистецтво, знайомство з культурною спадщиною Буковини стали невід'ємною частиною особистісного становлення мисткині. Саме у Вижиці, серед карпатських краєвидів і потужних мистецьких традицій краю, формувалося її особливе відчуття українського культурного коду, яке згодом стане центральною темою всієї творчості.

Підсумком навчання Дарії Альошкіної у коледжі стала дипломна робота «Залавник "Ритми Буковини"», виконана під керівництвом викладача Любова Столетової. Захист відбувся 25 червня 2001 року і засвідчив високий рівень професійної підготовки студентки: робота була оцінена на «відмінно» та відзначена похвалою Державної екзаменаційної комісії.

продовження на стор. 17 ►

продовження, початок на стор. 16

ВІД МИСТЕЦЬКОГО КОЛЕДЖУ – ДО СВІТОВОГО ВИЗНАННЯ: СТАНОВЛЕННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ДАРІЇ АЛЬОШКІНОЇ

Показово, що навіть після здобуття світового визнання Дарія не втрачала зв'язку з коледжем і своїми студентськими друзями. За словами близьких, вона часто згадувала роки навчання і з особливою теплою ставилася до міста та коледжу, які стали важливою частиною її життєвого шляху. Вона підтримувала спілкування з одногруппниками, цікавилася життям викладачів та коледжу, планувала відвідати Вишницю.

У стінах Вишницького фахового коледжу мистецтв та дизайну імені Василя Шкрібляка і сьогодні працюють педагоги, які були наставниками Дарії Альошкіної

та допомагали розкриватися її таланту. Вони продовжують плекати творчу молодь, серед якої вже навчаються діти випускників коледжу, підтверджуючи безперервність мистецьких традицій.

Символічним продовженням творчої спадщини Дарії Альошкіної є конкурс витинанки, який з 2013 року проводиться у Вишницькому фаховому коледжі мистецтв та дизайну з ініціативи циклової комісії «Образотворче мистецтво та креслення». У 2019 році конкурс уперше був проведений спільно з відділом культури Вишницької районної державної адміністрації та отримав офіційну назву «І районний конкурс «Витинанка-2019». У 2026

році – це вже Всеукраїнський конкурс «Витинанка-руководство». Планується, що від 2027 року програма доповниться спеціальною номінацією «Мереживо пам'яті», присвяченою пам'яті Дарії Альошкіної. Отже, конкурс популяризує традиції української витинанки серед молоді, є майданчиком для творчого зростання молодих митців та однією з форм збереження пам'яті про видатну випускницю коледжу та її внесок у розвиток сучасного українського мистецтва.

Оцінюючи масштаб творчої поста-ті Дарії Альошкіної, можемо впевнено стверджувати, що Вишницький фаховий коледж мистецтв та дизайну імені Василя

Шкрібляка став тим освітнім і культурним середовищем, де відбувалося формування її мистецької особистості. Тут було закладено основи професійної майстерності, сформовано потребу творчого експерименту та пошуку нових художніх форм. Любов і повага до українських традицій, закладених батьками, знайшли втілення в перших самостійних проєктах.

Сьогодні творча спадщина Дарії Альошкіної є невід'ємною частиною мистецького середовища коледжу, надихаючи студентів на глибоке осмислення української культурної традиції, розвиток власної творчої індивідуальності та активну присутність українського мистецтва у

У долі кожного є опорні точки, опорні люди, зустріч з якими впливає на цінності і вибір життєвого шляху загалом.

Для мене однією з таких поворотних зустрічей стала родина Альошкіних. У 2007 році я цікавилася і опановувала скульптуру з бронзи. Шлях не був класичний, як то буває через мистецьку академію чи художній інститут. Це завжди був інтуїтивний пошук і відкрите самопізнання, проби різних технологій, форм, Майстрів, аби дослухатися саме до того, що проситься з середини.

У Вишньому на базі бронзового лиття познайомилися тоді з Володею Журавлем. Він порадив: «Якщо дійсно хочеш навчатися скульптури, то їдь до Олексія Альошкіна в село Букатинка. І попрацюй під його наглядом в піщаному кар'єрі».

На моє щастя, доля подарувала мені чудового татка, помічника і вчителя Юрія Богачкова, тож ми разом туди і помандрували.

Село Букатинка розташоване у Вінницькій області, на самому кордоні України з Молдовою. Глибоке, мальовниче, майже Богом забуте, якщо б не обставини, що зробили це місце одним з найбільших Місць Сили України...

Альошкін зустрів нас щирими обіймами, босоніж у своєму саду.

Це людина, що ще в студентські роки переїхала з київського Печерська у вінницьку глибинку, за покликом жити в природі і творити монументальні роботи, які б розповідали про стародавні традиції, світогляд і культуру праукраїнців.

Зі своєю молодіжною дружиною керамісткою Людмилою вони оселилися через річку навпроти величезної скелі з пісковика, що нараховував сотні тисяч або й мільйон років.

Кожен ранок ми переходили річку Мурафу вброд, аби працювати по каменю. Відчувати його душу, пластику, його можливості..

А ввечері біля вогню вели розмови про Життя.

Вони розповідали, як все починалося. Як народилися їх п'ятеро дітей. Про музику і театри тіней, про майстерні для дітей.

Як в 1980-х створили перший скульптурний симпозиум в Буші (що 15 км від Букатинки).

Скільки молодих і талановитих митців приїздило тоді щороку, аби осмислити і вшанувати власну культурну спадщину своїми творами.

30 років потому Буша (Душа Бога) нараховувала вже понад 400 величезних кам'яних скульптур і є одним з найвідоміших і містичних місць сили України.

Отже, одна невелика родина створила «Чашу», в якій зміг народитися феномен Сакрального простору, що живить і оберігає країну зараз.

Для мене ця подорож стала неймовірним пробудженням власного духу.

Як вдячність за навчання і перебування зробила в подарунок господарям кам'яну скульптуру, яка так і називалася «Сім'я Альошкіних», де вся родина в теплих обіймах постала навколо живого каменю.

На мій подив тоді Людмила розпізнала всіх членів своєї сім'ї саме так, як я їх і зобразила.

Ось так працює творчий імпульс, божя іскра, яка передається від людини до людини, від майстра до майстра. А інколи створює цілу Епоху.

Я і тепер відчуваю ту силу...

Ці слова присвячені світлій родині і пам'яті талановитої мисткині Дарії Альошкіній, що так рано покинула цей світ, лишивши по собі дивовижний культурний спадок у вигляді монументальних витинанок і скульптури. Світла пам'ять.

Наталія МИРОНЕНКО (БОГАЧКОВА)
(фото надано з архіву)

ЦЕНТР ВЕТЕРАНСЬКОГО РОЗВИТКУ – ПРОСТІР ПІДТРИМКИ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ

Людмила ЛЕМЕШКО,
заступник директора з виховної роботи,
викладач мистецьких дисциплін
Білоцерківського фахового коледжу сервісу та дизайну

Олена ПОБЕРЕЖЕЦЬ,
керівник Центру ветеранського
розвитку, соціальний педагог, викладач

Повномасштабна війна змінила життя українців і загострила потребу в підтримці людей, які повертаються з військової служби. Для ветеранів та їхніх родин важливі не лише слова вдячності, а й доступ до психологічної допомоги, освіти, професійних можливостей і спільноти, у якій можна відчувати себе потрібними.

Саме таким простором став Центр ветеранського розвитку Білоцерківського фахового коледжу сервісу та дизайну. Його відкрито відповідно до спільного наказу Міністерства у справах ветеранів України та Міністерства освіти і науки України від 25 травня 2023 року № 113/624 як один з осередків всеукраїнської мережі центрів ветеранського розвитку.

Центр працює для військовослужбовців, осіб, звільнених із військової служби, ветеранів війни, членів їхніх сімей, а також родин загиблих захисників і захисниць України. Його мета – сприяти професійній інтеграції та реінтеграції, адаптації до цивільного життя й розвитку нових життєвих можливостей.

Центр об'єднує психологічні, освітні, культурні та волонтерські ініціативи, створюючи простір підтримки, розвитку, взаємодії та нових можливостей. До роботи долучаються адміністрація, педагогічний і студентський колективи, фахівці та громадські партнери. Завдяки ресурсам коледжу – майстерням, комп'ютерним кабінетам і лабораторіям – є можливість розвивати професійне навчання та перекваліфікацію. У перспективі передбачено запуск курсів для ветеранів.

Психологічна підтримка охоплює індивідуальні консультації, групові заняття, тренінги та творчі практики. Соціальна й культурна взаємодія відбувається через майстер-класи, екскурсії та спільні заходи. Так освітній заклад стає місцем, де поєднуються навчання, підтримка й відновлення зв'язків між людьми.

Пам'ять, що живе в історії коледжу

Однією з важливих подій у діяльності Центру стало відкриття експозиції шани, пам'яті та вдячності «Герої не вмирають». Її центральна частина – Сторінка пам'яті, присвячена випускникам коледжу, які віддали життя за свободу і незалежність України: Олександр Ко-

валю, Роману Шумському, Юрію Ковзалененку, Михайлу Кисіленку та Іллі Белецькому.

Сторінка вдячності об'єднує світліни, відзнаки, подарунки й пам'ятні речі, передані захисниками та захисницями. Окремий розділ знайомить відвідувачів із проектами й напрямками роботи Центру. На відкриття завітали родини загиблих, ветерани, військовослужбовці, студенти, представники громадських організацій і місцевої громади. Після урочистої частини учасники спілкувалися за круглим столом, ділилися спогадами та словами підтримки. Студентське самоврядування підготувало символічні подарунки для гостей.

Діалог поколінь і культура безпеки

Центр організовує зустрічі молоді з військовослужбовцями та ветеранами. Серед постійних гостей коледжу є ветеран і колишній полонений Юрій Манжула, Герой України Валерій Кучеренко «Гонсалес», головний сержант Анатолій Курбанов, представники 114-ї окремої бригади територіальної оборони, 118-ї окремої механізованої бригади та інших підрозділів.

Окремі зустрічі відбуваються з представниками 3-ї окремої штурмової бригади та Хорунжої служби 12-ї бригади спеціального призначення НГУ «Азов». Військові говорять про власний досвід, історію України, державність, відповідальність і взаємодопомогу. Формат відкритого діалогу дає студентам змогу безпосередньо поставити запитання захисникам.

Практичним напрямом є заняття з мінної безпеки, які проводять фахівці-сапери 72-ї окремої механізованої бригади імені Чорних Запорозжців. Здобувачі освіти знайомляться з видами вибухонебезпечних предметів, попереджувальним маркуванням та правилами дій у разі виявлення підозрілої знахідки. Демонстрація макетів допомагає закріпити знання, необхідні для особистої безпеки.

Шлях до себе: підтримка родин і внутрішніх ресурсів

У Центрі проводяться психологічні тренінги, арттерапевтичні заняття та зустрічі, спрямовані на емоційну підтримку ветеранів, родин військовослужбовців і молоді. Однією з таких ініціатив стала серія «Шлях до себе». Учасники працювали над емоційною стійкістю, пошуком внутрішніх ресурсів, новими життєвими орієнтирами та навичками конструктивного спілкування.

У психологічному тренінгу «Шлях до себе» взяли участь понад 30 осіб, серед них були дружина й донька загиблого військовослужбовця, матері, дружини та сестри захисників України, а також студенти коледжу. Важливим продовженням став захід «Матері, дружини та діти Героїв: психологічна підтримка та розвиток», організований спільно з управлінням з питань молоді та спорту, КЗ «Дивосвіт» за участі психолога й коуча Світлани Журавель.

Під час зустрічі учасники знайомилися з практичними способами подолання стресу й емоційного виснаження, техніками саморегуляції, вчилися розпізнавати власні емоції та підтримувати атмосферу довіри в родині. Такі події дають змогу не залишатися наодинці з переживаннями та знаходити підтримку у спілкуванні.

Партнерство розширює можливості

Центр співпрацює з ветеранським рухом «Реінтеграція плюс», керівником якого є Олександр Терещенков. Разом

організуються спортивно-патріотичні ігри, змагання зі стрільби, інформаційні зустрічі та інтерактивні лекції. Партнерство спрямоване на соціальну адаптацію, психологічну підтримку та професійний розвиток ветеранів.

Ще одним прикладом взаємодії є участь у мотопараді «Дорога до Перемоги», який двічі на рік проводить ГО «Об'єднаний Байкерський Фронт» на чолі з Олександром Стогнієнком. Захід об'єднує байкерів, волонтерів, військових, митців і громадян задля підтримки Збройних сил України та збору коштів. Завжди відкриває фестиваль виступ ансамблю барабанщиків коледжу «Шоу ритм».

Коледж також підписав Меморандум про співпрацю із Київським обласним осередком ГО «Захист Держави». Співпраця передбачає спільні освітні й просвітницькі заходи, зустрічі з військовими та ветеранами, тренінги, круглі столи, соціальні проекти й залучення молоді до волонтерства.

Волонтерство як щоденна дія

Волонтерська діяльність є невід'ємною частиною роботи Центру. Студентське самоврядування організовує благодійні ярмарки, збори коштів і необхідних речей для військових підрозділів, зокрема тих, у яких служать випускники коледжу. Молодь готує подарунки для поранених, плете маскувальні сітки, долучається до толок та акцій пам'яті.

ЦЕНТР ВЕТЕРАНСЬКОГО РОЗВИТКУ – ПРОСТІР ПІДТРИМКИ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ

Кожна така ініціатива має конкретний зміст: допомога тим, хто її потребує, та досвід відповідальності за спільну справу. Участь студентів у діяльності Центру створює можливості для спілкування з ветеранами й родинами військових, допомагає розвивати взаємоповагу та культуру підтримки.

Освіта, громада, майбутнє

Досвід Білоцерківського фахового коледжу сервісу та дизайну показує, як можливості закладу освіти можуть бути залучені до підтримки ветеранів та їхніх родин. Психологічні заходи, професійні ініціативи, культурні події, збереження пам'яті та партнерство з громадськими організаціями доповнюють одне одного.

Центр ветеранського розвитку не обмежується окремими зустрічами. Він об'єднує

людей навколо тривалої спільної роботи: допомогти адаптуватися до цивільного життя, знайти нові можливості для навчання й професійної реалізації, підтримати родини та зберегти пам'ять про загиблих захисників.

Для молоді це також простір важливого досвіду – можливість слухати, розуміти, допомагати та діяти. Для ветеранів і родин – місце, де можна отримати підтримку й долучитися до життя спільноти. Для коледжу – продовження його освітньої місії, у центрі якої залишається людина.

Саме через таку щоденну взаємодію формується середовище, у якому вдячність виявляється не лише у словах, а й у конкретних справах. І кожна нова ініціатива Центру відкриває ще одну можливість для підтримки, співпраці та спільного майбутнього.

ЗБІРНИК «ІНКЛЮЗІЯ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ» У ВІЛЬНОМУ ДОСТУПІ ДЛЯ ОСВІТЯН УКРАЇНИ

Світ постійно змінюється і ми змінюємося з ним. Інформація щодо інклюзії стає більш доступною і різноманітною. Безбар'єрність сьогодні – це не пандуси та відсутність сходів. Це скоріше суспільна норма, що відображає інклюзивність, справедливість і повагу до гідності та прав кожної людини.

Люди з особливими освітніми потребами і люди з інвалідністю дуже різні: мають різні особливості та відповідно можуть вважати бар'єрами абсолютно різні речі навколо нас, правила та закони. Це дає розуміння, що інклюзія – комплексне та багатоманітне явище.

Зміна суспільної думки щодо інклюзивного середовища вносить певні корективи у роботу закладів освіти. Створення безбар'єрного закладу освіти поступово стає нормою для всіх закладів, незалежно від того, чи навчаються в ньому здобувачі освіти з особливими освітніми потребами, чи ні. Усі разом ми поступово створюємо інклюзивне середовище, доступне для всіх. Отже, інклюзія – це процес побудови суспільства, яке охоплює різні групи людей, зокрема з особливими освітніми потребами і з інвалідністю.

Саме цим зумовлено створення збірника «Інклюзія у закладі освіти: від теорії до практики». До уваги читачів

запропоновано практичні кейси і дієві практики науково-педагогічних і педагогічних працівників закладів вищої та фахової передвищої освіти України.

Більшість авторів – спікери і учасники заходів, яких організовано Державною установою «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти» у рамках підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

У створенні збірника брали участь автори з досвідом роботи за напрямом інклюзії. Це освітяни, які щодня, із року у рік на практиці доводять, що інклюзивне середовище не тільки про механічні бар'єри, а передусім про руйнування бар'єрів у сприйнятті, ставленні та розумінні простих речей: ми всі рівні, але різні.

Автори пропонують читачам збагнути прості і водночас складні питання: що таке інклюзія, механізми та інструменти захисту прав людини. За кожним автором, насправді, колективна робота закладу освіти, пошук нових методик, проектів, напрямів роботи. Це – постійна боротьба за успіхи здобувачів освіти. Ґрунтовна підготовка і системний підхід освітян з часом творять дива і головне – надають студентам змогу бути потрібними у суспільстві і житті.

Збірник «Інклюзія у закладі освіти: від теорії до практики» у електронному форматі та вільному доступі для педагогічних працівників закладів освіти України.

БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ — ЦЕ ...

...Почувати себе захищено

З матеріалами збірника можна ознайомитися на сайті Державної установи «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти» у розділі Освіта – Від інклюзії до універсального дизайну – Шлях до успіху. <https://surl.it/pkgwzs>

Звертаємо вашу увагу, що матеріали сайту за напрямом інклюзії постійно поповнюються. Матеріали з досвіду роботи для розміщення на сайті установи

можна надсилати на електронну адресу: vvnmc-vfpo@ukr.net.

Ірина ЛЕПЕХА, завідувач відділу,
Лариса БУЛАВСЬКА,
методист відділу
соціально-педагогічної освіти
Науково-методичного центру ВФПО

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ ЯК СЕРЕДОВИЩЕ РОЗВИТКУ МОВНОЇ, СОЦІАЛЬНОЇ ТА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ

Наталія КУЗЕННА,
викладач Кропивницького
будівельного фахового коледжу

Головна перевага такого досвіду – можливість відчувати практичну цінність іноземної мови. Під час міжнародного листування чи онлайн-зустрічі англійська перестає бути лише навчальним предметом і стає необхідним засобом спілкування. Студенти вчаться чітко висловлювати думки, ставити запитання, пояснювати незнайомі слова й підтримувати розмову. Водночас вони набувають не менш важливих умінь: уважно слухати співрозмовника, сприймати відмінні погляди та впевненіше діяти в незнайомому середовищі. Навіть добре продумана вправа на занятті залишається частиною навчальної ситуації; у міжнародному проєкті від зрозумілості сказаного залежить саме спілкування.

Одним із таких проєктів став Pease Pals, у межах якого студенти листувалися з однолітками зі США. Чотири кола обміну листами допомогли учасникам поступово пізнати одне одного: спочатку вони представляли себе, розповідали про навчання та інтереси, а згодом обговорювали музику, спорт, дозвілля, домашніх тварин і сімейні традиції. Звичайні теми ставали містком до щирого спілкування та відкриття іншої культури.

Важливо було не лише розповісти про себе, а й уважно прочитати відповідь партнера, знайти спільні інтереси та сформулювати нові запитання. Хтось виявляв подібні музичні вподобання чи любов до однакових фільмів, хтось розповідав про домашніх тварин або спорт. Поряд із цим у листах відкривалися відмінності в навчанні, сімейних звичках і дозвіллі. Учасники вчилися не лише помічати ці особливості, а й шукати спільне, підтримувати розмову та ставитися до чужого досвіду з цікавістю. Саме такі повсякденні теми створювали природний простір для міжкультурного діалогу без протиставлення «нашого» і «чужого».

Проєкт мав і практичний результат для вивчення англійської: студенти вдосконалювали письмове мовлення, логічну побудову тексту, вміння добирати звертання, ставити запитання та відповідати на них. На відміну від звичайної навчальної вправи, кожен лист мав реального адресата, від якого чекали відповіді. Це посилювало мотивацію й спонукало уважніше ставитися до зрозумілості власного повідомлення.

Іншим важливим напрямом стала українсько-польська співпраця в межах проєкту «Різні, але на одній хвилі» – Różni, ale na tej jednej fali. Він об'єднав Кропивницький будівельний фаховий коледж і Special Educational Centre No. 1 named

У Кропивницькому будівельному фаховому коледжі міжнародна співпраця стала важливою частиною освітнього життя. Вона дає студентам змогу використовувати англійську мову поза аудиторією, знайомитися з іншими культурами й освітніми середовищами, працювати над спільними проєктами та спілкуватися з однолітками з інших країн. Ми разом з викладачами англійської мови Вікторією Гуртовою та Світлою Коман уже реалізували низку міжнародних ініціатив, у яких мовна практика поєднується з міжкультурним діалогом, командною роботою та розвитком соціальних навичок. Такі ініціативи розширюють освітній простір: студенти поступово відчують себе учасниками міжнародної спільноти, а не лише слухачами іноземної мови.

after Janusz Korczak у Лодзі, поєднавши мовну практику, знайомство з іншою системою освіти та теми толерантності й інклюзивності.

Співпраця розпочалася з онлайн-зустрічей. Українські й польські студенти представляли свої заклади освіти, міста та країни, розповідали про навчання, захоплення й традиції, ставили одне одному запитання. Особливе місце посіло порівняння святкових звичаїв. Учасники ділилися історіями про родинні свята, улюблені страви, символи та звичаї, помічали схожість у сімейних традиціях, а водночас відкривали для себе їхнє особливе національне забарвлення. Ці розмови допомагали побачити іншу культуру не як щось далеке, а як близький, хоча й своєрідний, досвід, пов'язаний зі звичними кожному речами.

Онлайн-спілкування стало підготовкою до особистої зустрічі й водночас повноцінною мовною практикою. Студенти слухали співрозмовників, швидко реагували, уточнювали сказане та перефразували власні думки, якщо виникало непорозуміння. Англійська використовувалася для живого діалогу, а не для виконання окремих граматичних чи лексичних вправ.

Продовженням проєкту став очний етап у Польщі 23–31 травня 2026 року. Студенти разом із викладачами відвідали Лодзь і партнерський освітній центр. Насичена програма об'єднала освітні, практичні, інтеграційні та культурні заходи, під час яких учасники вже могли розвивати знайомство, розпочате онлайн.

Українські та польські студенти брали участь у майстер-класах із кулінарії, садівництва й перукарської справи, а також у гімнастичних, танцювальних і спортивних активностях. Спільні завдання вимагали домовлятися, пояснювати свої дії, допомагати одне одному й працювати в команді. Коли увага зосереджена на спільній справі, мовний бар'єр долати легше: спілкування стає природною частиною діяльності. Спільна діяльність відкривала простір для взаємодопомоги: підтримати партнера можна було дією навіть тоді, коли ще бракувало слів для докладного пояснення.

Знайомство зі спеціальним освітнім центром у Лодзі дало українським учасникам можливість побачити інші підходи до організації освітнього простору й взаємодії студентів. Питання інклюзивності, доступності та безбар'єрності постали не як абстрактні поняття, а як складники середовища, у якому молодь навчається, спілкується і разом бере участь у різних активностях. Оскільки заняття відбувалися разом, учасники спостерігали інклюзивність у дії – через співпрацю, спілкування та спільне виконання завдань.

Культурна програма охоплювала знайомство з архітектурою, музеями та історичними місцями Лодзі, а також поїздки до Варшави. Подорож дала змогу відчувати повсякденне життя іншої країни безпосе-

редньо, а не лише через навчальні тексти чи фотографії. Водночас перебування за кордоном розвивало відповідальність, організованість, взаємодопомогу та вміння орієнтуватися в незнайомому середовищі. Отже, очний етап став не тільки культурним, а й важливим соціальним досвідом.

Особливе місце серед міжнародних ініціатив посів проєкт Comfort Food in Times of War, який об'єднав по 12 учасників з України та Ізраїлю. Спілкування відбувалося онлайн, зокрема у Google Meet, а для спільної роботи використовувалися Padlet, Canva та матеріали Centropa. У центрі проєкту була їжа як частина особистої й родинної пам'яті – страви, що нагадують про дім, дитинство, свята та важливі події. Така тема виявилася близькою для кожного: навіть звичайний сімейний рецепт ставав початком розмови про близьких людей, дитячі спогади й зв'язок поколінь.

Учасники ділилися сімейними рецептами й історіями, розповідали, чому певна їжа дарує відчуття затишку та які традиції вони зберігають навіть за складних життєвих обставин. В умовах війни розмова природно торкалася тем дому, безпеки, близьких людей і пам'яті. Щоденні речі набували особливого значення, а особисті розповіді дозволяли краще зрозуміти досвід людей з іншої країни. Важливо, що ці питання не нав'язувалися як абстрактні теми для дискусії, вони виникали зі справжніх історій самих учасників.

Матеріали Centropa, зокрема відео про Teofila Silbering, допомогли пов'язати сучасні історії із ширшим історичним контекстом, побачити пам'ять крізь долі конкретних людей і поколінь. Padlet став спільним простором для матеріалів та історій, Canva – інструментом створення візуального контенту, а Google Meet забезпечував живе спілкування. Водночас проєкт вимагав делікатності: учасники не лише готували розповіді англійською, а й навчалися уважно слухати, коректно запитувати та відгукуватися на особисті історії. Саме так міжкультурна компетентність проявляється в діалозі з конкрет-

ною людиною, а не лише у знанні фактів про іншу країну.

Досвід цих ініціатив доводить, що міжнародну співпрацю можна органічно поєднувати з навчанням англійської мови, не розділяючи штучно мовну й виховну роботу. Листування розвиває письмо, онлайн-зустрічі – аудіювання та усне мовлення, а спільні проєкти – вміння представляти інформацію, домовлятися і працювати в групі. Водночас студенти вчаться бачити культурні відмінності без упереджень і знаходити спільне.

Важливо й те, що студенти фахового коледжу мають різні рівні мовної підготовки та впевненості у власних силах. Міжнародні проєкти дають кожному змогу проявити себе: хтось краще почувається в листуванні, інший – у живій розмові, ще хтось – під час підготовки презентацій чи візуальних матеріалів. Різноманітність форматів робить спільну роботу доступнішою та допомагає залучити більше учасників.

Утім, сама участь у міжнародному проєкті ще не гарантує розвитку мовної чи міжкультурної компетентності. Важливо, щоб взаємодія була змістовною, учасники мали конкретні завдання, а здобутий досвід знаходив продовження на заняттях. Тут вирішальною є роль викладача: підготувати студентів до спілкування, підтримати їх у процесі та допомогти осмислити результати.

Педагогічна цінність міжнародної співпраці визначається не кількістю поїздок чи проєктів, а тим, як отримані знання, методи, матеріали й контакти працюють на користь студентів. Якщо після завершення програми в коледжі з'являються нові форми групової роботи, автентичні матеріали, теми для дискусій або нагоди для реального іншомовного спілкування, міжнародний досвід продовжує жити в освітньому процесі. Саме такий обмін перетворює співпрацю на дієвий ресурс розвитку мовної, соціальної та міжкультурної компетентностей майбутніх фахівців.

Оксана ГОЖЕНКО, Євгенія ЮХИМЧУК,
викладачі Мирогощанського аграрного фахового коледжу

Участь у міжнародному проєкті STUDBIZ, що реалізується за стратегічної фінансової підтримки Європейського Союзу та Федерального міністерства економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ), відкрила для Мирогощанського аграрного фахового коледжу нові горизонти у практичному опануванні соціального підприємництва. Це дало потужний імпульс для розвитку інноваційних студентських стартапів та інтеграції бізнес-мислення в освітній процес.

Завдяки активній співпраці з менторами School of ME (ГО «Школа усвідомленого підприємництва»), прогресивна молодіжна команда коледжу успішно захистила власну ідею та залучила цільовий смарт-грант у розмірі 2500 євро. Цим коштом було придбано сучасне обладнання та матеріали, що заклали фундамент для створення унікального соціального підприємства «MadBee» (соціальна пасіка).

Проєкт «MadBee» став чудовим прикладом того, як сучасний заклад фахової передвищої освіти формує індивідуальну освітню траєкторію успішного студента-лідера.

ЯК СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «MADBEE» ПЕРЕТВОРЮЄ НАВЧАННЯ НА РЕАЛЬНИЙ ДОСВІД

Є знання, які залишаються в конспекті. Є навички, які з'являються лише тоді, коли доводиться самому щось зробити. А є досвід, після якого людина вже по-іншому дивиться на власні можливості.

Саме заради такого досвіду в Мирогощанському аграрному фаховому коледжі розвивається соціальне підприємство «MadBee» (<https://surl.li/pnalgc>), де студенти вивчають підприємництво не за підручниками, а під гудіння бджіл. Десять вуликів, молода команда і драйв перетворили паперову ідею на реальну справу. На перший погляд – це мед, віск і студентський стартап. Якщо подивитися глибше, це – освітній простір для формування змінотворців. Тут студенти вчаться бути архітекторами власної справи, де суспільні цінності важать не менше за прибуток.

Сформувати такий світогляд у чотирьох стінах просто неможливо. Сучасна освіта вже давно вийшла за межі аудиторій, адже молоді недостатньо просто знати теорію. Важливо пройти цей шлях самому. Цей проєкт дає відчуття «Я можу не чекати змін – я можу їх створювати». Соціальне підприємництво вчить студентів поєднувати підприємницьку діяльність із подоланням важливих суспільних викликів та інвестувати у розвиток своєї громади. Це живе середовище, де формується нове розуміння лідерства, так необхідне для відбудови країни.

Але якщо відверто, поєднувати формальну освіту з неформальною, запускаючи реальний соціальний бізнес, – завдання не з простих. Навчальні програми, жорсткі графіки, дефіцит часу, а ще умови воєнного стану часто стають

бар'єрами на шляху молодих творців змін. Проте, коли навчання стає живою справою, якою молодь «горить», час і можливості знаходяться самі собою.

Першим і найважливішим кроком для реалізації ініціативи стала перемога команди коледжу у проєкті STUDBIZ. Три потужні навчальні тренінги із соціального підприємництва допомогли студентам зрозуміти, як народжується бізнес-ідея, як аналізувати потреби ринку, рахувати витрати, будувати фінансові моделі та презентувати свої напрацювання. Це було навчання не заради сертифікатів, а для створення міцного фундаменту майбутньої справи.

Далі почалося найцікавіше – втілення. Однією з умов проєкту було створення громадської організації «Осередок ініціатив «СОТА»». Саме на її баланс партнери передали стартове обладнання: вулики, бджолосім'ї, медогонку, воскотопку, сушарку для пилку та кремівалку.

Наприкінці травня на території коледжу з'явилося те, чого раніше не було, – жива справа, за яку потрібно було відповідати.

На пасіці студенти швидко зрозуміли різницю між теорією і практикою. Тут помилку не можна просто виправити в зошиті, а відповідальність перекласти на підручник. На пасіці все влаштовано як у дорослому бізнесі. Тут сформувалася справжня управлінська структура: є свій директор, технологи, маркетологи та менеджери. Хтось прийшов сюди з цікавості й залишився, хтось долучався тимчасово. Ротація ролей допомогла кожному знайти своє місце у команді. Це теж частина навчання – зрозуміти, що тобі підходить,

у чому ти сильний і де можеш бути корисним іншим. Спрямовує роботу молоді куратор – викладач і наставник, який підтримує кожну студентську ініціативу. Паралельно з доглядом за бджолами, відкачуванням меду та виготовленням натуральних воскових свічок студенти опановують найважливіші гнучкі навички (soft skills): вчаться розподіляти обов'язки та делегувати; домовлятися всередині команди та розв'язувати конфлікти; презентувати свій продукт аудиторії; нести відповідальність за спільний фінансовий та соціальний результат.

У MadBee є ще одна особливість, яку неможливо було б запланувати в жодному навчальному модулі. Поруч зі студентами працює пан Анатолій, пасічник у четвертому поколінні, людина з багаторічним досвідом, якій через війну довелося залишити своє життя й починати спочатку. Сьогодні він проживає у гуртожитку коледжу й передає студентам те, чого не знайдеш у жодній презентації, – живий досвід людини, яка знає цю справу зсередини. Для нього пасіка стала можливістю залишатися потрібним, ділитися знаннями й бути частиною справи. Для студентів – можливістю вчитися у людини, яка не просто знає про бджільництво, а живе ним.

Так MadBee непомітно стала місцем зустрічі поколінь. Молоді, яка тільки шукає свій шлях, і людини, яка вже має великий життєвий шлях за плечима. І тут особливо відчувається, що освіта – це не лише передавання інформації. Це ще й передавання досвіду, довіри та віри в те, що ти можеш більше. Ну а бджілки, як бджілки, просто роблять свою роботу – тихо, наполегливо і з користю для всіх.

Наступним кроком стало бажання зробити пасіку відкритою для інших. Не лише для студентської команди, а для школярів, гостей коледжу, мешканців громади, усіх, кому цікаво побачити бджільництво наживо. Так виникла ідея відкритої пасіки з відкритими можливостями – простору для екскурсій, майстер-класів, профорієнтації, неформального навчання та живого спілкування. І ми знайшли цю можливість. Адже хто шукає, той завжди знаходить. Підготували та подали грантову заявку на придбання захисних костюмів для юних пасічників. Ініціатива отримала підтримку ІСАР Єднання та Фонду громади міста Дубна «Добробут». Випускник нашого коледжу сьогодні їздить до нас переймати досвід і мріє про власну справу. Ми вже провели одну екскурсію в рамках арттретиту для

медиків. А коли освітній простір починає приймати не лише своїх студентів, він поступово стає частиною громади.

Поступово пасіка перетворюється на відкритий освітній простір, де поєднуються бджільництво, екологія, підприємництво, профорієнтація та неформальна освіта.

Соціальна складова для MadBee – принципова. Кошти, отримані від реалізації продукції, будуть спрямовані на розвиток пасіки, придбання обладнання, збільшення кількості бджолосім'ей, створення нових можливостей для студентів, підтримку соціальних та освітніх ініціатив і допомогу тим, хто її потребує. Тому результат тут вимірюється не лише кількістю меду. Він вимірюється кількістю студентів, які спробували себе в новій ролі. Кількістю навичок, які вони здобули через практику. Людьми, які знайшли тут можливість передати свій досвід. Дітьми та молоддю, які зможуть побачити професію не на сторінці підручника, а наживо. І новими ідеями, які можуть народитися з цього досвіду.

Іноді ми говоримо про підприємництво як про набір знань: бізнес-модель, витрати, маркетинг, продукт, клієнт. Але за кожною справжньою справою стоїть людина, яка одного дня вирішує: я спробую. Саме цю можливість ми хочемо дати нашим студентам. Не обіцяти, що все вийде з першого разу. Не створювати ілюзію легкого шляху. А дозволити зробити перші кроки. Побачити труднощі, навчитися їх долати, відчути відповідальність і зрозуміти ціну результату.

MadBee – про можливість навчитися працювати не «для оцінки», а тому, що від тебе справді щось залежить. Можливість відчути, що твоя ідея може бути потрібною іншим. І, зрештою, можливість сказати собі: «Я можу не чекати, поки хтось створить можливість для мене. Я можу почати створювати її сам».

У цьому ми й бачимо сенс соціального підприємництва в освіті. Не в тому, щоб перетворити коледж на бізнес. А в тому, щоб перетворити навчання на простір, де знання стають дією, дія – досвідом, досвід – упевненістю, а власна ініціатива – можливістю змінювати щось навколо себе. Можливо, саме так і виглядає освіта, яка залишає слід.

Ну а маленькі бджілки щодня нагадують нам просту істину: великий результат складається з маленької, але щоденної та наполегливої праці кожного. І, можливо, саме з таких маленьких справ починається велика відбудова країни.

ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ СТУДЕНТІВ: ДОСВІД ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ

Анжела ЄСЬКОВА,
викладач ВСП «Костянтинівський
індустріальний фаховий коледж ДВНЗ
«ДонНТУ»

У своїй роботі я намагаюся дотримуватися саме практичного підходу. Ми не просто говоримо про бюджет, заощадження, кредитування чи фінансову безпеку – ми розраховуємо, порівнюємо, аналізуємо конкретні ситуації, дискутуємо та шукаємо правильне рішення. Такий підхід дає змогу студентам побачити безпосередній зв'язок між навчальним матеріалом і власним життям. Практико-орієнтовану роботу з фінансової грамотності я систематично використовую на заняттях, тематичних заходах, тренінгах та в онлайн-форматі.

Одним із практичних занять було складання умовного особистого бюджету. Студентам пропонувалася ситуація: молода людина має певний щомісячний дохід і має розподілити його між харчуванням, транспортом, навчанням, мобільним зв'язком, відпочинком, непередбачуваними витратами та заощадженнями. Студенти самостійно визначали пріоритети, розподіляли кошти, а потім порівнювали свої варіанти.

Ще однією вправою стала «Потрібно чи хочеться?». Студенти отримували перелік різних покупок і ситуацій та мали визначити, що є реальною потребою, а що – бажанням. Обговорювали придбання одягу, гаджетів, харчування, розваг, онлайн-покупок і цифрових підписок. Особливу увагу звертали на те, як на фінансові рішення впливають реклама, знижки, соціальні мережі та бажання придбати товар саме зараз. Після цього ми обговорювали необхідність уважно читати умови договору, оцінювати власні можливості та не приймати фінансове рішення лише під впливом привабливої реклами. Практичну роботу проводили і за темою заощаджень. Студентам пропонувалося визначити, яку суму можна накопичити за певний період, якщо регулярно відкладати частину доходу. Після розрахунків ми обговорювали, чому фінансовий резерв залежить не тільки від величини доходу, а й від систематичності та фінансової дисципліни. Для мене було важливо показати, що заощадження – це не просто економічний термін із підручника. Це конкретна звичка, яку можна формувати вже сьогодні.

Особливе місце у моїй роботі посідає участь у заходах Всесвітнього тижня грошей (Global Money Week). У 2025 році я долучилася до освітніх заходів, організованих у межах цієї ініціативи за участю Національного банку України. Це була можливість розширити звичайне заняття

Фінансова грамотність сьогодні є важливою складовою підготовки молодої людини до самостійного життя. Студенти вже під час навчання користуються банківськими картками та мобільними застосунками, здійснюють онлайн-покупки, оплачують послуги, отримують кошти, планують власні витрати. Тому завдання викладача економічних дисциплін полягає не лише в тому, щоб пояснити студентам економічні поняття, а й навчити застосовувати отримані знання у повсякденних ситуаціях.

та звернути увагу студентів на актуальні фінансові проблеми.

Зокрема, було прослухано вебінар «Кібербезпека та актуальні схеми шахрайства». Під час нього розглядалися сучасні способи шахрайства, ризики для користувачів цифрових фінансових послуг та правила безпечної поведінки.

Також було опрацьовано тему «Фішинг, ШІ та захист від інших маніпуляцій в мережі». Вона особливо актуальна для молоді, яка щодня користується соціальними мережами, месенджерами та цифровими сервісами.

Ці заходи не залишилися лише прослуханими вебінарами. Отриману інформацію ми використовували під час подальших занять: обговорювали конкретні приклади, аналізували ситуації та визначали, як потрібно діяти, якщо повідомлення викликає підозру.

Окремо хочу відзначити вебінар «Кому довіряти: як перевіряти фінансові поради та фінансових експертів». Під час роботи зі студентами ми звернули увагу на необхідність критично ставитися до інформації про гроші, особливо до порад, які поширюються в соціальних мережах та мережі «Інтернет».

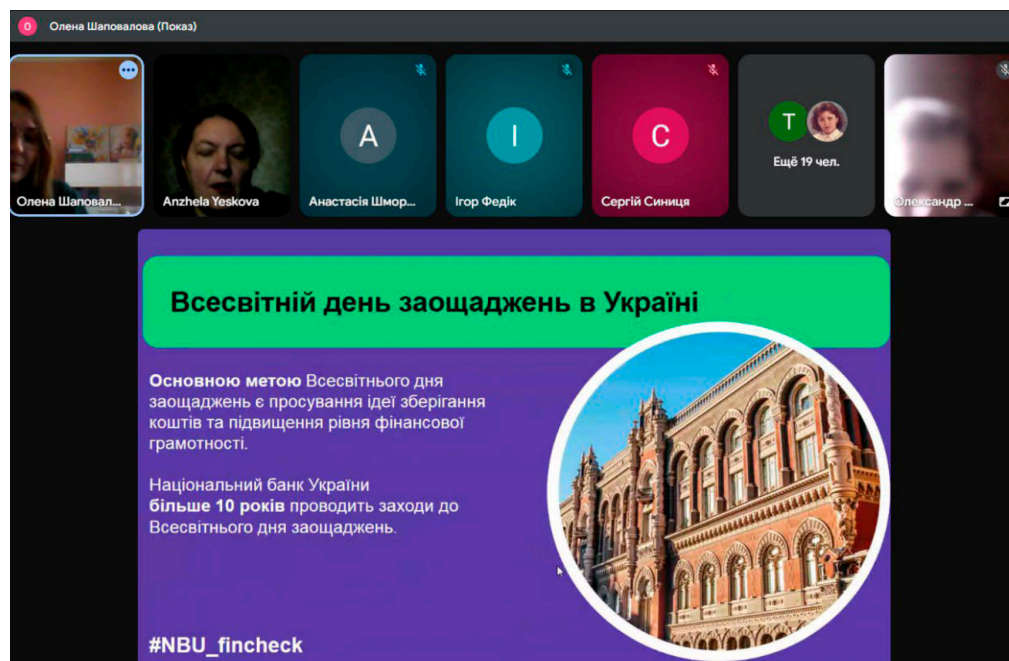
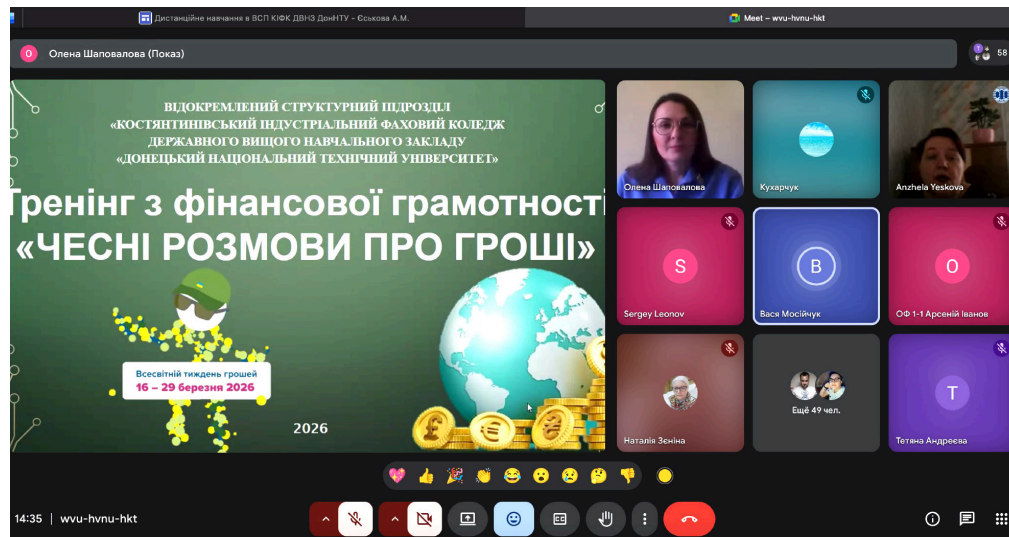
Ще одним цікавим напрямом став вебінар «Інструменти ШІ для захисту особистих фінансів». Він дав можливість обговорити, як сучасні цифрові технології можуть використовуватися у фінансовій сфері та чому одночасно потрібно враховувати ризики цифрового середовища.

Отже, навіть участь в онлайн-заходах можна перетворити на продовження освітнього процесу: прослухали – обговорили – проаналізували – застосували на практиці.

Окрему увагу на заняттях приділяю фінансовій кібербезпеці. Студентам пропонувалися умовні повідомлення, електронні листи та інші ситуації, у яких могли бути ознаки шахрайства. Ми разом визначали, що саме має насторожити користувача: підозріле посилання, прохання повідомити пароль або код із SMS, вимога терміново переказати кошти, пропозиція отримати «легкі гроші».

Для закріплення матеріалу використовували ігрову вправу «Фінансовий детектив». Студенти отримували ситуації та мали визначити, чи є в них ознаки шахрайства. Але головною умовою було не просто відповісти «так» або «ні», а пояснити свою позицію. Після цього групи формували безпечний алгоритм дій: не переходити за підозрілими посиланнями, не повідомляти конфіденційні дані, перевіряти інформацію через офіційні канали та не приймати рішення під тиском.

Особливо хочу наголосити, що сучасні умови навчання не мають ставати перешкодою для формування фінансової грамотності. Навіть в онлайн-форматі ми знаходимо можливість навчати студентів фінансової грамотності. Проводимо онлайн-обговорення, долучаємося до вебінарів, працюємо з презентаціями,

аналізуємо реальні або змодельовані ситуації, ставимо запитання та обговорюємо можливі варіанти дій. Фотоматеріали проведених заходів це добре демонструють: студентська аудиторія може бути не лише в навчальній кімнаті, а й у віртуальному просторі. Головне – правильно організувати взаємодію та зробити студента активним учасником.

Саме таким був, зокрема, онлайн-захід «Поради з кібербезпеки та схеми шахрайства у воєнний час». Під час нього увага була зосереджена на безпечній поведінці у цифровому середовищі та ризиках шахрайства.

Формуючи фінансову грамотність студентів, я розумію необхідність постійного професійного розвитку самого викладача. Тому беру участь у вебінарах та інших освітніх заходах, присвячених фінансовій грамотності, кібербезпеці, цифровим технологіям та сучасним підходам до навчання.

Особливо цінним є те, що отримані знання можна відразу переносити у власну педагогічну практику. Нову інформацію я використовую під час занять, практичних вправ, тренінгів та тематичних обговорень. Отже, професійний розвиток викладача безпосередньо впливає на якість роботи зі студентами.

Проведена робота показує, що фінансову грамотність найкраще формувати не через надмірну кількість визначень

і теоретичних положень, а через практичні дії самого студента. Ми складали особистий бюджет, виконували вправу «Потрібно чи хочеться?», розраховували вартість кредиту, визначали можливості заощадження, аналізували шахрайські повідомлення, проводили «Фінансовий детектив», долучалися до заходів Global Money Week, брали участь в онлайн-вебінарах із фінансової безпеки та кібербезпеки.

Важливо, що окремі заходи не завершуються після останнього слайда презентації чи закінчення вебінару. Ми повертаємося до цих питань на заняттях, виконуємо розрахунки, аналізуємо ситуації та обговорюємо, як отримані знання можна застосувати в реальному житті. Саме такі запитання свідчать про те, що студент поступово переходить від простого запам'ятовування інформації до її практичного використання.

Фінансова грамотність – це не лише знання про гроші. Це здатність розраховувати, порівнювати, перевірити, оцінити ризик і прийняти відповідальне рішення. Тому у своїй педагогічній діяльності я прагну створювати такі умови, щоб студент не просто почув і запам'ятав, а сам спробував, проаналізував, поставив запитання, зробив висновок і прийняв рішення.

НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ ТА РОЗВИТОК НАУКИ – ВИМОГА ЧАСУ, ЯКА НЕ МАЄ МЕЖ!

Тиждень освіти дорослих тривав в Україні з 11 по 17 вересня. Ця міжнародна ініціатива, започаткована під егідою ЮНЕСКО у 1999 році, сьогодні охоплює понад 50 країн світу, включно з Україною. Вона є нагадуванням про те, що інвестувати у власні знання, розвивати нові навички та вдосконалювати професійну майстерність ніколи не пізно. Сьогодні безперервне навчання – це не просто професійний розвиток, а основа стійкості кожного педагога, науковця та керівника в умовах війни. Саме освітяни тримають інтелектуальний фронт, адаптуються до викликів сьогодення та вже зараз готують підґрунтя для масштабної відбудови нашої країни.

Сучасний світ змінюється щомиті, з'являються нові технології, а разом із ними – і нові виклики для освітян. Саме тому концепція Lifelong Learning (навчання впродовж життя) стала нашим інструментом опору та розвитку, адже сильна держава починається з освічених та сильних людей.

Сучасні дослідження у сфері нейробіології та соціології доводять, що безперервна освіта є біологічною та професійною необхідністю для сучасної людини.

По-перше, навчання є найкращим інструментом профілактики старіння мозку. Завдяки нейропластичності, коли доросла людина вивчає щось нове, наприклад, опановує штучний інтелект чи інноваційні методики викладання, то у її мозку активно формуються нові нейронні зв'язки. Це забезпечує надійний захист від хронічного стресу та когнітивного вигорання.

По-друге, стрімко тане «термін придатності» знань. Через швидкий технологічний прогрес актуальність інформації у багатьох галузях застаріває кожні два-три роки. Те, чого навчали у закладах освіти кілька років тому, сьогодні потребує обов'язкового оновлення та перекваліфікації (Reskilling).

По-третє, головними навичками майбутнього стають Soft Skills. Найціннішими рисами сучасного фахівця є адаптивність, критичне мислення та вміння швидко вчитися. Світ остаточно перейшов від моделі «знаю все» до моделі «вмію швидко навчитися всього». Сучасні дослідження у сфері нейробіології та соціології доводять, що безперервна освіта є біологічною та професійною необхідністю для сучасної людини.

Нарешті, безперервна освіта є інструментом нашої національної стійкості. Освітяни, які оперативнo опановують психологічні практики, цифрові платформи, безпекові кейси тощо, стають головною опорою для студентів та формують кадровий потенціал для відновлення держави.

Науково-методичний центр ВФПО бачить у цьому свою головну місію – сприяти підвищенню якості освіти задля сталого розвитку українського суспільства та добробуту населення.

Ми втілюємо цю місію щодня, об'єднуючи освітню практику з передовою наукою за ключовими напрямками нашої діяльності для безперервного професійного розвитку та методичної підтримки.

- Всебічно сприяємо неперервному професійному розвитку викладачів: розробляємо сучасні програми підвищення кваліфікації, допомагаємо опановувати цифрові інструменти, ШІ, кібербезпеку та інноваційні методики.

- Забезпечуємо науково-, навчально-методичний супровід та інформаційне забезпечення освітньої діяльності.

- Впроваджуємо інновації задля постійного підвищення якості освіти в Україні.

Ознайомитися з графіком та програмами курсів можна тут: <https://surl.li/wvtyxl>

Розуміючи виклики воєнного часу та потребу освітян в актуальних знаннях «тут і зараз», пропонуємо короткостроко-

ві курси. Це інтенсивні програми затребуваних галузей (управління, виробництво, архітектура, аграрні науки тощо), які дають змогу максимально оперативнo опанувати нові прикладні компетенції, адаптувати навчальні плани та інтегрувати передовий досвід у роботу.

Ознайомитися з матеріалами короткострокових курсів можна за посиланням: <https://surl.li/uqqpml>

Для інтеграції науки, виховання та міжнародного визнання

Науково-методичний центр ВФПО є потужною платформою для обміну досвідом, презентації досліджень та посилення фахових компетентностей.

Ми намагаємося забезпечити інтеграцію наукової, освітньої та виробничої діяльності в різних галузях економіки; виховання національно-патріотичних цінностей та всебічний розвиток особистості студентської молоді; міжнародну співпрацю та проведення масштабних наукових заходів, серед яких:

- ♦ Міжнародні науково-практичні конференції (присвячені кліматичним змінам в агросекторі, диджиталізації суспільства, дуальній освіті, біобезпеці тощо);

- ♦ Всеукраїнські конференції (з питань впровадження системи НАССР, розвитку фахової передовищої і професійної освіти, а також органічного агровиробництва).

Долучитися до наукових майданчиків, переглянути деталі та матеріали кон-

ференцій: <https://surl.li/mqsdzw>

Звертаємо увагу, що Науково-методичний центр ВФПО є офіційним суб'єктом підвищення кваліфікації. Навчання здійснюється відповідно до чинного законодавства та на підставі державної ліцензії у сфері післядипломної освіти.

За результатами участі в наших заходах учасники отримують офіційні сертифікати, які:

- повністю відповідають усім нормативним вимогам МОН (Порядок № 800);
- містять опис досягнутих результатів навчання, кількість годин/кредитів ЄКТС та унікальний QR-код для верифікації;
- заносяться до відкритого онлайн-реєстру виданих документів Науково-методичного центру ВФПО.

Крокуємо в ногу з часом та забезпечуємо повну прозорість навчання. Науково-методичний центр ВФПО успішно зареєстрований на платформі «ВЕКТОР», що є додатковим знаком якості для кожної нашої програми навчання.

Дякуємо кожному педагогу, науковцю, методисту та керівнику, які попри всі труднощі сьогодення продовжують вчитися, досліджувати та вести за собою здобувачів освіти! Разом ви будете майбутнє якісної української освіти.

Алла ЧАЙКОВСЬКА,

завідувач відділу професійного розвитку та освіти дорослих Науково-методичного центру ВФПО

Людмила ЧУБИЧ,
заступник директора з виховної роботи
ВСП «Чернігівський фаховий коледж
інженерії та дизайну КНУТД»

Самовдосконалення та самовиховання – це фундаментальні теми, до яких людство зверталося протягом усієї своєї історії. Філософи різних епох розглядали цей процес як єдиний шлях до справжньої свободи, мудрості та щастя. Сократ у відомому висловлюванні «Пізнай самого себе» закликав до самопізнання, з якого власне, й розпочинається самовдосконалення особистості. Постійне прагнення Сократа до пізнання зробило його одним із великих «учителів людства».

Справжній учитель – це передусім той, хто ніколи не припиняє бути учнем. Як зазначав видатний український педагог Василь Сухомлинський, до хорошого уроку учитель готується все життя. Така духовна і філософська основа нашої професії і технологія нашої праці: щоб дати учням іскорку знань, учителю треба ввібрати в себе ціле море світла.

Виходячи з того, що в сучасному світі людині необхідно постійно отримувати все нові і нові знання, підвищувати свій освітній капітал, виникла навіть ціла концепція безперервної освіти, що базується на ідеї навчання впродовж життя. Вперше концепція навчання впродовж життя була представлена у 1965 р. П. Ленграндом на форумі ЮНЕСКО. У запропонованій ученим теорії в центр розвитку суспільства були поставлені компетенції людини, для якої держава має створити всі необхідні умови для постійного розвитку її здібностей протягом життя. Поштовхом для створення теорії безперервної освіти стала глобальна концепція «єдності світу», згідно з якою всі частини нашої цивілізації взаємопов'язані та взаємозумовлені. При цьому людина є головною цінністю і основою всіх процесів, що відбуваються у світі.

Значний внесок у розробку теорії безперервної освіти вніс Р. Даве, який під безперервною освітою розумів процес вдосконалення особистого соціального і професіонального розвитку протягом усього життєвого циклу індивіда з метою підвищення якості життя як людей, так і колективів. Даве також визначив двадцять п'ять ознак, що характеризують безперервну освіту, серед яких найважливішими є: охоплення освітою всього життя людини; розуміння освітньої системи як цілісної, що включає дошкільне виховання, основну, повторну, паралельну освіту і об'єднує, інтегрує всі її рівні та форми; включення в систему освіти, крім закладів освіти, формальних, неформальних і позаінституціональних форм освіти.

Стаття 54 Закону України «Про освіту» чітко визначає обов'язки педагогів. Вони зобов'язані постійно підвищувати свій професійний і загальнокультурний рівні та педагогічну майстерність.

Національна платформа можливостей підвищення кваліфікації педаго-

СЕКРЕТ ВАШОГО УСПІХУ – У ВАШІЙ ЩОДЕННІЙ ЗВИЧЦІ

Світ змінюється з неймовірною швидкістю. Знання, здобуті в університеті кілька десятиліть чи навіть років тому, потребують постійного оновлення. Навчання протягом життя дає змогу педагогу залишатися актуальним, сучасно говорити зі здобувачами освіти та допомагати їм формувати навички, необхідні для майбутнього.

гічних працівників «Вектор» допомагає педагогам складати свій індивідуальний план розвитку; фіксувати всі здобуті сертифікати в одному кабінеті; автоматично розраховувати та перевіряти години підвищення кваліфікації для атестаційної комісії.

Суспільство завжди пред'являло і буде пред'являти до вчителя найвищі вимоги. Для того щоб вчити інших, потрібно знати більше, ніж всі інші. І ці знання не мають обмежуватися предметом і методикою його викладання. Учитель має бути в курсі передових технологій, мати знання в різних сферах суспільного життя, орієнтуватися в сучасній політиці, економіці та інше. І має вчитися всього постійно, тому що сама його робота пов'язана з постійним оновленням. Щороку до педагогів приходять нові діти, що є новим етапом розвитку суспільства. І саме педагог перший стоїть на порозі завтрашнього дня.

З погляду психології працівникові освіти необхідно постійно займатися самоосвітою, адже педагоги:

- це фахівці, завдання яких повідомляти істину, яку вони нерідко інтерпретують

відповідно до своїх поглядів, що склалися за десять і більше років до моменту її повідомлення;

- мають обмежені порівняно з учнями часові можливості для отримання інформації;

- мають порівняно обмежене коло спілкування зі своїми однолітками і нерідко обмежене професійними інтересами середовище спілкування.

Як результат нерідко картина світу, що є у педагога, може не відповідати реальності, що змінилися, а отже, й істотно розходиться з картиною світу, що сприймається його учнями. Тому самоосвіту вчителя слід розуміти двояко: з одного боку, як постійне поповнення професійної і загальнокультурної інформації, з іншого – як постійне оновлення індивідуального соціального досвіду в найширшому плані.

Викладач не може надихнути студентів до пошуку та допитливості, якщо сам втратив інтерес до знань. Коли молодь бачить, що їхній наставник читає нові фахові дослідження, шукає відповіді на складні сучасні виклики та постійно розвивається, це породжує щире повагу та

бажання наслідувати цей шлях.

Прагнення до знань – це свідомий вибір залишатися відкритим до світу, зберігати допитливість і прагнути до самореалізації на кожному етапі життя.

Я займаюся самовдосконаленням, оскільки освоєння нових знань – це також інструмент підтримки ментального здоров'я. Процес пізнання розширює світогляд, підвищує самооцінку та допомагає легше адаптуватися до життєвих змін. Як педагог я бажаю вчити і виховувати здобувачів освіти відповідно до останніх досягнень науки; прагну вдосконалювати свою майстерність; відчуваю відповідальність за улюблену справу.

Беззаперечно, шлях до самовдосконалення не має фінішної стрічки. Це захоплива подорож завдовжки в життя. Не бійтеся шукати нові джерела натхнення у книгах, спілкуванні з колегами, наукових пошуках, і найголовніше, у своїх студентах. Адже найкращий педагог той, хто вміє вчитися у своїх учнів так само щиро, як і навчає їх сам.

ПІДГОТОВКА КАДРІВ, ЩО ТРИМАЮТЬ УКРАЇНСЬКЕ МАШИНОБУДУВАННЯ

Остання неділя вересня – це особливий день для всіх, хто пов'язав своє життя з машинобудуванням. В Україні цього дня відзначають День машинобудівника – професійне свято людей, завдяки яким створюється, працює, ремонтується та розвивається техніка, без якої неможливо уявити сучасний світ.

Машинобудування – це не лише верстати, механізми, автомобілі чи складні технологічні процеси. За всім цим стоять люди: інженери, конструктори, технологи, механіки, майстри, викладачі та фахівці, які вміють перетворювати знання й ідеї на реальні машини та працюючі механізми. Саме ця галузь значною мірою визначає технологічний розвиток держави, її виробничі можливості та здатність створювати власне майбутнє.

Особливого значення машинобудування набуває сьогодні, коли Україна переживає надзвичайно складний період. В умовах війни техніка – це не просто засіб виробництва. Це транспорт, обладнання, ремонтні комплекси, енергетичні системи, машини та механізми, які мають працювати щодня, часто у надзвичайно складних умовах. А отже, країні потрібні фахівці, які вміють не тільки експлуатувати техніку, а й розуміють, як її створити, обслуговувати, відремонтувати, відновити чи вдосконалити.

Не менш важливою ця професія буде і після Перемоги. Відбудова України потребуватиме величезної кількості кваліфікованих технічних кадрів. Відновлення промисловості, транспортної та дорожньої інфраструктури, підприємств, виробництв і технічних систем неможливе без людей, які знають механіку, технологію, конструкцію машин і вміють працювати з сучасним обладнанням. Саме тому підготовка фахівців машинобудівного профілю вже сьогодні – це внесок у майбутнє відновлення нашої країни.

Важливе місце в цій справі посідає і наш коледж. Він належить до провідних закладів освіти, які стояли біля витоків формування системи професійної підготовки фахівців машинобудівного профілю. Протягом десятиліть тут навчають молодь технічних професій, передають професійний досвід і формують покоління фахівців, які продовжують працювати у виробництві, транспортній та технічній сферах.

Викладачі коледжу – це висококваліфіковані фахівці, які знають свою справу та мають багаторічний досвід. За кожною лекцією, практичним заняттям, кресленням чи технологічним розрахунком стоять досвід, професійні знання та бажання передати їх молодому поколінню. Вони постійно навчаються самі, стежать за розвитком технологій і намагаються показати студентам, що машинобудування – це не застигла сукупність формул і креслень, а жива галузь, яка постійно змінюється і потребує людей, здатних думати, створювати та знаходити нестандартні рішення.

У нашому коледжі підготовка фахівців машинобудівного напрямку має конкретний зміст. На механічному відділенні реалізуються чотири освітньо-професійні програми: «Технічне обслуговування і

ремонт устаткування підприємств машинобудування» (підготовка фахівців до роботи з промисловим обладнанням, його технічного обслуговування, ремонту та відновлення); «Інструментальне виробництво» (навчання технологій проектування, виготовлення та обробки технологічного інструменту); «Виробництво автомобілів і тракторів» (вивчення конструкції транспортних засобів, технології їх виготовлення, технічного обслуговування, діагностування та ремонту); «Експлуатація та ремонт підйомно-транспортних, будівельних і дорожніх машин і обладнання» (підготовка до роботи з технікою, яку використовують у будівництві, дорожньому господарстві та транспортних роботах).

Спільним для всіх програм є поєднання теоретичної та практичної підготовки. У коледжі є навчальні лабораторії, майстерні, полігон та обладнання для технічного обслуговування і ремонту машин. Студенти вчаться користуватися обладнанням та інструментами, працювати з кресленнями, технічною документацією і вимірювальними приладами.

Важливою частиною підготовки є практика на підприємствах. Під час навчальної, технологічної та переддипломної практики студенти знайомляться з реальними виробничими процесами, обладнанням та організацією роботи, виконують завдання за своїм фахом і працюють із технічною документацією.

До виходу на підприємство студент уже має базові знання та навички, сформовані під час занять у коледжі.

Навчання і практика сьогодні проходять непросто. Очні заняття перериваються через повітряні тривоги, під час яких студенти й викладачі переходять до укриття, де продовжують навчання. Після відбою повітряної тривоги навчання потрібно продовжувати, часто змінюючи запланований порядок роботи. Для технічних дисциплін це особливо відчутно, адже роботу з обладнанням не завжди можна перенести або виконати дистанційно. Попри це освітній процес триває.

Звісно, важливу роль у підготовці фахівців відіграє викладач. Його робота не обмежується поясненням теми та перевіркою знань. На практичному занятті він показує, як працювати з обладнанням, звертає увагу на помилки, допомагає

розібратися в кресленні чи технологічній послідовності, ставить запитання, які спонукають студента самостійно шукати рішення. Самому ж викладачеві в технічній освіті також доводиться постійно вчитися. Змінюється обладнання, з'являються нові технології, оновлюються вимоги до фахівців.

Важливим складником підготовки є співпраця коледжу з підприємствами. Зокрема, у 2025–2026 навчальному році викладачі циклової комісії професійно-орієнтованих дисциплін та машинобудування проходили підвищення кваліфікації у ТОВ «КАМОЦЦІ», що спеціалізується на промисловій пневмоавтоматиці. Отриманий досвід викладачі використовують під час занять, знайомлячи студентів із сучасним обладнанням і технологіями.

Машинобудування для студента починається з простих речей: першого креслення, розрахунку, вимірювання, практичної роботи. Поступово завдання стають складнішими, з'являється виробнича практика, дипломний проєкт і перший професійний досвід. А за кожним таким кроком стоїть робота викладача, який пояснює, показує, виправляє помилки й поступово допомагає студенту перейти від навчального завдання до самостійної професійної роботи.

Тому День машинобудівника для коледжу – це не лише професійне свято. Це нагода згадати студентів, які сьогодні здобувають технічну освіту, викладачів, які допомагають їм опановувати професію, випускників, які працюють у різних сферах та застосовують здобуті в коледжі знання. І особливі слова вдячності – випускникам і викладачам коледжу, які сьогодні захищають Україну.

Щиро вітаємо всіх, кого об'єднує машинобудування – працівників загального й важкого машинобудування, металургії, хімічної, нафтової, легкої, харчової промисловості, верстатобудування та енергетики, автомобіле-, трактор-, сільськогосподарського, дорожнього й будівельного машинобудування, залізничної, авіаційної та космічної галузей, суднобудування, електротехніки, електроніки, приладобудування, автоматизації та робототехніки – усіх, хто створює, ремонтує, обслуговує та вдосконалює техніку, викладачів, студентів, випускників і всіх, хто працює у сфері машинобудування!

Бажаємо миру, здоров'я, професійного розвитку та впевненості у власних силах. Нехай отримані знання знаходять практичне застосування, а професійний шлях відкриває нові можливості!

Сергій МИРОНЕНКО,

кандидат технічних наук, директор,

Вікторія КРАВЧУК,

завідувач відділення

ВСП «Одеський автомобільно-

дорожній фаховий коледж

Державного університету «Одеська

політехніка»

Довідково

Сьогодні підготовку фахівців зі спеціальності G11 Машинобудування здійснюють 117 закладів фахової передвищої освіти України за різними освітньо-професійними програмами. Для координації та методичного забезпечення підготовки фахівців цієї спеціальності при Науково-методичному центрі ВФПО створено Фахове методичне об'єднання зі спеціальності G11 Машинобудування. До його роботи залучені педагогічні працівники закладів освіти, серед яких і представники ВСП «Одеський автомобільно-дорожній фаховий коледж Державного університету «Одеська політехніка».

У межах діяльності Фахового методичного об'єднання створено робочі групи з навчальних дисциплін, до складу яких входять педагогічні працівники закладів фахової передвищої освіти.

Спільно з працівниками відділу науково-методичного забезпечення технічної освіти Науково-методичного центру ВФПО педагогічні працівники беруть участь у плануванні та проведенні засідань Фахового методичного об'єднання і робочих груп, обговоренні актуальних питань підготовки фахівців машинобудівної галузі, розробленні та вдосконаленні навчально-методичних матеріалів для забезпечення освітнього процесу.

Змінюється техніка, з'являються нові технології, сучасне обладнання та цифрові рішення, але незмінним залишається головне – потреба у якісному методичному забезпеченні, яке є важливою складовою підготовки конкурентоспроможних фахівців машинобудівної галузі.

ПЕРШИЙ РІК ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА «AGRICOLA»

8 вересня 2026 року виповнився один рік із дня заснування Студентського наукового товариства «Agricola» Відокремленого структурного підрозділу «Аграрно-економічний фаховий коледж Полтавського державного аграрного університету».

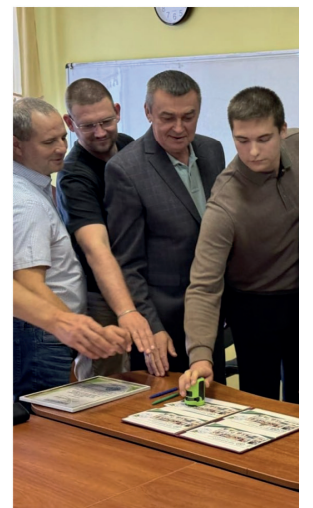
Свій шлях товариство розпочало 8 вересня 2025 року, у день знаменного 130-річчя навчального закладу, із урочистого вручення посвідчення №1 голові Арсенію Стеценку. Офіційний статус діяльності товариства отримала згідно з Положенням «Про Студентське наукове товариство «Agricola» Відокремленого структурного підрозділу «Аграрно-економічний фаховий коледж Полтавського державного аграрного університету», затвердженим протоколом Педагогічної ради від 16 вересня 2025 року № 2.

За перший рік діяльності СХТ «Agricola» досягло значних успіхів у науковій, освітній та громадській сферах. Представники товариства активно розширювали мережу партнерства, брали участь у студентських форумах та круглих столах тощо. Серед головних здобутків року – яскраві перемоги у престижних конкурсах «GENIUS Olympiad» та «Педагогічний ОСКАР-2026».

Важливим складником діяльності закладу та СХТ «Agricola» став Філателістичний рух під гаслом «Сила знань – міць держави». З нагоди першої річниці 8 вересня 2026 року під час засідання Педагогічної ради відбулася урочиста процедура спецпогашення поштових марок України «Тризуб. Честь», випущених до Дня Української Державності. Погашення здійснювалося на немаркованих художніх конвертах «Один рік діяльності Студентського наукового товариства «Agricola» спеціальним штемпелем постійної дії «Полтавщина. Край любові. Poltava Region. Homeland of love» (Полтава, 36000), а також сувенірною печаткою Філателістичного руху «Сила знань – міць держави».

Під час заходу голова СХТ «Agricola» Арсеній Стеценко урочисто вручив Грамоту директору коледжу, професору Миколі Шевнікову за плідну співпрацю, усебічну підтримку, сприяння розвитку студентського наукового пошуку та з нагоди першої річниці діяльності Студентського наукового товариства «Agricola» ВСП «Аграрно-економічний фаховий коледж Полтавського державного аграрного університету».

Коледж продовжує унікальну традицію збереження історії закладу засобами філателії. Нагадаємо, перше погашення у стінах коледжу відбулося саме 8 вересня

2025 року, коли відбулася урочиста церемонія спецпогашення поштової марки «Відокремлений структурний підрозділ «Аграрно-економічний фаховий коледж Полтавського державного аграрного університету». 130 років відданості справі».

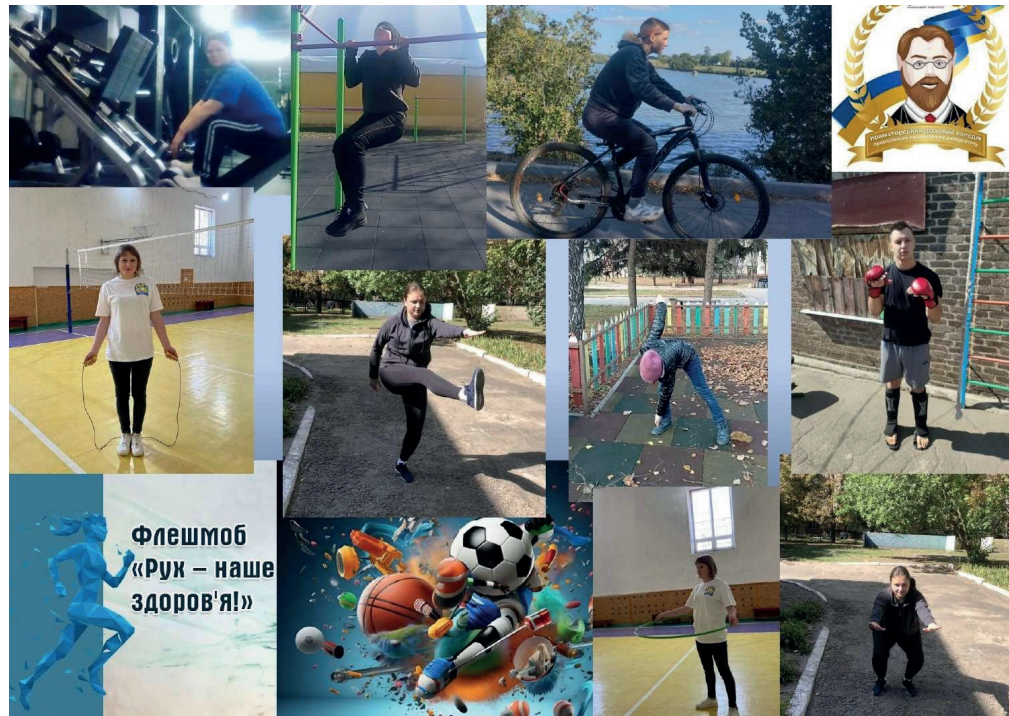
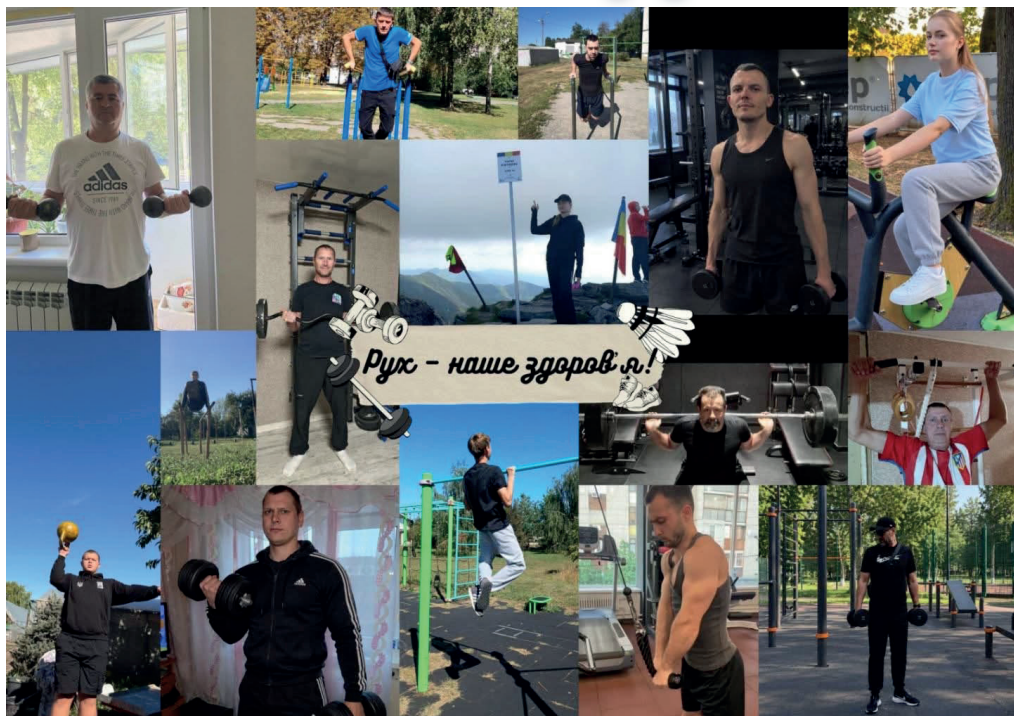
Щиро вітаємо Студентське наукове товариство «Agricola» з річницею успішної діяльності! Дякуємо кожному, хто є частиною нашої великої родини! Бажаємо юним науковцям невичерпної енергії, сміливих ідей, нових високих досягнень, вагомих перемог та впевненого поступу до нових наукових вершин на благо коледжу й усієї України!

Наталія КОНОНЕНКО,

завідувач навчально-методичного кабінету
ВСП «Аграрно-економічний фаховий коледж Полтавського державного аграрного університету»

ФЛЕШМОБ «РУХ – НАШЕ ЗДОРОВ'Я» УКОТРЕ ОБ'ЄДНАВ СТУДЕНТІВ ТА ВИКЛАДАЧІВ З УСІЄЇ УКРАЇНИ

Одним з основних завдань фізичного виховання в закладах фахової передвищої освіти, поряд з формуванням системи знань з фізичної культури, є збереження і зміцнення здоров'я та сприяння правильному формуванню і всебічному розвитку організму, забезпечення високого рівня фізичного стану.

В Україні на початку навчального року, у вересні, відзначали День фізичної культури та спорту України (у 2026 році – 12 вересня) та Міжнародний день студентського спорту (20 вересня).

Спорт – це не лише медалі, рекорди та перемоги. Насамперед це щоденна робота над собою, уміння ставити мету й наполегливо рухатися до неї. А фізична активність допомагає зміцнювати здоров'я, розвивати витривалість, дисциплінованість і впевненість у власних силах. Саме в ці дні ми звертаємо увагу на важливість ролі фізичної активності у житті молоді та популяризацію здорового і активного способу життя серед студентства.

Вже четвертий рік поспіль стало доброю традицією до відзначення цих свят та з метою популяризації здорового способу життя, залучення студентської молоді до систематичних занять фізичною культурою та спортом за іні-

ціативи Науково-методичного центру ВФПО та закладів фахової передвищої освіти проводити флешмоб «Рух – наше здоров'я».

Закладам фахової передвищої освіти було запропоновано долучитися до флешмобу, провести спортивно-масові заходи та розмістити інформацію про них на сторінках своїх закладів освіти у фейсбуці.

Для творчого підходу в організації флешмобу було запропоновано сім промоцій рухових активностей:

- «Спортивна руханка» (виконання спортивної руханки);
- «Сила і міць» (виконання силових вправ);
- «Спортивна грація» (виконання гімнастичних вправ, вправ аеробіки тощо);
- «Дух переможців» (проведення змагань з ігрових видів спорту, рухливих ігор, естафет);
- «3 бігом по життю» (виконання різних варіантів бігу та бігових вправ);
- «Гуртуємося заради перемоги» (заходи національно-патріотичного спрямування, урочисті зібрання, зустрічі з видатними спортсменами, спартакіади, походи, велопробіги, участь у міських, районних та обласних заходах тощо);
- «Наші переможці» (виконання вправи переможцем змагань в коледжі зі

стрибків із скакалкою).

Однією з найпоширеніших була індивідуальна форма участі, коли здобувачі освіти самостійно виконували вправи в домашніх умовах або безпосередньо на спортивних майданчиках закладів освіти та розміщували відповідні матеріали у фейсбуці (виконання загальнорозвивальних вправ, біг, силові вправи, вправи на тренажерах та інші).

Груповою формою участі передбачало виконання вправ групою осіб – виконання спортивної руханки, гра в бадмінтон, шахи, волейбол, мініфутбол, біг, їзда на велосипеді, веслування на байдарках, баскетбол, заняття в тренажерному залі.

Досить масовою формою було проведення заходів на рівні коледжу (проведення змагань між навчальними групами, спартакіади коледжу за участю керівництва ЗФПО, почесних гостей, відомих спортсменів, організація пробігів та естафет, спортивне свято, проведення Олімпійського тижня та змагання між першокурсниками, святкові масові пробіги, конкурс спортивних плакатів, спортивні вікторини).

І наступною формою було проведення спортивно-масових заходів між ЗФПО або за межами закладів освіти, а саме проведення змагань між коман-

дами закладів освіти з ігрових видів спорту, спортивної руханки, до якої долучалися вихованці дошкільних закладів освіти та місцеві мешканці, батьки здобувачів освіти, зустрічей з відомими спортсменами та ветеранами спорту, відвідування музеїв спортивної слави міста та регіону, заходи патріотичного спрямування.

Найбільш активними були учасники в руховій промоції «Спортивна руханка», де учасники як індивідуально, так і групою виконували фізичні вправи, зазвичай під музичний супровід, на спортивному майданчику, спортивному залі, в домашніх умовах та на свіжому повітрі (відкритій місцевості).

Також значна кількість учасників була представлена у проведенні змагань з ігрових видів спорту, виконанні різних видів бігу та силових вправ: на тренажерах, перекладині, брусах, з гантелями та гирями, перетягуванні канату тощо.

Водночас здобувачі освіти взяли участь у флешмобі, продемонструвавши виконання вправ у специфічних видах, як-от стрільба з лука, фігурне катання, скелелазіння, кінний спорт, групові заняття хореографією, веслування на байдарках та інші.

Активними учасниками флешмобу були і викладачі ЗФПО, які стали не тільки організаторами та натхненниками, а й активними учасниками різних рухових активностей та слугували особистим прикладом для здобувачів освіти.

Акцентуємо увагу на фахових коледжах, які провели масові заходи в закладах освіти та підготували найбільш об'ємну інформацію про участь у флешмобі:

- ВСП «Стрийський фаховий коледж Львівського НУП»;
- ВСП «Хорольський агропромисловий фаховий коледж Полтавського ДАУ»;
- ВСП «Сарненський педагогічний фаховий коледж Рівненського ДГУ»;
- ВСП «Івано-Франківський фаховий коледж Львівського НУП»;

продовження на стор. 28 ►

продовження, початок на стор. 27

ФЛЕШМОБ «РУХ – НАШЕ ЗДОРОВ'Я» УКОТРЕ ОБ'ЄДНАВ СТУДЕНТІВ ТА ВИКЛАДАЧІВ З УСІЄЇ УКРАЇНИ

• Ковельський фаховий медичний коледж;
• Чернівецький фаховий коледж бізнесу та харчових технологій;
• Коростишівський педагогічний фаховий коледж імені І.Я.Франка;
• ВСП «Дубенський педагогічний фаховий коледж Рівненського ДГУ»;
• Фаховий коледж Комунального закладу вищої освіти «Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія» Полтавської обласної ради;

• КЗСОР «Конотопський фаховий медичний коледж»;
• Кам'янський енергетичний фаховий коледж;
• Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури;
• Чернівецький політехнічний фаховий коледж.

Ми впевнені, що долучаючись до всеукраїнської ініціативи, учасники відчули себе частиною великого студентського руху, який обирає здоровий та актив-

ний спосіб життя. Такі спільні спортивні заходи – це не лише змагання. Вони підкреслюють важливу роль фізичного виховання і спорту у закладах освіти, створюють простір для спілкування та нових знайомств, зміцнюють дружні зв'язки між студентами та закладами освіти, формують атмосферу здорової конкуренції та популяризують активний і здоровий спосіб життя. А в умовах повномасштабної війни фізична активність може бути простором для спілкування,

емоційного відновлення та підтримки одне одного.

Усього 142 заклади фахової передвищої освіти долучились до флешмобу та продемонстрували різні форми участі. Саме ці заклади-учасники найближчим часом отримають сертифікати участі від Науково-методичного центру ВФПО.

Олександр МИРОНЕНКО,
Науково-методичний центр ВФПО

СПОРТИВНИЙ ТИЖДЕНЬ У ЧОРТКІВСЬКОМУ МЕДИЧНОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖУ

Попри складні реалії сьогодення, коли Україна протистоїть повномасштабній агресії росії, стає очевидним: кожен громадянин на своєму місці робить свій внесок у спільну перемогу. Хтось боронить державу на фронті, хтось навчає і виховує молоде покоління. Разом українці забезпечують міць і єдність нашої держави.

У Чортківському фаховому медичному коледжі традиційно до Дня працівника фізичної культури і спорту проводився спортивний тиждень під гаслом «У здоровому тілі – здоровий дух». Захід охоплював відеопривітання студентами коледжу викладачів фізичної культури з нагоди їх професійного свята, легкоатлетичні змагання, патріотичний забіг «Шаную воїнів біжу за Героїв України» (<https://surl.li/xcieuf>). До забігу долучилися не тільки студенти, а й викладачі та працівники коледжу. Бігти цього дня означало не лише подолати дистанцію, а й вшанувати пам'ять полеглих Героїв, які віддали життя за свободу й незалежність нашої держави, а також прояв вдячності та поваги воїнам, що нині боронять Україну від агресора. На фініші кожен учасник забігу отримав жовто-блакитний прапорець, а спільна світлина зберегла особливу мить – мить гордості, єдності та віри в нашу спільну перемогу. Завершенням спортивного тижня стало перетягування линви між студентами академічних груп. Справжній командний дух, завзятість і підтримка одне одного стали головними складовими цього спортивного тижня.

Переможців змагань нагородив директор коледжу, заслужений лікар України, кандидат медичних наук Любомир Степанович Білик. Він відзначив завзятість і згуртованість учасників та побажав студентам сили, витривалості і насаги для нових спортивних досягнень.

Цей захід вкотре довів, що спорт – це не лише про фізичну силу й витривалість а й про командний дух, взаємопідтримку, характер, єдність і віру у власні сили.

Ігор ЛІТВІН,
керівник фізичного виховання Чортківського медичного фахового коледжу

ІРИНА ЛУЦАК – БРОНЗОВИЙ ПРИЗЕР ЧЕМПІОНАТУ ЄВРОПИ З БОКСУ

Ще одна яскрава сторінка спортивних досягнень нашої студентської молоді! Студентка Івано-Франківського фахового коледжу ЛНУП Ірина Луцак здобула бронзову нагороду Чемпіонату Європи з боксу серед еліти 2026 року, який відбувся у столиці Болгарії – Софії (з 15 по 26 вересня).

Для Ірини ця медаль є вагомим результатом наполегливої праці, щоденних тренувань, сили характеру та великого бажання досягати поставлених цілей. На європейському рингу вона гідно представила Україну та продемонструвала високий рівень майстерності.

Ірина Луцак – уродженка селища Печеніжин Коломийського району Івано-Франківської області. Її спортивний шлях є прикладом того, як наполегливість, талант і працьовитість допомагають молодій людині досягати значних результатів і представляти рідний край та Україну на міжнародній арені.

Не менш важливо, що Ірина успішно поєднує великий спорт із навчанням.

Вона навчається на третьому курсі бакалаврату за спеціальністю «Садово-паркове господарство» коледжу. Дівчина добре навчається, цікавиться своєю спеціальністю та прагне розвиватися не лише у спорті, а й в освітньо-науковій сфері.

Професійне становлення Ірини як спортсменки тісно пов'язане з тренером Василем Кондратом, якому належать важлива роль у її підготовці та спортивних успіхах. Саме завдяки систематичній роботі тренера та спортсменки вдосконалюються техніка, фізична підготовка, тактичне мислення та психологічна стійкість, необхідні для виступів на найвищому рівні.

Ірина тренується в Івано-Франківській школі вищої спортивної майстерності, де продовжує вдосконалювати свою майстерність і готується до нових відповідальних стартів.

Водночас її успіх – це не лише особиста перемога. Це результат спільної праці спортсменки, тренера, спортивної

школи, закладу освіти та всіх, хто підтримує українську молодь. Окремі слова вдячності – Збройним силам України. Завдяки нашим захисникам українські спортсмени мають можливість тренуватися, брати участь у міжнародних змаганнях, представляти нашу державу та гідно захищати честь України на світовій спортивній арені.

Ірино, щиро вітаємо тебе з бронзовою нагородою Чемпіонату Європи! Пишаємося твоїм досягненням, твоєю наполегливістю та тим, що ти гідно поєднуєш освіту, науку і великий спорт. Бажаємо нових перемог, успіхів у навчанні, міцного здоров'я, впевненості у власних силах та підкорення найвищих спортивних вершин! Нехай ця бронзова медаль стане лише одним із багатьох кроків на шляху до нових перемог і прославлення України!

Андріан КРОХМАЛЮК,
керівник фізичного виховання
ВСП «Івано-Франківський фаховий коледж ЛНУП»

ЮРИДИЧНА КОНСУЛЬТАЦІЯ У ПИТАННЯХ ТА ВІДПОВІДЯХ

АТЕСТАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ – 2026: ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ ТА ВІДПОВІДІ

Як часто педагогічний працівник має проходити атестацію і чи можна провести її раніше?

Чергова атестація є обов'язковою і проводиться один раз на п'ять років. Міжатастаційний період, зазвичай, становить п'ять років і не може бути меншим ніж три роки. Виняток – позачергова атестація за ініціативою самого педагогічного працівника.

За ініціативою керівника позачергова атестація можлива лише за наявності підстав, які свідчать про зниження якості педагогічної діяльності та впливають з аналізу виконання посадових обов'язків.

Практична ситуація. Викладач пройшов чергову атестацію у 2023 році, а у 2025 році здобув науковий ступінь і бажає претендувати на вищу категорію. Він може ініціювати позачергову атестацію, не очікуючи завершення трирічного строку, оскільки обмеження щодо мінімального міжатастаційного періоду в такому разі не застосовується.

Що робити, якщо працівника помилково не внесли до списку осіб, які атестуються?

До 20 жовтня атестаційна комісія затверджує список працівників, строки їх атестації та графік засідань. Відсутність прізвища у списку не позбавляє працівника права пройти чергову атестацію. Він може до 20 грудня подати заяву в паперовій або електронній формі, після чого комісія має додати його до списку.

Практична ситуація. Попередня атестація викладача відбулася навесні 2022 року, однак восени 2026 року її не включили до списку. Викладач подає заяву секретарю комісії або надсилає її на визначену електронну адресу з підтвердженням отримання. Комісія доповнює список, а не переносить атестацію автоматично на наступний рік.

Чи може комісія обов'язково відвідувати заняття кожного викладача?

Положення не встановлює обов'язкового відвідування занять усіх педагогів. Комісія розглядає документи, оцінює компетентності з урахуванням посадових обов'язків і професійного

стандарту, якщо він є. Лише коли для належного оцінювання потрібна додаткова інформація, комісія може окремим рішенням організувати вивчення практичного досвіду, визначити відповідальних осіб та затвердити графік заходів.

Практична ситуація. Член комісії без рішення комісії повідомляє викладачеві, що наступного дня прийде на «контрольну пару», а результат стане вирішальним. Правильніше спочатку зафіксувати колегіальне рішення, мету, склад осіб і графік вивчення досвіду. Одне заняття не має автоматично перекреслювати весь міжатастаційний період.

Чи достатньо курсів лише з однієї дисципліни і чи зараховується здобуття нової освіти?

Підвищення кваліфікації є необхідною умовою атестації. Загальну тривалість визначають сумарно за останні п'ять років незалежно від суб'єкта, виду, форми чи напрямку навчання. Коли викладач веде кілька дисциплін, підвищення кваліфікації має охоплювати ті освітні компоненти, на які поширюється категорія, однак послідовність напрямів він обирає самостійно. Здобуття освіти у закладі вищої або фахової передвищої освіти зараховується як підвищення кваліфікації протягом наступних п'яти років відповідно до законодавства.

Практична ситуація. Викладач інформатики додатково веде кібербезпеку, але всі сертифікати стосуються лише загальної педагогіки. Комісія має оцінити виконання вимог не формально за кількістю сертифікатів, а з урахуванням підвищення кваліфікації за напрямками фактичного навантаження.

Чи обов'язкова особиста присутність педагога на засіданні і чи можна провести його онлайн?

Працівник має право бути присутнім під час розгляду питання про його атестацію, зокрема через відеоконференцз'язок. Комісія запрошує його, якщо виникли питання, пов'язані, наприклад, із поданими документами; запрошення вручають або надсилають не пізніше ніж за п'ять робочих днів. Неявка належно запрошеного працівника не завжди блокує розгляд. Засідання всієї комісії може проводитися онлайн, якщо об'єктивні обставини унеможливають очну роботу, зокрема через військовий стан, надзвичайну ситуацію або карантинні обмеження.

Практична ситуація. Педагога пові-

домили про засідання ввечері напередодні й вимагали особистої присутності, хоча він перебував в іншому місті. Такий спосіб повідомлення не відповідає встановленому п'ятиденному строку. Працівник може письмово просити забезпечити відеозв'язок або перенести розгляд, якщо порушення завадило реалізувати його права.

Чи можна атестувати педагогічного працівника, який перебуває за кордоном і працює дистанційно?

Перебування педагогічного працівника за кордоном саме по собі не є підставою для відмови в атестації або її автоматичного перенесення. Якщо працівник продовжує перебувати у трудових відносинах із закладом освіти, виконує посадові обов'язки та проводить заняття дистанційно, він проходить атестацію на загальних підставах.

Атестаційна комісія оцінює не місце фактичного перебування працівника, а виконання ним посадових обов'язків і рівень професійних компетентностей. Якщо комісія ухвалить рішення про вивчення практичного досвіду, це можна організувати через відвідування дистанційного заняття, аналіз електронного курсу, навчальних матеріалів та результатів роботи здобувачів освіти.

Чи потрібно повторно проходити атестацію після роботи за кордоном?

Якщо педагогічний працівник під час воєнного або надзвичайного стану працював у сфері освіти за кордоном і був атестований відповідно до українського Положення, після працевлаштування до закладу освіти України він може підтвердити отриману кваліфікаційну категорію або педагогічне звання за спрощеною процедурою.

Працівникові не потрібно повторно проходити оцінювання професійних компетентностей, проводити відкриті заняття чи представляти свій педагогічний досвід.

У новій нормі йдеться переважно про українські освітні осередки, та інші суб'єкти освітньої діяльності, які працюють за кордоном з українськими дітьми та організовують освітній процес за українськими програмами. Такий осередок може застосувати українське Положення, створити атестаційну комісію і оформити результати атестації українськими документами.

Практична ситуація. Український педагогічний працівник під час воєнного стану працював в освітньому осередку

для українських дітей у Польщі. Осередок здійснював навчання за українською освітньою програмою та організував атестацію педагогічних працівників відповідно до Положення про атестацію педагогічних працівників. Для проведення атестації було створено атестаційну комісію, оформлено атестаційний лист і видано наказ про присвоєння кваліфікаційної категорії.

Після призначення на педагогічну посаду в заклад освіти України працівник може подати ці документи атестаційній комісії. За результатами їх розгляду комісія може підтвердити присвоєну за кордоном кваліфікаційну категорію без проведення відкритих занять, додаткового вивчення практичного досвіду та повторного оцінювання професійних компетентностей.

Якщо ж педагогічний працівник працював у звичайному закладі освіти Польщі та отримав професійний статус відповідно до польського законодавства, це не вважається атестацією, проведеною відповідно до українського Положення. Документ, виданий іноземним закладом освіти за правилами іншої держави, не надає автоматичного права на присвоєння або підтвердження української кваліфікаційної категорії чи педагогічного звання.

Чи може педагогічний працівник самостійно подати заяву на присвоєння педагогічного звання?

Так. Відповідно до абзацу шостого пункту 10 розділу I Положення про атестацію педагогічних працівників педагогічне звання присвоюється за поданням педагогічної ради або за особистою заявою працівника.

Отже, педагогічному працівникові не обов'язково чекати на рішення педагогічної ради. Він може самостійно звернутися до атестаційної комісії та зазначити, на яке педагогічне звання претендує.

До заяви доцільно додати документи, що підтверджують професійні досягнення: методичні розробки, участь у забезпеченні якості освіти, впровадження нових освітніх технологій тощо.

Подання заяви не означає автоматичного присвоєння звання.

Ірина БЕРЕЗЕНКО,
доктор філософії з права,
Науково-методичний центр ВФПО

КІНО ЯК ГОЛОС УКРАЇНИ ТА ПОТУЖНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ НАТХНЕННЯ

Українському кіно понад 130 років. Першою кінозйомкою в Україні вважаються хронікальні сюжети фотографа Альфреда Федецького, зняті у вересні 1896 року в Харкові, зокрема «Перенесення чудотворної ікони Божої матері» (2 грудня 1896 року ці хроніки показали глядачам у Харківському оперному театрі). Першим українським ігровим фільмом є німа стрічка «Запорізька Січ» режисера Данила Сахненка, знята 1911 року біля Катеринослава (нині Дніпро); першим звуковим фільмом – документальна робота Дзиги Вертова «Симфонія Донбасу» 1930 року. Щороку День українського кіно відзначають у другу суботу вересня.

Викладачі ВСП «Аграрно-економічний фаховий коледж Полтавського державного аграрного університету» не лише стежать за сучасними здобутками й історією вітчизняного кіно, а й активно залучають студентів до його вивчення – організовують тематичні інтерактивні заходи, виховні години та обговорення, надихаючи здобувачів освіти цінувати рідне мистецтво. Хочемо поділитися деякими нашими напрацюваннями у вивченні цієї теми.

Викладач Анна Семенюта організувала інтерактивний захід «Кадри, що оживають: подорож українським кіно». Згадали класичні та сучасні українські фільми, розібрали цікаві факти з історії нашого кінематографа та обговорили, чому він важливий для нас сьогодні. Поговорили й про те, як сучасний кінематограф допомагає розповідати світовій спільноті про українську історію, культуру та стійкість.

Кіно – невичерпне джерело натхнення та важлива частина сучасної української культури. У часи російсько-української війни українське кіно набуло особливого значення. Фільми, засновані на реальних подіях, допомагають розповідати світові правду про Україну, зберігаючи людські історії та свідчення про трагедії війни, стійкість українського народу, воєнні злочини агресора та подвиги наших захисників і захисниць. Викладач Ніна Бондаренко підготувала зустріч з молоддю сценаристкою з Полтавщини Ольгою Серажим. Здобувачі освіти дізналися багато цікавої інформації про написання сценаріїв, роботу сценаристів, операторів та знімальної групи. Зустріч відбулася в теплій, творчій атмосфері. Також учасники зустрічі переглянули дебютний короткометражний ігровий фільм «Чекати важко» / «It's hard to wait» режисера Тетяни Чорної, створений у творчій співпраці зі студентами Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені Івана Карпенка-Карого. Фільм присвячений проблемі тривожності, набуттю важкого психоемоційного досвіду, який проживають люди, очікуючи на рідних та коханих

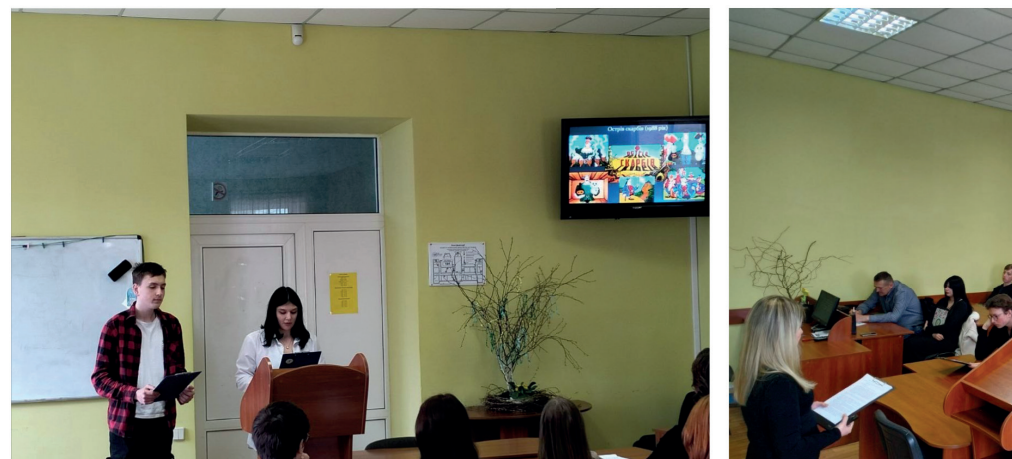
з війни. Зазначимо, що фільм «Чекати важко» потрапив до довгого списку антифестивалю «Своїми словами» (Україна), отримав відзнаку «Кращий фільм з України» Big Syn International Film Festival 2023 (Велика Британія), увійшов до номінації «Режисерський вибір» Thomas Edison Film Festival 2024 (США). Студенти із задоволенням обговорили із гостею сценарій короткометражного фільму «Наше світло у темні часи», який є спробою переосмислити класичні проблеми (різниця світоглядів поколінь, батьки і діти), але у наших нових реаліях, спричинених повномасштабною війною, отримав грант від кінокомпанії «Калина фільм».

Варто зазначити, що світ кінематографа надзвичайно різноманітний. Фільми є ігровими, мультиплікаційними та художніми, і кожен із цих жанрів по-своєму розкриває цікаві сюжети, передає глибинні почуття та занурює глядача у свою особливу атмосферу.

Викладач Тетяна Ткаченко провела виховну годину «Розвиток української мультиплікації». Мета заходу – ознайомити здобувачів освіти з історією виникнення української мультиплікації, видатними художниками-мультиплікаторами та їхніми кращими роботами. Заслухали доповіді студентів з цікавими фактами про початок виникнення цього виду мистецтва в Україні, розвиток мультиплікації у післявоєнний період та за часи незалежності нашої держави; ознайомилися з видатними роботами вітчизняних митців.

Такий комплексний підхід дає змогу розширити світогляд студентів, сформувати повагу до національної культури та на власному прикладі показати, наскільки важливо знати, цінувати й підтримувати українське мистецтво.

Наталія КОНОНЕНКО,
завідувач навчально-методичного кабінету ВСП «Аграрно-економічний фаховий коледж Полтавського державного аграрного університету»

ЗАСНОВНИК:
НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Відповідальний редактор – Тетяна ОЛЬХОВИК
Літературний редактор – Ірина СЕРОВА
Верстка та дизайн – Людмила ШИШКІНА

Адреса редакції:

03151, м. Київ,
вул. Смілянська, 11
телефон: (044) 242-35-68
факс: (044) 242-35-68
nmc.vfpo@ukr.net

Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ №17045-5815P від 13.08.2010

Наклад – 1000 прим.

Виходить один раз на місяць

Відповідальність за зміст публікацій та достовірність інформації несуть автори.

Редакція залишає за собою право скорочувати авторські матеріали та вносити в них правки.